

# **Makroekonomická predikce České republiky**

**srpen 2022**

**Makroekonomická predikce České republiky**  
srpen 2022

Ministerstvo financí ČR  
odbor Hospodářská politika  
Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 041 111

E-mail: [macroeconomic.forecast@mfcz.cz](mailto:macroeconomic.forecast@mfcz.cz)

ISSN 1804–7971 (on-line)

Vychází 4x ročně, zdarma

Elektronický archiv:  
<http://www.mfcz.cz/makrope>

# **Makroekonomická predikce**

## **České republiky**

srpen 2022

# Obsah

Úvod a shrnutí .....	1
Rizika a nejistoty predikce .....	4
<b>1 Východiska predikce .....</b>	<b>5</b>
1.1 Vnější prostředí .....	5
1.2 Ceny komodit.....	9
1.3 Fiskální politika .....	11
1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy.....	13
1.5 Demografie .....	17
1.6 Ostatní předpoklady .....	19
<b>2 Ekonomický cyklus .....</b>	<b>20</b>
2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu .....	20
2.2 Konjunkturální indikátory .....	21
<b>3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR .....</b>	<b>23</b>
3.1 Ekonomický výkon .....	23
3.2 Ceny.....	31
3.3 Trh práce.....	36
3.4 Vztahy k zahraničí.....	44
<b>4 Monitoring predikcí ostatních institucí .....</b>	<b>49</b>
<b>5 Srovnání ekonomického výkonu ČR s vybranými státy .....</b>	<b>50</b>
5.1 Výdaje domácností na konečnou spotřebu .....	50
5.2 Výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu.....	51
5.3 Investice.....	51
5.4 Zahraniční obchod .....	52
5.5 Závěr .....	53
5.6 Přehled literatury a použitých zdrojů .....	54
<b>Slovníček pojmů .....</b>	<b>58</b>
<b>Seznam boxů</b>	
<b>Box 1: Scénář zastavení dodávek zemního plynu z Ruska.....</b>	<b>24</b>
<b>Box 2: Výdaje domácností na bydlení a energie.....</b>	<b>37</b>

Makroekonomickou predikci zpracoval odbor Hospodářská politika Ministerstva financí České republiky. Materiál zahrnuje predikci na roky 2022 a 2023 a u některých ukazatelů výhled na další 2 roky (tj. do roku 2025). Makroekonomická predikce vychází 4x ročně (v lednu, dubnu, srpnu a listopadu) a je dostupná na internetových stránkách Ministerstva financí České republiky na adrese:

***<http://www.mfcr.cz/makrope>***

Přivítáme jakékoliv připomínky nebo náměty, které poslouží ke zkvalitnění publikace a přiblíží ji potřebám uživatelů. Případné připomínky zasílejte na adresu:

***[macroeconomic.forecast@mfcr.cz](mailto:macroeconomic.forecast@mfcr.cz)***

## Seznam tabulek

Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční .....	8
Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní.....	9
Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční .....	10
Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní .....	10
Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh .....	12
Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční .....	15
Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní.....	15
Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry .....	16
Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry.....	16
Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční.....	17
Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní .....	17
Tabulka 1.6.1: Demografie.....	19
Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt.....	21
Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční.....	27
Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní .....	28
Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční.....	29
Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní .....	29
Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční .....	30
Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní.....	30
Tabulka 3.2.1: Ceny – roční.....	34
Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní .....	35
Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční .....	41
Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní.....	42
Tabulka 3.3.3: Účet domácností .....	43
Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční .....	46
Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní .....	46
Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční.....	47
Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní .....	48
Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí .....	49

## Seznam grafů

Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA .....	7
Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt .....	7
Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen .....	7
Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti .....	7
Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu .....	7
Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů.....	7
Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů .....	7
Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR.....	7
Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent .....	10
Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent.....	10
Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí .....	12
Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí .....	12
Graf 1.4.1: Úrokové sazby.....	14
Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem.....	14
Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitostí.....	14
Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům .....	14
Graf 1.4.5: Úvěry v selhání.....	14
Graf 1.4.6: Vklady .....	14
Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy .....	14
Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně .....	14
Graf 1.5.1: Věkové skupiny .....	18
Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození .....	18
Graf 1.5.3: Starobní důchodci .....	18
Graf 1.5.4: Počet úmrtí v letech 2020 a 2021 .....	18
Graf 2.1.1: Produkční mezera .....	20
Graf 2.1.2: Potenciální produkt .....	20
Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu.....	21
Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny .....	21
Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu .....	22
Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví.....	22
Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách.....	22
Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží .....	22
Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností.....	22
Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání .....	22
Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH.....	22
Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor .....	22
Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu .....	26
Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt .....	26
Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt .....	26
Graf 3.1.4: Spotřeba domácností.....	26
Graf 3.1.5: Spotřeba domácností.....	26
Graf 3.1.6: Věcné členění investic.....	26
Graf 3.1.7: Sektorové členění investic .....	26
Graf 3.1.8: Spolufinancování investic z fondů EU .....	26
Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny .....	33
Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech.....	33

Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce .....	33
Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent .....	33
Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu .....	33
Graf 3.2.6: Směnné relace .....	33
Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů .....	33
Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě .....	33
Graf 3.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik .....	40
Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR .....	40
Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti .....	40
Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělků .....	40
Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita .....	40
Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy .....	40
Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů .....	40
Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností .....	40
Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí .....	45
Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně .....	45
Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží .....	45
Graf 3.4.4: Obchodní bilance .....	45
Graf 3.4.5: Bilance služeb .....	45
Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů .....	45
Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance .....	45
Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí .....	45
Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2022 .....	49
Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2022 .....	49
Graf 5.1: Hrubý domácí produkt .....	55
Graf 5.2: Spotřeba domácností .....	55
Graf 5.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen .....	55
Graf 5.4: Spotřeba domácností – 4. čtvrtletí 2020 .....	55
Graf 5.5: Spotřeba domácností – 4. čtvrtletí 2021 .....	55
Graf 5.6: Spotřeba sektoru vládních institucí .....	55
Graf 5.7: Tvorba hrubého kapitálu .....	55
Graf 5.8: Tvorba hrubého fixního kapitálu .....	55
Graf 5.9: Příspěvek změny zásob k růstu HDP .....	56
Graf 5.10: Tvorba hrubého kapitálu – 4. čtvrtletí 2020 .....	56
Graf 5.11: Tvorba hrubého kapitálu – 4. čtvrtletí 2021 .....	56
Graf 5.12: Věcné členění THFK .....	56
Graf 5.13: Vývoz zboží a služeb .....	56
Graf 5.14: Dovoz zboží a služeb .....	56
Graf 5.15: Podíl automobilového průmyslu na HPH .....	56
Graf 5.16: Výroba motorových vozidel .....	56
Graf 5.17: Vývoz motorových vozidel .....	57
Graf 5.18: Dovošní náročnost vývozu zboží .....	57
Graf 5.19: Vývoz a průmyslová výroba .....	57
Graf 5.20: Výroba aut a export zboží – ČR .....	57

## Seznam použitých zkratk

b. c.	.....	běžné ceny
CPI	.....	index spotřebitelských cen
ČNB	.....	Česká národní banka
ČSÚ	.....	Český statistický úřad
EA19	.....	eurozóna v rozsahu 19 zemí
ECB	.....	Evropská centrální banka
EK	.....	Evropská komise
EU27	.....	Evropská unie v rozsahu 27 zemí
Fed	.....	Federální rezervní systém
HDP	.....	hrubý domácí produkt
HPH	.....	hrubá přidaná hodnota
MMF	.....	Mezinárodní měnový fond
MPSV	.....	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OECD	.....	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSVČ	.....	osoba/y samostatně výdělečně činná/é
p. b.	.....	procentní bod
p. o.	.....	pravá osa
s. c.	.....	stálé ceny
SPVF	.....	souhrnná produktivita výrobních faktorů
THFK	.....	tvorba hrubého fixního kapitálu
VŠPS	.....	Výběrové šetření pracovních sil

## Značky použité v tabulkách

-	pomlčka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
.	tečka na místě čísla značí, že daný údaj nepredikujeme, popř. není k dispozici nebo je nespolehlivý
x, (mezera)	křížek nebo mezera na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

## Uzávěrka datových zdrojů

Makroekonomická predikce byla zpracována na základě údajů, které byly známy k 10. srpnu 2022.

## Poznámky

Není-li uvedeno jinak, nejsou údaje v Makroekonomické predikci očištěny o sezónní a kalendářní vlivy. Publikované součtové údaje v tabulkách mohou být zatíženy nepřesností na posledním desetinném místě vzhledem k zaokrouhlování.

Údaje z předchozí predikce z dubna 2022 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k rokům 2024 a 2025 jsou extrapolacním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v textu až na výjimky komentován.



# Úvod a shrnutí

Pandemií oslabenou světovou ekonomiku zasáhlo v letošním roce několik šoků, především válka na Ukrajině. Vyšší než očekávaná inflace, zejména ve Spojených státech a hlavních evropských ekonomikách, vedla k utažení finančních podmínek. V důsledku uplatňování přísných protiepidemických omezení došlo v Číně k déletrvajícím uzávěrám významných ekonomických center. Čínská ekonomika tak ve 2. čtvrtletí prudce zvolnila, což se nepříznivě podepsalo na globální poptávce i nabídce.

Podle předběžného odhadu Českého statistického úřadu se **reálný hrubý domácí produkt** ČR, očištěný o sezónní a kalendářní vlivy, ve 2. čtvrtletí 2022 mezičtvrtletně zvýšil o 0,2 % a meziročně o 3,6 %. V 1. čtvrtletí 2022, pro které jsou k dispozici detailní údaje o struktuře růstu, HDP meziročně (bez očištění) vzrostl o 5,1 %.

**Spotřeba domácností** byla v 1. čtvrtletí 2022 meziročně vyšší o 7,6 %. Silné tempo růstu odráželo nejen nízkou srovnávací základnu, ale i výrazný pokles míry úspor. Negativní dopad na spotřební výdaje měl pokles reálného disponibilního důchodu domácností, způsobený akcelerující inflací. **Spotřeba sektoru vládních institucí** vlivem zvýšení zaměstnanosti a nákupů zboží a služeb vzrostla o 2,2 %.

**Tvorba hrubého fixního kapitálu** posílila o 8,1 %, což byl nejrychlejší růst od konce roku 2018. Nejvíce k tomu přispěly investice do dopravních prostředků, nárůst však vykázaly všechny objemově významné kategorie. Ze sektorového hlediska byl tažen investicemi firem financovaných ze soukromých zdrojů a domácností.

Příspěvek **změny stavu zásob** a cenností k růstu HDP (1,9 p. b.) byl sice mnohem nižší než v 2. polovině předchozího roku, i tak ale významně podpořil zvýšení ekonomického výkonu. Firmy patrně nadále doplňovaly skladové zásoby, aby předešly ztrátám plynoucím z vysoké inflace a výpadkům v dodávkách komponent, a také se nejspíše zvýšily zásoby nedokončené výroby.

Saldo **zahraničního obchodu** naopak ekonomický růst tlumilo (příspěvek -2,5 p. b.), a to nejen kvůli slabému vývozu, ale i oživení dovozně náročné investiční aktivity a pokračující akumulaci zásob, jež podpořily dynamiku dovozu.

Zatímco v 1. polovině letošního roku ekonomika navzdory nepříznivým okolnostem rostla, v 2. pololetí by měla projít mírnou recesí. Přesto by se HDP za celý rok **2022** mohl zvýšit o **2,2 %**. Růst by měl být tažen investicemi do fixního kapitálu a zesílenou akumulací zásob. Výdaje domácností na konečnou spotřebu bude tlumit razantní nárůst životních nákladů, zejména cen energií, a zpřísnění měnové politiky. Saldo zahraničního obchodu by z růstové dynamiky mělo ubrat 1,0 p. b.

V roce **2023** by hospodářský růst mohl dále **zpomalit na 1,1 %**. Domácnosti se i v příštím roce budou potýkat s dopady vysoké inflace, dynamika jejich spotřeby by tak měla zůstat velmi nízká. Tvorba hrubého fixního kapitálu bude nadále působit prorůstově, meziročně slabší aku-

mulace zásob však ekonomiku citelně zpomalí. Při slabé domácí poptávce by tak tahounem růstu mělo být saldo zahraničního obchodu.

Vysoká **inflace** zpomaluje ekonomický růst a snižuje životní úroveň obyvatel. Meziroční inflace by v 2. polovině roku měla dále zrychlit a přiblížit se 20 %. Průměrná míra inflace by tak letos měla dosáhnout 16,2 %. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají nejen ceny potravin, pohonných hmot, elektřiny, zemního plynu či imputovaného nájemného, ale i dalších kategorií zboží a služeb. Inflaci posilují také domácí poptávkové tlaky, které by však měly být tlumeny předchozím zvýšením měnověpolitických sazeb. V horizontu predikce by měl tento faktor také přispět k posílení kurzu koruny (kurz v současné době podporují také devizové intervence ČNB), což bude mít protiinflační efekt. V roce 2023 by průměrná míra inflace mohla zvolnit na 8,8 %.

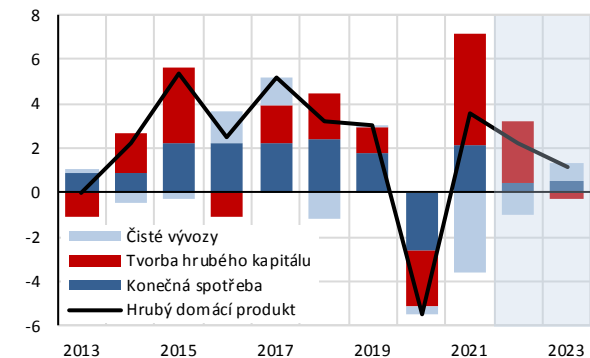
Na **trhu práce** se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků, který je patrný prakticky ve všech sektorech ekonomiky. Míra nezaměstnanosti by tak navzdory očekávané mělké recesi v 2. polovině letošního roku a slabé hospodářské dynamice v roce 2023 prakticky neměla vzrůst – v roce 2022 by v průměru měla dosáhnout 2,5 %, v roce 2023 by se mohla nepatrně zvýšit na 2,6 %. Napjatý trh práce bude tlačit na růst mezd, který však bude zaostávat za inflací. Průměrná reálná mzda by tak v tomto i příštím roce měla klesnout.

**Běžný účet platební bilance** vykázal v 1. čtvrtletí 2022 schodek ve výši 2,0 % HDP. Ten odráží zejména zhoršení bilance zboží vlivem frikcí v automobilovém průmyslu a výrazně záporné směnné relace dané cenami minerálních paliv. Silnější investiční aktivita, zpomalování hospodářského růstu v zahraničí a růst cen výrobních vstupů i energií by měly i nadále přispívat k negativnímu saldu bilance zboží v letošním i příštím roce. Schodek běžného účtu by tak měl v roce 2022 dosáhnout 4,6 % HDP, v roce 2023 by pak v souvislosti s odezníváním cenových tlaků měl poklesnout na 4,0 % HDP.

**Hospodaření sektoru vládních institucí** v roce 2022 reflektuje hospodářské a finanční důsledky ruské agrese vůči Ukrajině a s ní související humanitární krize, pomoc domácnostem a firmám postiženým enormním růstem cen a v neposlední řadě výdaje vyvolané epidemií COVID-19. Očekáváme proto deficitní hospodaření ve výši 3,8 % HDP. Nastavená fiskální politika by měla vést ke strukturálnímu schodku 3,0 % HDP a k nárůstu zadlužení na úroveň 42,4 % HDP.

## Ekonomický růst by měl zpomalovat

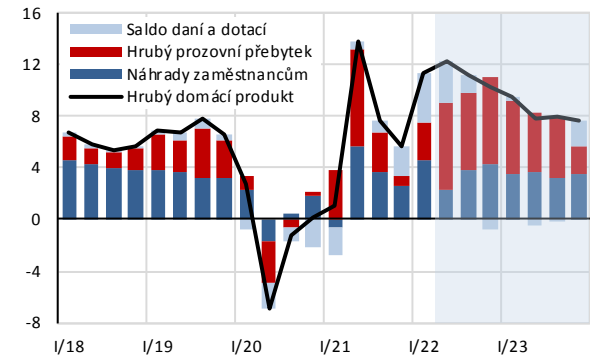
růst reálného HDP v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## Růst firemních zisků by měl letos zrychlit

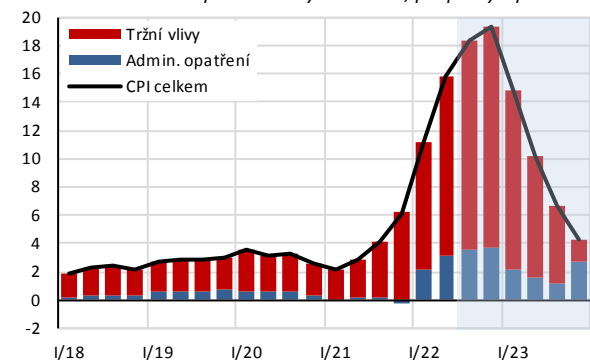
meziroční růst nominálního HDP v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## Inflace bude i příští rok výrazně nad 2% cílem ČNB

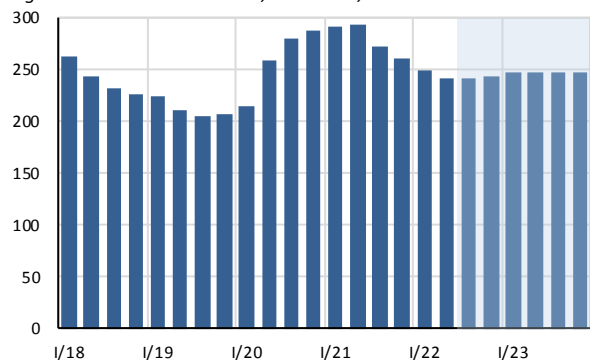
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## Nezaměstnanost by měla prakticky stagnovat

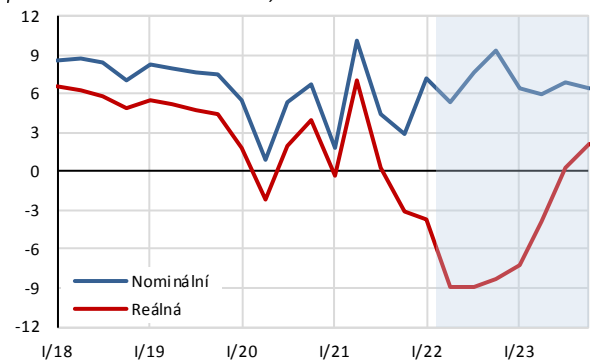
registrovaná nezaměstnanost, v tis. osob, sezónně očištěno



Zdroj: MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

## Mzdový růst by měl dočasně zaostávat za inflací

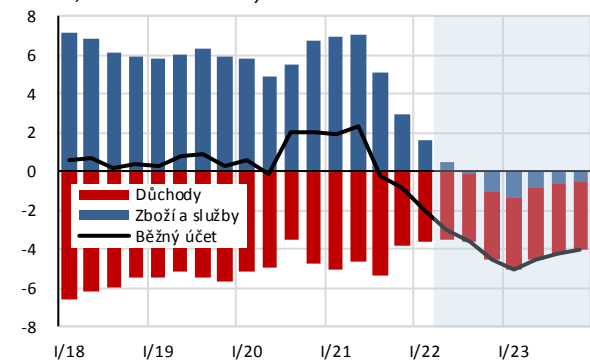
průměrná hrubá měsíční mzda, meziroční růst v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## Schodek běžného účtu by se měl prohloubit

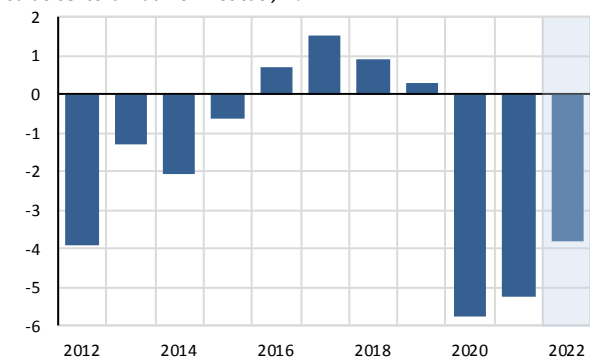
v % HDP, roční klouzavé úhrny



Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## Deficit veřejných financí by měl klesnout pod 4 % HDP

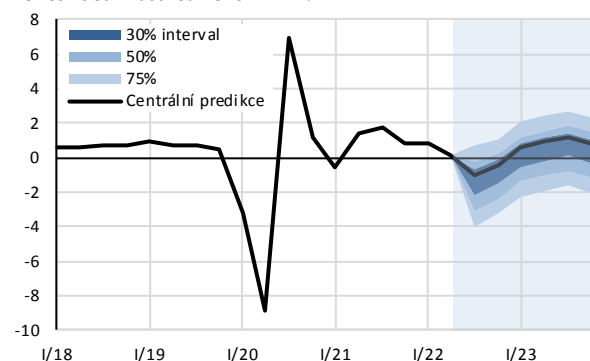
saldo sektoru vládních institucí, v % HDP



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## Rizika predikce jsou výrazně vychýlená směrem dolů

mezičtvrtletní růst reálného HDP v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## Hlavní makroekonomické indikátory

		2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2022	2023
		Aktuální predikce							Minulá predikce	
<b>Nominální hrubý domácí produkt</b>	<i>mld. Kč, b.c.</i>	<b>5 111</b>	<b>5 411</b>	<b>5 791</b>	<b>5 709</b>	<b>6 108</b>	<b>6 799</b>	<b>7 356</b>	6 618	7 135
	<i>růst v %, b.c.</i>	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,3	8,2	8,1	7,8
<b>Reálný hrubý domácí produkt</b>	<i>růst v %, s.c.</i>	<b>5,2</b>	<b>3,2</b>	<b>3,0</b>	<b>-5,5</b>	<b>3,5</b>	<b>2,2</b>	<b>1,1</b>	1,2	3,6
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	0,5	0,5	0,5	4,5
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	1,8	3,9	2,5	4,2	1,5	0,8	1,3	1,0	1,0
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,7	6,1	3,4	2,2	5,9
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	1,2	-1,2	0,0	-0,4	-3,6	-1,0	0,9	0,1	0,2
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	1,3	-1,2	0,0	-0,4
<b>Deflátor HDP</b>	<i>růst v %</i>	<b>1,3</b>	<b>2,6</b>	<b>3,9</b>	<b>4,3</b>	<b>3,3</b>	<b>8,9</b>	<b>7,0</b>	6,9	4,1
<b>Míra inflace spotřebitelských cen</b>	<i>průměr v %</i>	<b>2,5</b>	<b>2,1</b>	<b>2,8</b>	<b>3,2</b>	<b>3,8</b>	<b>16,2</b>	<b>8,8</b>	12,3	4,4
<b>Zaměstnanost (VŠPS)</b>	<i>růst v %</i>	<b>1,6</b>	<b>1,4</b>	<b>0,2</b>	<b>-1,3</b>	<b>-0,4</b>	<b>-0,7</b>	<b>0,2</b>	1,2	0,2
<b>Míra nezaměstnanosti (VŠPS)</b>	<i>průměr v %</i>	<b>2,9</b>	<b>2,2</b>	<b>2,0</b>	<b>2,6</b>	<b>2,8</b>	<b>2,5</b>	<b>2,6</b>	2,5	2,6
<b>Objem mezd a platů (dom. koncept)</b>	<i>růst v %, b.c.</i>	<b>9,2</b>	<b>9,6</b>	<b>7,8</b>	<b>0,1</b>	<b>5,8</b>	<b>9,8</b>	<b>7,9</b>	6,0	6,2
<b>Saldo běžného účtu</b>	<i>% HDP</i>	<b>1,5</b>	<b>0,4</b>	<b>0,3</b>	<b>2,0</b>	<b>-0,8</b>	<b>-4,6</b>	<b>-4,0</b>	-2,2	-1,9
<b>Saldo sektoru vládních institucí</b>	<i>% HDP</i>	<b>1,5</b>	<b>0,9</b>	<b>0,3</b>	<b>-5,8</b>	<b>-5,2</b>	<b>-3,8</b>	.	-4,5	-3,2
<b>Předpoklady:</b>										
<b>Měnový kurz CZK/EUR</b>		<b>26,3</b>	<b>25,6</b>	<b>25,7</b>	<b>26,4</b>	<b>25,6</b>	<b>24,6</b>	<b>24,4</b>	24,4	24,2
<b>Dlouhodobé úrokové sazby</b>	<i>% p.a.</i>	<b>1,0</b>	<b>2,0</b>	<b>1,5</b>	<b>1,1</b>	<b>1,9</b>	<b>4,1</b>	<b>4,2</b>	3,9	3,6
<b>Ropa Brent</b>	<i>USD/barel</i>	<b>54</b>	<b>71</b>	<b>64</b>	<b>42</b>	<b>71</b>	<b>105</b>	<b>88</b>	105	91
<b>HDP eurozóny</b>	<i>růst v %, s.c.</i>	<b>2,8</b>	<b>1,8</b>	<b>1,6</b>	<b>-6,5</b>	<b>5,3</b>	<b>3,0</b>	<b>1,2</b>	2,6	2,9

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

# Rizika a nejistoty predikce

Makroekonomická predikce je zatížena řadou rizik, která v úhrnu považujeme za **výrazně vychýlená směrem dolů**.

Hlavním rizikem je dlouhodobé zásadní omezení, popř. i úplné **zastavení dodávek zemního plynu z Ruska do Evropské unie**. V tomto scénáři by pravděpodobně došlo k dalšímu výraznému zvýšení ceny zemního plynu na komoditních trzích a nárůstu inflace. Tato situace by také nejspíše vedla k vynucenému přerušení aktivity ve zpracovatelském průmyslu, a tím pádem i k hlubšímu hospodářskému poklesu. Blíže se možným dopadům tohoto nepříznivého scénáře věnuje Box 1.

V predikci pracujeme s předpokladem, že se další pravděpodobné vlny epidemie **COVID-19** podaří zvládnout bez nutnosti přijmout makroekonomicky významná protiepidemická omezení. Specifickým problémem je nicméně čínská politika nulové tolerance vůči koronaviru, kdy jsou např. jen kvůli několika málo novým případům nákazy uplatňovány uzávěry celých měst. Do budoucna proto nelze vyloučit, že se lockdowny opět dotknou významných ekonomických center, obdobně jako tomu bylo ve 2. čtvrtletí letošního roku. To by potom prostřednictvím zahraničního obchodu (nižší poptávka z Číny) a dopadu na globální dodavatelské řetězce mělo negativní vliv na ekonomický vývoj i v Evropě. Podstatné riziko pak nadále představuje vznik a šíření nových mutací koronaviru, proti nimž by dostupné vakcíny nebo prodělané onemocnění poskytovaly jen malou ochranu.

Rizikem pro českou ekonomiku je také další vývoj inflace a **inflačních očekávání**. Je naprosto stěžejní, aby se inflační očekávání co nejrychleji vrátila do blízkosti inflačního cíle České národní banky. V opačném případě by návrat inflace ke 2 % vyžadoval ještě přísnější nastavení měnové politiky, což by s sebou neslo dodatečné ekonomické náklady.

Zásadní bude také konkrétní podoba a intenzita **fiskální konsolidace**, ztížená projevy nedořešené pandemie, ruské agrese na Ukrajině, posílenými cenovými šoky a potřebou zajištění dostatku energií.

Dostupná data jasně svědčí o tom, že se na **trhu práce** stále projevují nerovnováhy, které jej charakterizovaly před propuknutím epidemie. Nedostatek zaměstnanců je patrný téměř ve všech odvětvích ekonomiky a představuje významnou bariéru růstu produkce, obzvláště ve stavebnictví. Určité zmírnění nesouladu mezi poptávkou a nabídkou na trhu práce, a s ním související oslabe-

ní tlaku na růst mezd, by však mohl přinést příliv uprchlíků z Ukrajiny. Ukazuje se totiž, že díky vysoké poptávce firem po práci a charakteru většiny volných míst (místa s nízkými požadavky na kvalifikaci) nemají ukrajinští uprchlíci s uplatněním na českém trhu práce výraznější problémy. Tomu napomáhají i legislativní změny snižující administrativní překážky zaměstnávání cizinců.

Kromě toho však bude potřeba zvládnout i další problémy související se zvýšenou imigrací, zejména v oblasti bydlení, vzdělávání a zdravotní péče. Potenciálně neúspěšná **integrace uprchlíků** z Ukrajiny by v budoucnu mohla představovat významný sociální problém.

Ve středním a dlouhodobém horizontu bude s ohledem na demografický vývoj klíčové, aby docházelo ke zvyšování **produktivity práce**, např. investicemi do automatizace, robotizace a digitálních technologií. Silným impulzem pro růst produktivity by vzhledem k vysokému zapojení českých firem do globálních dodavatelských řetězců byl také jejich posun do pozic s vyšší přidanou hodnotou (ať už směrem k počáteční fázi výzkumu a vývoje, nebo k fázi prodeje finálního výrobku).

Hluboký propad reálného HDP v roce 2020 byl do značné míry determinován poklesem spotřeby domácností. Vlivem bezprecedentního nárůstu míry úspor došlo k silné akumulaci finančních aktiv především ve formě oběživa a vkladů. V současné době mohou těmito prostředky některé domácnosti **tlumit dopady** vysokého růstu spotřebitelských cen.

Propad ekonomické aktivity a s ním spojené zhoršení finanční situace některých domácností a firem sice nevedl k výraznému zvýšení podílu nesplácených úvěrů, vlivem nárůstu úrokových sazeb by se ale část domácností, jimž bude končit období fixace hypotečního úvěru, mohla dostat do problémů se splácením. Rizikem pak nadále zůstává **nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí**.

Vzhledem k významu **automobilového průmyslu** pro českou ekonomiku je rizikem silná procykličnost tohoto odvětví, jeho exportní orientace a závislost na dodavatelských řetězcích. Rizika v automobilovém průmyslu dále prohlubují strukturální změny, k nimž dochází kvůli postupnému zpřísnování emisních norem a přechodu na elektromobilitu. To si přitom vyžádá enormní investice do vývoje technologií, strojů a zařízení či do infrastruktury. Lze také čekat dopad na zaměstnanost nebo dodavatelско-odběratelské vztahy.

# 1 Výhodiska predikce

## 1.1 Vnější prostředí

Řada významných světových ekonomik ve 2. čtvrtletí 2022 zaznamenala zpomalení hospodářského růstu. K tomu přispěly dopady ruské invaze na Ukrajinu a uplatňování přísných protiepidemických opatření v Číně, které zintenzivnily problémy v dodavatelských řetězcích a dále zesílily globální inflační tlaky. Vysoká inflace v mnoha zemích pak vyústila ve zpříšňování měnových podmínek. Riziko pro globální hospodářský růst představuje nejen opětovné zhoršení epidemické situace v Číně, ale i napjaté vztahy západních ekonomik s Ruskem, které mimo jiné vyvolávají obavy o dodávky plynu do EU. Vzhledem k očekávanému poklesu růstové dynamiky nejvýznamnějších světových ekonomik by **globální hospodářský růst** mohl v roce 2022 zpomalit na 2,8 % (*proti 4,0 %*) a dále na 1,9 % v roce 2023 (*proti 3,3 %*).

Hospodářský výkon **Spojených států amerických** se ve 2. čtvrtletí 2022 mezičtvrtletně snížil o 0,2 % (*proti růstu o 0,7 %*), a to zejména kvůli poklesu zásob. Pozitivně naopak přispěla spotřeba domácností a saldo zahraničního obchodu.

Situace na trhu práce je napjatá. Míra nezaměstnanosti v červenci poklesla na 3,5 %, a vrátila se tak zpět na předpandemickou úroveň z února 2020. Meziroční míra inflace v červenci zpomalila na 8,5 %. V reakci na vysokou inflaci přistoupil Fed na svém červencovém zasedání již ke čtvrtému navýšení hlavní úrokové sazby v tomto roce, a to na cílové pásmo 2,25–2,50 %. Očekává přitom její další zvyšování. Od června pak Fed započal i avizované snižování objemu aktiv v bilanci.

Ačkoliv jsou přímé dopady ruské invaze na Ukrajinu na americkou ekonomiku omezené, je patrný dodatečný tlak na růst cen energií. K rychlému nárůstu cen rovněž přispívá nedostatek dalších významných komodit. Indexy nákupních manažerů ve službách i zpracovatelském průmyslu od počátku 2. čtvrtletí klesají, v průmyslu se však podmínky stále ještě zlepšují. Aktivita ve službách naopak v červenci poprvé po více než dvou letech klesla. S ohledem na výše uvedené faktory a odeznívající účinky fiskální podpory související se zmírňováním dopadů pandemie očekáváme, že letos dojde ke zpomalení ekonomického růstu USA na 1,8 % (*proti 3,3 %*) a v roce 2023 na 1,4 % (*proti 2,3 %*).

Ekonomika **Číny** vzhledem k dlouhotrvajícím uzávěrám významných průmyslových i finančních center a uplatňování přísných protiepidemických opatření zaznamenala ve 2. čtvrtletí 2022 mezičtvrtletní pokles o 2,6 % (*proti růstu o 1,0 %*). V souvislosti se zlepšováním epidemické situace a uvolňováním koronavirových omezení v největších čínských městech došlo v červnu k obnově ekonomické aktivity a zlepšení řady ekonomických ukazatelů,

např. maloobchodních tržeb nebo průmyslové produkce. V souvislosti s uvolněním protiepidemických restrikcí se v červenci dále zvýšila aktivita ve službách. Ve zpracovatelském průmyslu se podle indexu nákupních manažerů podmínky také zlepšily, i když ne tak výrazně jako v červnu. Významným rizikem predikce je nejen opětovné zhoršení epidemické situace, ale i vývoj zahraniční poptávky. Ekonomické vyhlídky země zůstávají rovněž zatíženy přetrvávající krizí realitního trhu. Vzhledem k výraznému mezičtvrtletnímu propadu HDP ve 2. čtvrtletí 2022 odhadujeme, že hospodářský růst Číny bude letos činit jen 3,3 % (*proti 4,7 %*). V příštím roce očekáváme jeho zrychlení na 4,9 % (*proti 5,0 %*), a to zejména v souvislosti s pozitivními dopady obnovené ekonomické aktivity a očekávané fiskální a monetární expanze ve 2. polovině tohoto roku.

Zatímco mezičtvrtletní růst HDP **Evropské unie** podle předběžného odhadu ve 2. čtvrtletí 2022 již třetí čtvrtletí v řadě dosáhl 0,6 % (*proti 0,2 %*), v eurozóně růstová dynamika mírně vzrostla na 0,7 % (*proti 0,2 %*).

Míra inflace v eurozóně v červenci zrychlila na 8,9 %, což je nové maximum za celou dobu existence měnové unie. Nejvýznamněji se na nárůstu cenové hladiny podílelo výrazné zdražování energií a potravin. Rekordně vysoký je také rozdíl mezi mírou inflace v zemi s nejrychlejším (Estonsko, 22,7 %) a nejpomalejším (Malta, 6,5 %) růstem spotřebitelských cen.

V reakci na vývoj spotřebitelských cen zvýšila Evropská centrální banka v červenci hlavní úrokové sazby o 0,5 p. b. Základní úroková sazba tak vzrostla na 0,50 %. Zároveň byl představen Nástroj na ochranu transmise (Transmission Protection Instrument), umožňující nakupovat dluhopisy, aby se zabránilo překotnému růstu rizikových premií uvnitř eurozóny. Do konce roku pak očekáváme další zpříšňování měnové politiky ECB.

Fiskální politika zemí eurozóny pozvolna přechází do restriktivní fáze. Schodky veřejných financí by měly pravděpodobně nadále klesat. Plánovanou fiskální konsolidaci však bude tlumit zvyšování výdajů na obranu a na zmírnění dopadů vysokých cen energií.

Míra nezaměstnanosti v eurozóně se v červnu již třetím měsícem v řadě držela na historickém minimu 6,6 %. V červenci se však poprvé po více než dvou letech zhoršily podmínky ve zpracovatelském průmyslu. Na vině je utlumená poptávka, jež vedla k prudkému snížení objemu nových objednávek, poklesu exportu a ke zvýšení zásob. V souvislosti s růstem životních nákladů se rovněž zhoršil sentiment ve službách a mezi spotřebiteli.

Očekáváme, že se HDP Evropské unie v letošním roce zvýší o 3,2 % (*proti 2,5 %*), růst eurozóny by mohl dosáhnout 3,0 % (*proti 2,6 %*). V příštím roce by hospodářský růst měl zpomalit na 1,4 % (*proti 3,1 %*) v EU, resp. 1,2 % (*proti 2,9 %*) v eurozóně. Zlepšení predikce pro letošní rok odráží především vyšší než očekávaný růst v 1. polovině roku, tažený sektorem služeb. Další hospodářský vývoj bude nicméně zatížen řadou negativních faktorů, např. utlumenou poptávkou, nepříznivým vývojem v průmyslu a ztrátou růstové dynamiky v sektoru služeb, vysokou inflací, a s tím souvisejícím poklesem podnikatelské i spotřebitelské důvěry, obavami z energetické krize či zpříšňováním měnové a fiskální politiky.

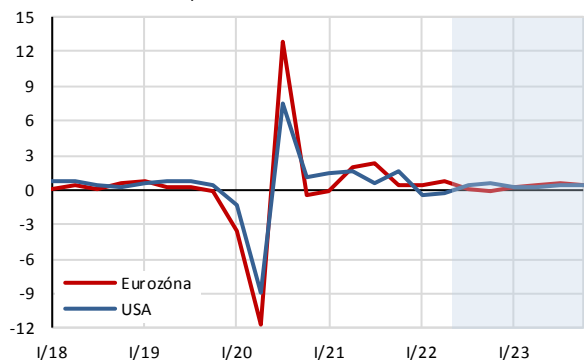
HDP **Německa** ve 2. čtvrtletí podle předběžného odhadu stagnoval (*proti růstu o 0,3 %*). V červenci se podle indexu nákupních manažerů zhoršily podmínky v průmyslu. Důvodem jsou pokračující problémy v dodavatelských řetězcích, pokles objemu nových objednávek, akcelerující inflace a obavy z přerušení dodávek ruského plynu. Neopatrně se také snížila aktivita v sektoru služeb. Klesající kupní síla pak způsobila historický propad spotřebitelské

důvěry. Míra nezaměstnanosti se však v červnu mírně snížila na 2,8 %. Zhoršující se situace ve službách a v průmyslu, klesající podnikatelská a spotřebitelská důvěra, rostoucí cenová hladina a obavy z energetické krize snižují růstové vyhlídky Německa v roce 2022 na 1,2 % (*proti 2,1%*) a v roce 2023 na 0,9 % (*proti 3,2 %*).

**Slovenská** ekonomika v 1. čtvrtletí 2022 mezičtvrtletně vzrostla o 0,4 % (*proti 0,2 %*). Hospodářská aktivita byla tažena spotřebou domácností a saldem zahraničního obchodu. Negativně k růstu přispěly tvorba hrubého kapitálu a spotřeba vládních institucí. Produkce ve zpracovatelském průmyslu se v květnu meziměsíčně zvýšila, což byl první nárůst výroby v letošním roce. Míra nezaměstnanosti v červnu dále klesla na 6,0 %, a byla tak nejnižší od vypuknutí pandemie. Rostoucí cenová hladina, pokračující problémy v dodavatelských řetězcích, utlumená investiční aktivita a zhoršená podnikatelská i spotřebitelská nálada budou mít na slovenské hospodářství značně negativní dopad. Předpokládáme proto, že by HDP v roce 2022 mohl vzrůst o 1,7 % (*proti 1,9 %*) a v roce 2023 o 1,8 % (*proti 4,2 %*).

**Graf 1.1.1: Reálný HDP eurozóny a USA**

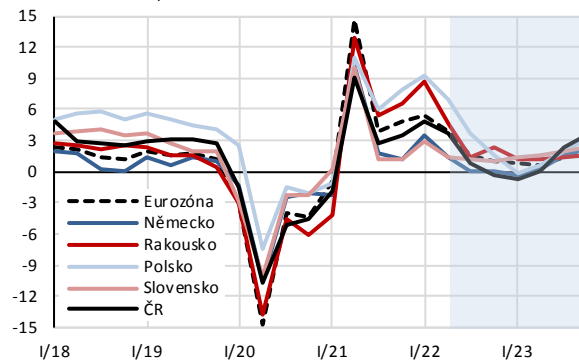
mezičtvrtletní růst v %, sezónně očištěno



Zdroj: Eurostat, OECD. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 1.1.2: Reálný hrubý domácí produkt**

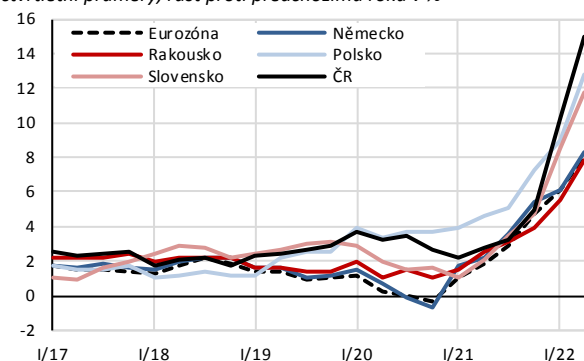
meziroční růst v %, sezónně očištěno



Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 1.1.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen**

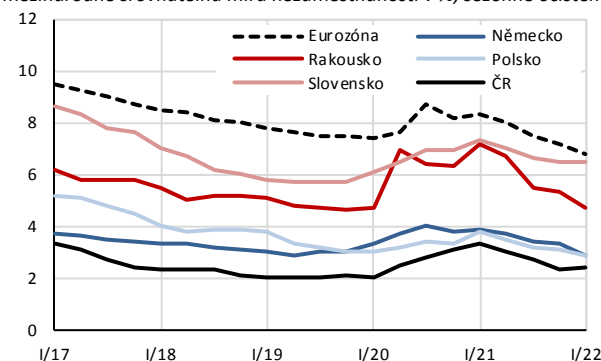
čtvrtletní průměry, růst proti předchozímu roku v %



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 1.1.4: Míra nezaměstnanosti**

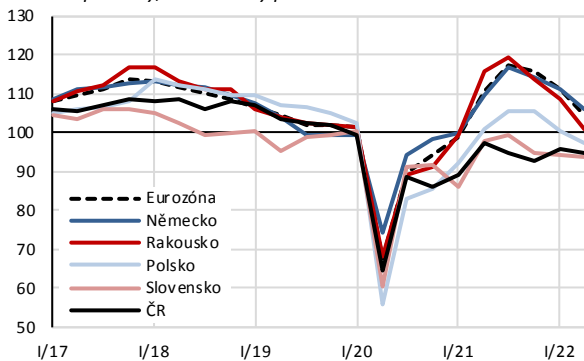
mezinárodně srovnatelná míra nezaměstnanosti v %, sezónně očištěno



Zdroj: Eurostat.

**Graf 1.1.5: Indikátor ekonomického sentimentu**

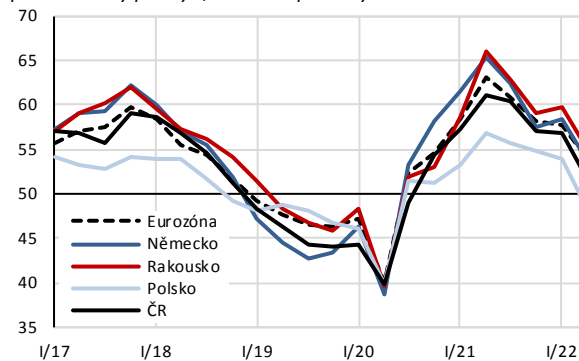
čtvrtletní průměry, dlouhodobý průměr = 100



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 1.1.6: Index nákupních manažerů**

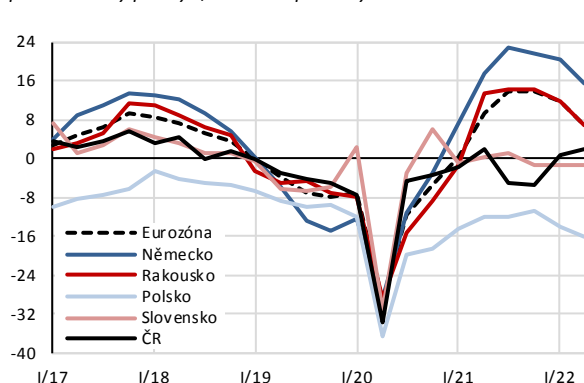
zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry



Zdroj: Markit. Výpočty MF ČR.

**Graf 1.1.7: Indikátor důvěry podnikatelů**

zpracovatelský průmysl, čtvrtletní průměry



Zdroj: OECD. Výpočty MF ČR.

**Graf 1.1.8: Ukazatel Ifo a průmyslová produkce v ČR**

saldo (Ifo, Německo); index produkce ve zprac. průmyslu ČR, meziroční růst v % (z tříměsíčních klouzavých průměrů), sezónně očištěno



Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Tabulka 1.1.1: Hrubý domácí produkt – roční**
*růst reálného HDP v %*

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
<b>Svět</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>3,5</b>	<b>3,4</b>	<b>3,3</b>	<b>3,7</b>	<b>3,6</b>	<b>2,9</b>	<b>-3,1</b>	<b>6,1</b>	<b>2,8</b>	<b>1,9</b>	
<b>USA</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>2,3</b>	<b>2,7</b>	<b>1,7</b>	<b>2,3</b>	<b>2,9</b>	<b>2,3</b>	<b>-3,4</b>	<b>5,7</b>	<b>1,8</b>	<b>1,4</b>	
<b>Čína</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>7,4</b>	<b>7,3</b>	<b>6,8</b>	<b>7,0</b>	<b>6,7</b>	<b>6,1</b>	<b>1,8</b>	<b>8,6</b>	<b>3,3</b>	<b>4,9</b>	
<b>Spojené království</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>3,0</b>	<b>2,6</b>	<b>2,3</b>	<b>2,1</b>	<b>1,7</b>	<b>1,7</b>	<b>-9,3</b>	<b>7,4</b>	<b>3,5</b>	<b>0,3</b>	
<b>Evropská unie</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>1,6</b>	<b>2,1</b>	<b>2,0</b>	<b>2,9</b>	<b>2,0</b>	<b>1,8</b>	<b>-6,0</b>	<b>5,3</b>	<b>3,2</b>	<b>1,4</b>	
	<i>neočištěno</i>	1,6	2,3	2,0	2,8	2,1	1,8	-5,9	5,4	.	.	
<b>Eurozóna</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>1,4</b>	<b>1,9</b>	<b>1,8</b>	<b>2,8</b>	<b>1,8</b>	<b>1,6</b>	<b>-6,5</b>	<b>5,3</b>	<b>3,0</b>	<b>1,2</b>	
	<i>neočištěno</i>	1,4	2,0	1,9	2,6	1,8	1,6	-6,3	5,3	.	.	
<b>Německo</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>2,2</b>	<b>1,2</b>	<b>2,1</b>	<b>3,0</b>	<b>1,0</b>	<b>1,1</b>	<b>-4,1</b>	<b>2,6</b>	<b>1,2</b>	<b>0,9</b>	
	<i>neočištěno</i>	2,2	1,5	2,2	2,7	1,0	1,1	-3,7	2,6	1,0	0,6	
<b>Francie</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>1,0</b>	<b>1,1</b>	<b>1,0</b>	<b>2,4</b>	<b>1,8</b>	<b>1,9</b>	<b>-7,9</b>	<b>6,8</b>	<b>2,7</b>	<b>1,4</b>	
	<i>neočištěno</i>	1,0	1,1	1,1	2,3	1,9	1,8	-7,8	6,8	2,7	1,2	
<b>Itálie</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>0,1</b>	<b>0,7</b>	<b>1,4</b>	<b>1,7</b>	<b>0,8</b>	<b>0,5</b>	<b>-9,1</b>	<b>6,6</b>	<b>3,6</b>	<b>1,0</b>	
	<i>neočištěno</i>	0,0	0,8	1,3	1,7	0,9	0,5	-9,0	6,6	3,5	0,9	
<b>Rakousko</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>0,8</b>	<b>1,0</b>	<b>2,0</b>	<b>2,4</b>	<b>2,5</b>	<b>1,5</b>	<b>-6,8</b>	<b>4,9</b>	<b>4,2</b>	<b>1,3</b>	
	<i>neočištěno</i>	0,7	1,0	2,0	2,3	2,5	1,5	-6,7	4,8	4,2	1,1	
<b>Maďarsko</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>4,1</b>	<b>3,6</b>	<b>2,1</b>	<b>4,4</b>	<b>5,4</b>	<b>4,6</b>	<b>-4,7</b>	<b>7,1</b>	<b>5,1</b>	<b>2,2</b>	
	<i>neočištěno</i>	4,2	3,7	2,2	4,3	5,4	4,6	-4,5	7,1	5,1	2,1	
<b>Polsko</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>3,4</b>	<b>4,2</b>	<b>3,2</b>	<b>4,9</b>	<b>5,4</b>	<b>4,8</b>	<b>-2,1</b>	<b>5,8</b>	<b>5,2</b>	<b>1,3</b>	
	<i>neočištěno</i>	3,4	4,2	3,1	4,8	5,4	4,7	-2,2	5,9	5,2	1,3	
<b>Slovensko</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>2,7</b>	<b>5,2</b>	<b>1,9</b>	<b>3,0</b>	<b>3,8</b>	<b>2,6</b>	<b>-4,4</b>	<b>3,0</b>	<b>1,7</b>	<b>1,8</b>	
<b>Česká republika</b>	<i>sezónně očištěno</i>	<b>2,3</b>	<b>5,5</b>	<b>2,5</b>	<b>5,3</b>	<b>3,2</b>	<b>3,0</b>	<b>-5,5</b>	<b>3,5</b>	<b>2,2</b>	<b>1,3</b>	
	<i>neočištěno</i>	2,3	5,4	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,2	1,1	

*Zdroj: ČSÚ, Eurostat, MMF, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.*



**Tabulka 1.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní**  
růst reálného HDP v %, data očištěná o sezónní a kalendářní vlivy

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	Predikce	Predikce	
USA	mezičtvrtletní	1,5	1,6	0,6	1,7	-0,4	-0,2	0,5	0,6
	meziroční	0,5	12,2	4,9	5,5	3,5	1,6	1,5	0,5
Čína	mezičtvrtletní	0,6	1,5	0,4	1,4	1,4	-2,6	3,2	2,5
	meziroční	18,9	8,0	5,0	4,0	4,8	0,5	3,4	4,5
Spojené království	mezičtvrtletní	-1,2	5,6	0,9	1,3	0,8	0,0	-0,1	-0,2
	meziroční	-5,0	24,5	6,9	6,6	8,7	3,1	2,1	0,6
Evropská unie	mezičtvrtletní	0,1	2,0	2,2	0,6	0,6	0,6	0,2	0,0
	meziroční	-0,9	14,0	4,1	5,0	5,5	4,0	2,0	1,4
Eurozóna	mezičtvrtletní	-0,1	2,1	2,3	0,4	0,5	0,7	0,0	-0,1
	meziroční	-0,9	14,6	3,9	4,8	5,4	4,0	1,6	1,1
Německo	mezičtvrtletní	-1,5	2,0	0,7	0,0	0,8	0,0	-0,7	0,0
	meziroční	-2,2	10,2	1,8	1,2	3,6	1,5	0,0	0,0
Francie	mezičtvrtletní	0,1	1,0	3,3	0,6	-0,2	0,5	0,3	0,2
	meziroční	1,5	18,6	3,6	5,1	4,8	4,2	1,1	0,8
Itálie	mezičtvrtletní	0,2	2,6	2,7	0,7	0,1	1,0	0,4	0,1
	meziroční	0,0	17,5	4,0	6,4	6,2	4,6	2,2	1,7
Rakousko	mezičtvrtletní	-0,5	4,3	3,4	-0,8	1,5	0,5	0,2	0,1
	meziroční	-4,1	12,9	5,3	6,5	8,7	4,7	1,4	2,3
Maďarsko	mezičtvrtletní	1,3	2,4	1,1	2,2	2,1	0,2	0,1	0,1
	meziroční	-1,4	17,6	6,5	7,1	8,0	5,6	4,6	2,5
Polsko	mezičtvrtletní	1,4	2,0	2,6	1,8	2,5	-0,1	-0,4	-0,3
	meziroční	-1,1	11,0	6,1	8,0	9,2	6,9	3,7	1,5
Slovensko	mezičtvrtletní	-1,4	1,9	0,4	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2
	meziroční	0,2	10,0	1,2	1,2	3,0	1,4	1,2	1,1
Česká republika	mezičtvrtletní	-0,5	1,4	1,7	0,8	0,9	0,2	-1,0	-0,4
	meziroční	-1,9	9,1	2,8	3,5	4,9	3,6	0,9	-0,4

Zdroj: ČSÚ, Eurostat, OECD, Office for National Statistics. Výpočty a predikce MF ČR.

## 1.2 Ceny komodit

**Cena za barel ropy Brent** ve 2. čtvrtletí 2022 činila v průměru 114 USD (proti 112 USD). Meziročně se vlivem války na Ukrajině a velmi nízké ceny v minulém roce zvýšila o 65 %, v korunovém vyjádření o 80 %.

Spojené státy americké a Organizace zemí vyvázejících ropu a další přidružené státy pokračovaly ve 2. čtvrtletí 2022 v postupném navyšování denní produkce ropy. Tento trend by měl pokračovat i v roce 2023.

V 1. pololetí 2022 se spotřeba ropy snižovala, nicméně v 2. polovině roku by mělo dojít k obratu a opětovnému růstu spotřeby. I přesto by však podle odhadů Energetické informační agentury Spojených států měly zásoby vytěžené ropy díky vysoké produkci v 2. polovině roku růst. Počátkem roku 2023 by již měl trh přejít do dlouhodobější rovnováhy při doplněných zásobách. To by počínaje koncem roku 2022 mělo vést k tlaku na pokles ceny ropy, případné zhoršení geopolitické situace ale představuje riziko směrem vzhůru.

Termínovaný trh s ropou je sice značně volatilní, ropa s pozdějším termínem dodání se však stále obchoduje levněji než ropa s dřívějším dodáním. Předpokládaný vývoj ceny ropy Brent odráží právě tuto klesající křivku cen kontraktů futures, která je ve srovnání s dubnovou predikcí položena jen mírně níže. V letošním roce se by průměrná cena barelu ropy Brent měla meziročně zvýšit o 48 % na 105 USD (beze změny), v korunovém vyjádření by měl být nárůst kvůli očekávanému oslabení koruny vůči dolaru značně vyšší, a to 59 %. Pro rok 2023 předpokládáme průměrnou cenu 88 USD (proti 91 USD), čili meziroční pokles o 16 %.

Ceny a volatilita na **komoditních trzích** jsou nadále zvýšené především v souvislosti s rizikem přerušení dodávek zemního plynu z Ruské federace. Velkoobchodní cena zemního plynu (včetně burzovních cen elektrické energie) se v Evropě v 1. polovině 2022 udržovala na velmi vysokých hodnotách. Zvýšené ceny komodit se ve velké míře promítají do nákladů firem a spotřebitelských cen (viz kapitolu 3.2).

**Graf 1.2.1: Dolarová cena ropy Brent**

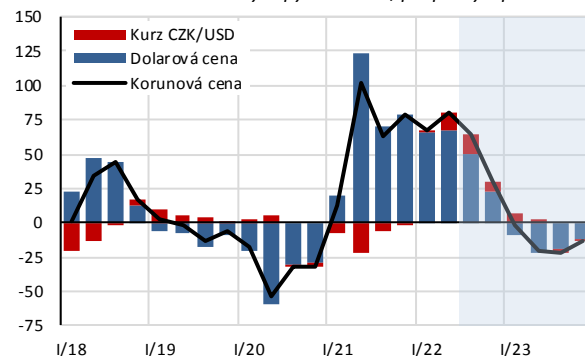
USD/barel



Zdroj: U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 1.2.2: Korunová cena ropy Brent**

meziroční růst korunové ceny ropy Brent v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČNB, U. S. EIA. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 1.2.1: Světové ceny vybraných komodit – roční**

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											Predikce	Predikce
<b>Ropa Brent</b>	USD/barel	99,0	52,4	43,6	54,2	71,4	64,3	41,8	70,8	105	88	
	růst v %	-8,8	-47,1	-16,9	24,3	31,7	-9,9	-35,0	69,3	48,4	-15,8	
<b>Index v CZK</b>	2010=100	134,6	85,0	70,1	83,1	102,2	97,1	63,6	101,2	161	137	
	růst v %	-3,8	-36,9	-17,4	18,5	23,0	-5,0	-34,6	59,1	59,0	-14,7	
<b>Zemní plyn (Evropa)</b>	USD/MMBtu	10,1	6,8	4,6	5,7	7,7	4,8	3,2	16,1	.	.	
	růst v %	-14,7	-32,1	-33,1	25,3	34,4	-37,5	-32,5	397,1	.	.	
<b>Index v CZK</b>	2010=100	131,7	106,2	70,7	84,2	106,0	69,6	47,1	223,0	.	.	
	růst v %	-9,8	-19,4	-33,4	19,2	25,8	-34,3	-32,4	373,7	.	.	

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 1.2.2: Světové ceny vybraných komodit – čtvrtletní**

ceny okamžitého dodání, cena zemního plynu v USD za milion britských tepelných jednotek

		2021				2022					
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
										Predikce	Predikce
<b>Ropa Brent</b>	USD/barel	61,0	69,0	73,5	79,6	100,9	113,8	109	97		
	růst v %	21,3	132,3	71,3	79,7	65,4	65,0	47,7	21,7		
<b>Index v CZK</b>	2010=100	86,9	96,6	104,7	116,3	146,1	173,6	172	152		
	růst v %	12,9	101,2	63,7	78,3	68,0	79,6	64,3	30,5		
<b>Zemní plyn (Evropa)</b>	USD/MMBtu	6,5	8,8	16,9	32,2	32,6	32,1	.	.		
	růst v %	111,2	383,8	489,4	520,6	400,6	265,8	.	.		
<b>Index v CZK</b>	2010=100	89,3	118,2	231,7	452,7	454,0	470,9	.	.		
	růst v %	96,5	319,0	463,2	515,9	408,6	298,3	.	.		

Zdroj: ČNB, Světová banka, U. S. Energy Information Administration. Výpočty a predikce MF ČR.

## 1.3 Fiskální politika

**Hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2022** by mělo skončit deficitem 3,8 % HDP (proti 4,5 % HDP), ve strukturálním vyjádření pak 3,0 % HDP (proti 3,2 % HDP). Odhad reflektuje hospodářské a finanční důsledky ruské agrese vůči Ukrajině a s ní související humanitární krize, pomoc domácnostem a firmám zatíženým enormním růstem cen, stejně jako opatření stimulační fiskální politiky z minulých let a výdaje vyvolané epidemií COVID-19. Hlavní břemeno by měl nést státní rozpočet, jehož plánované deficitní hospodaření bude prohloubeno novelou zákona o státním rozpočtu pro letošní rok. Naproti tomu místní vládní instituce patrně opět vykážou kladné saldo, ale mírného přebytku mohou dosáhnout i fondy sociálního zabezpečení.

Výnos **daně z příjmů fyzických osob** by měl být meziročně o 3,4 % vyšší, jelikož proti odhadovanému růstu náhrad zaměstnancům v ekonomice působí zvýšení základní slevy na poplatníka s dopadem 12,3 mld. Kč. Od očekávaného vývoje výdělků se odvíjí také **příspěvky na sociální zabezpečení** s očekávaným růstem 6,4 %. Dynamiku zdanění a odvodů ze závislé činnosti pak rovněž ovlivňují mimořádné odměny pracovníkům ve zdravotnictví, v sociálních službách a ozbrojeným složkám vyplacené v loňském roce. Zákonná úprava ponechávající průměrnou výši platby za státního pojištění na úrovni roku 2021 sama o sobě sice příjmy systému veřejného zdravotního pojištění nezmění, nárůst počtu státních pojištěnců z řad osob s dočasnou ochranou udělenou občanům Ukrajiny pojistné zvýší odhadem o 5 mld. Kč.

Dynamiku **daně z příjmů právnických osob** by měl tlumit konec účinnosti změny metody tvorby a daňové uznatelnosti technických rezerv pojišťoven, prodloužení platnosti mimořádných odpisů či osvobození výnosů ze státních dluhopisů od daně s celkovým dopadem 7,8 mld. Kč. Opačný účinek má odeznění negativního dopadu zvýšení hranice vstupní ceny pro odepisování hmotného majetku v odhadované výši 1,6 mld. Kč. Výsledkem by měl být růst této daně o 9,0 %.

Meziročně vyšší výnos **daně z přidané hodnoty** o 18,3 % by měl být determinován zejména silnou nominální spotřebou domácností. Negativní dopad v minulosti schválených diskrečních opatření (přeřazení vybraných služeb do druhé snížené sazby daně v první polovině roku 2020, snížení sazby na ubytování, sportovní a kulturní akce, lyžařské vleky a další vybrané služby od července 2020) by měl být převážen pozitivním vlivem ukončení dočasných prominutí daně na dodávky elektřiny a plynu v závěru roku 2021, ukončení prominutí daně u nákupu respirátorů či meziročně menším dopadem prominutí daně u nákupu vakcín a testů.

U **spotřebních daní**, bez zahrnutí dotací na obnovitelné zdroje energie, odhadujeme zvýšení výnosu o 3,2 %. Mezi hlavní vlivy patří pokračující ekonomické oživení, z diskrečních opatření pak zvýšení daně na tabákové výrobky

ve výši 2,5 mld. Kč a sazeb odvodu za elektřinu ze slunečního záření s dopadem 3 mld. Kč. Snížení silniční daně a dočasný pokles sazby daně na naftu a benzín v reakci na skokové zdražení pohonných hmot bude spojeno s výpadkem příjmů okolo 8,4 mld. Kč. Odpuštění poplatku za obnovitelné zdroje energie u domácností a firem letos představuje výpadek příjmů v odhadované výši 4,6 mld. Kč.

Dynamika výdajů na **konečnou spotřebu vládních institucí** by měla meziročně jen mírně zpomalit na 5,6 % a na rozdíl od předchozích několika let být tažena mezipotřebou (15,1 %). V ní se odráží mimořádně vysoká inflace, projekty spolufinancované z prostředků EU, stejně jako migrační vlna z Ukrajiny. Naturální sociální dávky by měly vykazovat nižší tempo, což je dáno postupným návratem zdravotnictví do normálních podmínek. Zvýšená základna z titulu výplat mimořádných odměn v loňském roce a střídmá valorizace platových tarifů zvýší náhrady zaměstnancům v sektoru vládních institucí jen o 1,2 %. Od ledna 2022 byly upraveny platové tarify lékařů, nelékařských zdravotnických pracovníků, pracovníků v sociálních službách a pedagogů v regionálním školství. Nadto byl objem náhrad ve školství také posílen z titulu vzdělávání ukrajinských dětí. Dále byly navýšeny tarify vojáků a příslušníků bezpečnostních sborů. Predikce rovněž počítá s 10% navýšením platů nepedagogických pracovníků ve školství a státních zaměstnanců, kteří nespádají pod zákon o státní službě, od září tohoto roku. Růst naturálních sociálních dávek o 4,4 % odráží výdaje do zdravotnictví a sociálních služeb, využívaných i ze strany ukrajinských uprchlíků. Kromě toho reflektuje vyšší výdaje ve formě příspěvku a doplatku na bydlení.

Oblast **peněžitých sociálních dávek** určují letos především dávky důchodového pojištění. Jejich běžnou lednovou valorizací, navýšenou o 300 Kč nad rámec standardního vzorce, zesilují dvě mimořádné valorizace z titulu vysoké míry inflace, a to od června v průměru o 1 017 Kč a od září v průměru o 700 Kč. Systém sociálních dávek v tomto roce rozšířil jednorázový příspěvek 5 000 Kč na dítě do 18 let, v celkovém úhrnu za 7,8 mld. Kč. Další výdaje si vyžádá i vyšší příspěvek na dítě navázaný na zvyšující se životní minimum. V souvislosti s migrační vlnou uprchlíků z Ukrajiny je vyplácena humanitární dávka v odhadované výši 10,4 mld. Kč a vyšší transfer státního rozpočtu do systému veřejného zdravotního pojištění. V důsledku ekonomického vývoje a uvedených diskrečních opatření by sociální dávky měly vzrůst o 10,5 %.

U výdajů na **investice** do fixních aktiv očekáváme navýšení o 11,2 %. Investice by měly být podpořeny prostředky z rozpočtu EU, ať již z důvodu blížícího se konce využití prostředků z programového období 2014–2020 či zapojení nových prostředků z Nástroje EU příští generace. Jejich podíl na celkových investicích by měl činit více než čtvrtinu. Na základě dosavadního průběhu čerpání inves-

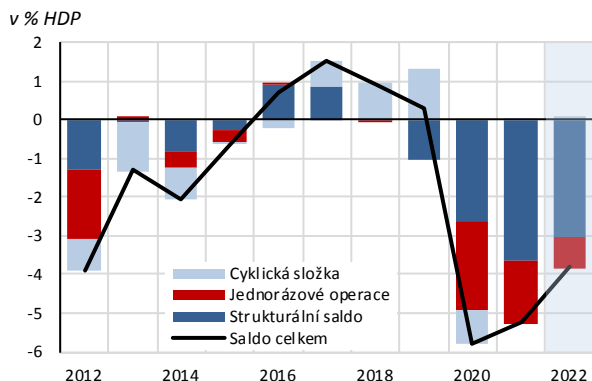
tičních výdajů lze usuzovat, že určující bude zvláště dynamika investic místních vládních institucí.

Predikce počítá s opatřeními na pomoc domácnostem a firmám v situaci vysokých cen energií. Naproti tomu došlo k ukončení protiepidemických opatření a s nimi souvisejících programů podpory. Výsledkem tak je očekávaný pokles **dotací** o 16,4 %. Pozitivní efekt ukončení výplaty kompenzačního bonusu by měl být částečně tlumen výplatou náhrad vkladů bývalých klientů Sberbank CZ, a. s. z Garančního systému finančního trhu ve výši 7,8 mld. Kč (zbyvajících část, pro kterou byl přijat

předpoklad zpětné vymahatelnosti, je považována na základě konzultace s Eurostatem za finanční operaci bez vlivu na saldo), což by mělo vést k meziročnímu poklesu **kapitálových transferů** o 5,0 %.

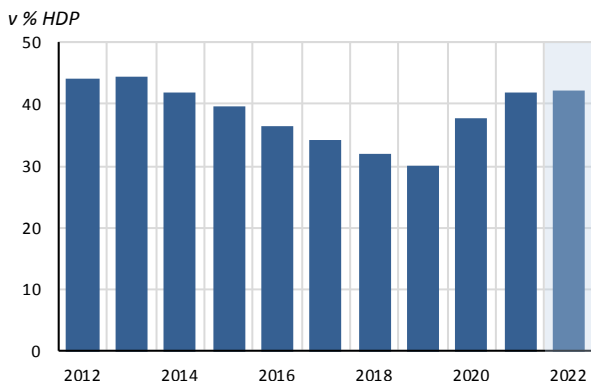
Deficitní hospodaření vládních institucí se promítne do výše **dlehu**, který by měl na konci roku dosáhnout 42,4 % HDP (proti 42,7 % HDP). Za relativně nízkým nárůstem dluhové kvóty stojí očekávaný růst nominálního HDP o 11,3 %. Vyšší zadlužení a předpokládaný vývoj úrokových sazeb zvýší úrokové náklady o téměř 60 %, čímž dosáhnou úrovně 1,1 % HDP.

**Graf 1.3.1: Saldo sektoru vládních institucí**



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 1.3.2: Dluh sektoru vládních institucí**



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 1.3.1: Saldo a dluh**

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
<b>Saldo sektoru vládních institucí</b>	% HDP	-1,3	-2,1	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3	-5,8	-5,2	-3,8
	mld. Kč	-53	-90	-30	34	77	48	17	-329	-319	-257
<b>Cyklická složka salda</b>	% HDP	-1,3	-0,9	-0,1	-0,2	0,7	1,0	1,3	-0,9	0,0	0,1
<b>Cyklicky očištěné saldo</b>	% HDP	0,0	-1,2	-0,6	0,9	0,8	-0,1	-1,0	-4,9	-5,3	-3,9
<b>Jednorázové a jiné přechodné operace</b>	% HDP	0,1	-0,4	-0,3	0,1	0,0	-0,1	0,0	-2,3	-1,6	-0,9
<b>Strukturální saldo</b>	% HDP	-0,1	-0,8	-0,3	0,9	0,8	0,0	-1,0	-2,6	-3,6	-3,0
<b>Fiskální úsilí</b>	p. b.	1,2	-0,7	0,5	1,2	0,0	-0,8	-1,0	-1,6	-1,0	0,6
<b>Úroky</b>	% HDP	1,3	1,3	1,1	0,9	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	1,1
<b>Primární saldo</b>	% HDP	0,0	-0,8	0,4	1,6	2,2	1,6	1,0	-5,0	-4,5	-2,7
<b>Primární cyklicky očištěné saldo</b>	% HDP	1,3	0,1	0,5	1,9	1,6	0,7	-0,3	-4,1	-4,5	-2,8
<b>Dluh sektoru vládních institucí</b>	% HDP	44,4	41,9	39,7	36,6	34,2	32,1	30,0	37,6	42,0	42,4
	mld. Kč	1 840	1 819	1 836	1 755	1 750	1 735	1 740	2 149	2 567	2 882
<b>Změna dluhové kvóty</b>	p. b.	0,3	-2,6	-2,2	-3,1	-2,3	-2,2	-2,0	7,6	4,4	0,4

Pozn.: Saldo za rok 2021 bylo oproti notifikacím ČSÚ z dubna 2022 zlepšeno o 40,9 mld. Kč v důsledku známých skutečností ohledně výnosu daně z příjmů fyzických a právnických osob.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## 1.4 Měnová politika, finanční sektor a měnové kurzy

Česká národní banka v průběhu roku 2022 postupně zvýšila **dvoutýdenní repo sazbu** na 7,00 %, naposledy o 1,25 p. b. v závěru června. Důvodem je pokračující prudký růst současné i očekávané inflace, která se nyní pohybuje vysoko nad horní hranicí tolerančního pásma okolo 2% cíle. Inflační tlaky zvyšují nejen nákladové šoky globálního charakteru, ale i domácí poptávkové faktory, kterými jsou zpožděné efekty měnové i fiskální expanze a tlak na růst mezd vyvolaný nedostatkem zaměstnanců.

S ohledem na predikovaný vývoj inflace (viz kapitolu 3.2), která by během letošního roku měla dosáhnout extrémně vysokých hodnot okolo 20 %, očekáváme, že ČNB v 2. polovině letošního roku ještě přistoupí k mírnému zvýšení primární úrokové sazby. Následně by dvoutýdenní repo sazba mohla na této úrovni setrvat až do poloviny roku 2023. V té době by již inflační tlaky měly být slabší a míra inflace na horizontu měnové politiky by se již měla nacházet v tolerančním pásmu okolo 2% cíle. ČNB by proto mohla měnověpolitické úrokové sazby začít postupně snižovat.

**Tříměsíční sazba PRIBOR** ve 2. čtvrtletí 2022 v souvislosti se zvýšením primárních úrokových sazeb ČNB vzrostla v průměru na 6,0 % (*proti 5,6 %*). Za celý rok 2022 by se mohla zvýšit na 6,5 % (*proti 5,3 %*), v roce 2023 by při předpokládaném nastavení měnové politiky mohla dosáhnout 7,1 % (*proti 4,9 %*).

**Výnos do splatnosti desetiletých státních dluhopisů** se ve 2. čtvrtletí zvýšil v průměru na 4,6 % (*proti 4,1 %*), za celý rok 2022 by mohl dosáhnout 4,1 % (*proti 3,9 %*). S ohledem na předpokládané nastavení měnové politiky ČNB a ECB a očekávaný vývoj inflace se domníváme, že by se dlouhodobé úrokové sazby mohly v roce 2023 ještě mírně zvýšit, a to v průměru na 4,2 % (*proti 3,6 %*).

Meziroční růst **úvěrů domácnostem** ve 2. čtvrtletí 2022 zvolnil na 8,7 %, čisté nové úvěry však s výjimkou dubna dále rostly. Roli zřejmě hrála snaha domácností čerpat úvěry před jejich dalším očekávaným zdražením. Prů-

měrná klientská úroková sazba u nových hypotečních úvěrů v červnu 2022 dosáhla 4,3 % (meziročně o 2,2 p. b. více).

Ve 2. čtvrtletí zpomalil i růst **úvěrů nefinančním podnikům**, a to na 6,7 %. Růst byl tažen výhradně cizoměnovými úvěry, což lze vysvětlit zejména vysokým a dále se rozšiřujícím úrokovým spreadem vůči korunovým úvěrům. Průměrná klientská úroková sazba z celkového objemu úvěrů nefinančním podnikům se v červnu zvýšila na 7,0 % (meziročně o 4,4 p. b. více).

**Podíl úvěrů v selhání** na celkových úvěrech se jak u domácích, tak nefinančních podniků dále pomalu snižuje. Přestože se finanční situace některých ekonomických subjektů v důsledku pandemie koronaviru zhoršila, dopad na kvalitu úvěrového portfolia bank byl minimální. Riziko však nyní představuje prudký růst úrokových sazeb.

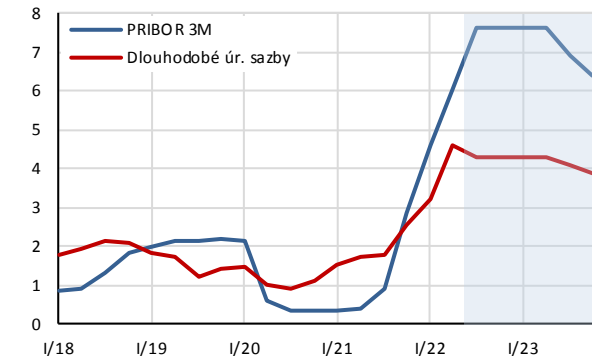
**Kurz koruny vůči euru** ve 2. čtvrtletí 2022 činil v průměru 24,6 CZK/EUR (*proti 24,4 CZK/EUR*), což znamenalo meziroční posílení o 4,0 % (*proti 5,3 %*). Na kurz negativně působily nejistoty související s ruskou invazí na Ukrajinu, jejichž dopad však ČNB do značné míry kompenzovala devizovými intervencemi ve prospěch domácí měny.

S udržením kladného úrokového diferenciálu a určitým uklidněním na mezinárodních finančních trzích by se měl kurz vrátit na trajektorii pozvolné trendové apreciacie. V průměru za celý rok 2022 by tak měl dosáhnout 24,6 CZK/EUR (*proti 24,4 CZK/EUR*), v roce 2023 by mohl mírně posílit na 24,4 CZK/EUR (*proti 24,2 CZK/EUR*). Vyšší apreciaci by měla brzdit zejména pozastavená reálná konvergence ekonomiky ČR k eurozóně.

Predikce kurzu USD/EUR vychází z průměru forwardových kurzů za posledních 10 dní před uzávěrkou vstupních dat. Kurz USD/EUR tak pro letošní rok odhadujeme na úrovni 1,06 (*proti 1,11 USD/EUR*) a pro rok 2023 na 1,03 (*proti 1,10 USD/EUR*). Kurzem USD/EUR je pak implikován očekávaný vývoj koruny k americkému dolaru.

### Graf 1.4.1: Úrokové sazby

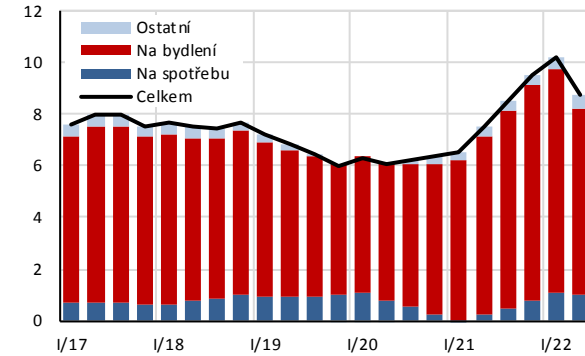
v % p. a.



Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 1.4.2: Úvěry domácnostem

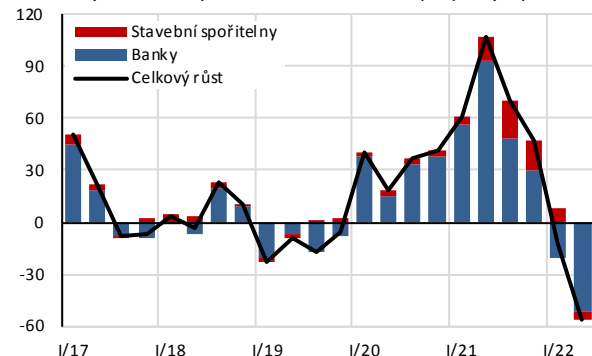
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

### Graf 1.4.3: Hypoteční úvěry na nákup byt. nemovitosti

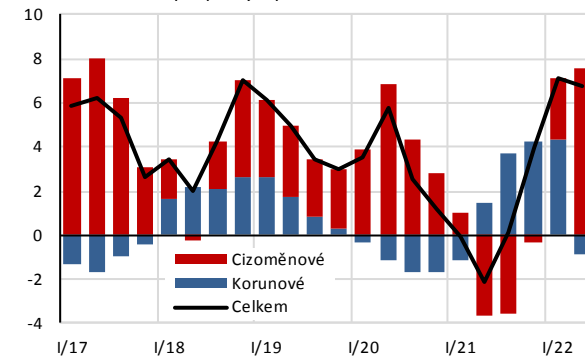
nové úvěry včetně navýšení, meziroční růst v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

### Graf 1.4.4: Úvěry nefinančním podnikům

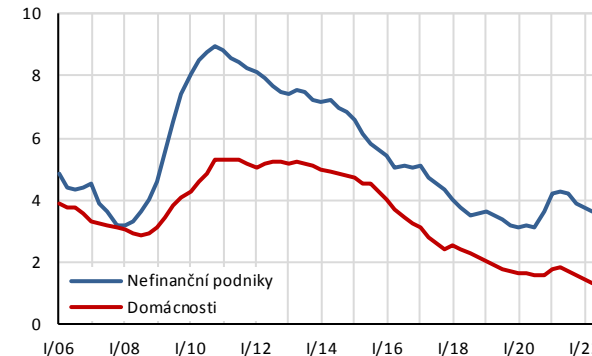
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

### Graf 1.4.5: Úvěry v selhání

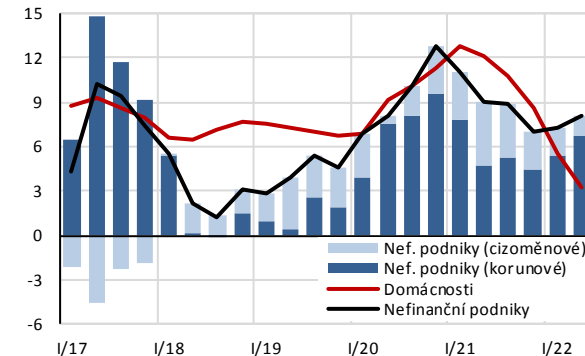
podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech, v %



Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

### Graf 1.4.6: Vklady

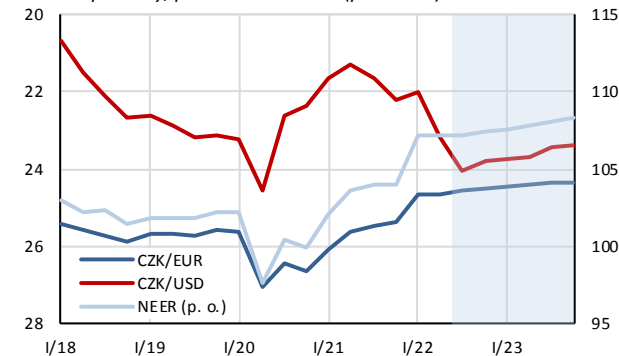
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: ČNB. Výpočty MF ČR.

### Graf 1.4.7: Nominální měnové kurzy

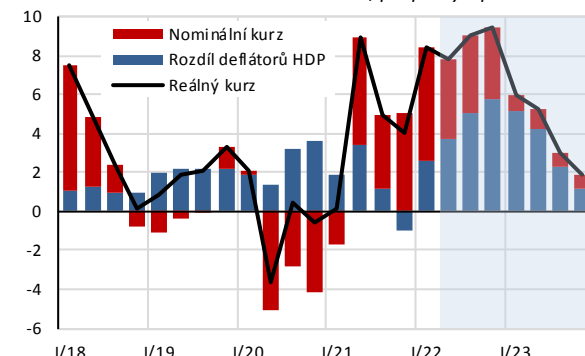
čtvrtletní průměry, průměr 2015 = 100 (pravá osa)



Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 1.4.8: Reálný měnový kurz vůči eurozóně

zhodnocení reálného měnového kurzu v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 1.4.1: Úrokové sazby – roční**

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											Predikce	Predikce
<b>Repo 2T ČNB (konec období)</b>	v % p.a.	0,05	0,05	0,05	0,50	1,75	2,00	0,25	3,75	.	.	
<b>Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)</b>	v % p.a.	0,05	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.	
<b>Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)</b>	v % p.a.	0,25	0,50	0,75	1,50	2,50	1,75	0,25	0,25	.	.	
<b>PRIBOR 3M</b>	v % p.a.	0,36	0,31	0,29	0,41	1,23	2,12	0,86	1,13	6,5	7,1	
<b>Dlouhodobé úrokové sazby<sup>1)</sup></b>	v % p.a.	1,58	0,58	0,43	0,98	1,98	1,55	1,13	1,90	4,1	4,2	
<b>Klientské úrokové sazby</b>												
<b>Úvěry domácnostem</b>	v % p.a.	5,59	5,15	4,65	4,10	3,76	3,66	3,53	3,31	.	.	
<b>Úvěry nefinančním podnikům</b>	v % p.a.	3,01	2,78	2,59	2,57	3,05	3,75	2,96	2,86	.	.	
<b>Vklady domácností</b>	v % p.a.	0,85	0,65	0,47	0,36	0,33	0,39	0,35	0,26	.	.	
<b>Vklady nefinančních podniků</b>	v % p.a.	0,29	0,19	0,10	0,05	0,11	0,37	0,20	0,11	.	.	

<sup>1)</sup> Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely

Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 1.4.2: Úrokové sazby – čtvrtletní**

průměrná sazba za dané období, není-li uvedeno jinak

		2021				2022					
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
										Predikce	Predikce
<b>Repo 2T ČNB (konec období)</b>	v % p.a.	0,25	0,50	0,75	3,75	4,50	7,00	.	.		
<b>Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)</b>	v % p.a.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.		
<b>Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)</b>	v % p.a.	0,25	0,25	0,25	0,25	0,50	1,75	.	.		
<b>PRIBOR 3M</b>	v % p.a.	0,36	0,40	0,91	2,86	4,59	6,03	7,6	7,6		
<b>Dlouhodobé úrokové sazby<sup>1)</sup></b>	v % p.a.	1,55	1,76	1,79	2,53	3,23	4,58	4,3	4,3		
<b>Klientské úrokové sazby</b>											
<b>Úvěry domácnostem</b>	v % p.a.	3,39	3,32	3,28	3,26	3,29	3,36	.	.		
<b>Úvěry nefinančním podnikům</b>	v % p.a.	2,55	2,54	2,74	3,62	5,12	6,07	.	.		
<b>Vklady domácností</b>	v % p.a.	0,25	0,23	0,23	0,32	0,62	0,92	.	.		
<b>Vklady nefinančních podniků</b>	v % p.a.	0,06	0,05	0,07	0,27	0,86	1,65	.	.		

<sup>1)</sup> Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely

Zdroj: ČNB, ECB, Fed. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 1.4.3: Úvěry a vklady – roční průměry**

		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<b>Domácnosti</b>											
<b>Úvěry</b>	<i>růst v %</i>	<b>5,0</b>	<b>4,0</b>	<b>3,4</b>	<b>4,8</b>	<b>7,2</b>	<b>7,8</b>	<b>7,6</b>	<b>6,6</b>	<b>6,3</b>	<b>8,0</b>
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	-1,0	-0,1	-0,9	3,4	6,0	4,3	5,4	6,4	4,4	2,6
Na bydlení	<i>růst v %</i>	6,4	5,5	4,5	5,6	8,1	9,0	8,5	7,4	7,3	9,5
Ostatní	<i>růst v %</i>	6,0	1,2	2,9	1,0	3,0	4,2	4,3	1,1	0,9	4,2
Korunové	<i>růst v %</i>	4,9	4,0	3,4	4,7	7,2	7,7	7,6	6,6	6,3	8,0
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	30,8	-1,3	0,0	12,7	8,5	36,3	1,7	9,0	6,1	16,9
<b>Vklady</b>	<i>růst v %</i>	<b>4,5</b>	<b>3,3</b>	<b>2,9</b>	<b>4,8</b>	<b>7,0</b>	<b>8,7</b>	<b>7,0</b>	<b>7,2</b>	<b>9,4</b>	<b>11,1</b>
Korunové	<i>růst v %</i>	4,7	3,3	2,7	4,1	6,9	9,7	7,1	6,9	9,2	10,9
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	-2,1	2,3	8,5	22,5	7,3	-13,9	3,5	15,2	14,5	16,6
<b>Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)</b>	<i>v %</i>	<b>5,2</b>	<b>5,2</b>	<b>4,9</b>	<b>4,5</b>	<b>3,6</b>	<b>2,7</b>	<b>2,4</b>	<b>1,9</b>	<b>1,6</b>	<b>1,7</b>
<b>Poměr úvěrů ke vkladům</b>	<i>v %</i>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>63</b>	<b>61</b>	<b>59</b>
<b>Nefinanční podniky</b>											
<b>Úvěry</b>	<i>růst v %</i>	<b>3,5</b>	<b>1,3</b>	<b>1,9</b>	<b>6,5</b>	<b>6,6</b>	<b>5,0</b>	<b>4,2</b>	<b>4,3</b>	<b>3,2</b>	<b>0,5</b>
Korunové	<i>růst v %</i>	2,6	0,3	-1,0	5,9	2,8	-1,4	3,0	1,9	-1,8	3,2
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	7,8	5,7	13,7	9,0	20,5	24,4	6,9	10,0	14,0	-4,6
<b>Vklady</b>	<i>růst v %</i>	<b>8,9</b>	<b>4,9</b>	<b>7,6</b>	<b>10,3</b>	<b>4,6</b>	<b>7,8</b>	<b>3,0</b>	<b>4,2</b>	<b>9,5</b>	<b>9,0</b>
Korunové	<i>růst v %</i>	8,2	4,2	5,6	6,7	4,5	13,9	2,1	1,9	9,4	7,1
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	11,8	8,0	15,2	23,2	4,8	-11,1	6,6	13,0	9,9	15,3
<b>Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)</b>	<i>v %</i>	<b>7,8</b>	<b>7,4</b>	<b>7,0</b>	<b>6,0</b>	<b>5,2</b>	<b>4,7</b>	<b>3,7</b>	<b>3,4</b>	<b>3,3</b>	<b>4,2</b>
<b>Poměr úvěrů ke vkladům</b>	<i>v %</i>	<b>120</b>	<b>116</b>	<b>110</b>	<b>106</b>	<b>108</b>	<b>105</b>	<b>106</b>	<b>106</b>	<b>100</b>	<b>92</b>

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.

**Tabulka 1.4.4: Úvěry a vklady – čtvrtletní průměry**

		2020		2021				2022	
		Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
<b>Domácnosti</b>									
<b>Úvěry</b>	<i>růst v %</i>	<b>6,2</b>	<b>6,4</b>	<b>6,5</b>	<b>7,5</b>	<b>8,5</b>	<b>9,5</b>	<b>10,2</b>	<b>8,7</b>
Na spotřebu	<i>růst v %</i>	3,6	1,6	0,0	1,7	3,3	5,5	7,8	7,1
Na bydlení	<i>růst v %</i>	7,3	7,7	8,1	9,0	10,0	10,8	11,2	9,4
Ostatní	<i>růst v %</i>	1,1	3,7	3,8	4,1	4,5	4,4	5,2	5,5
Korunové	<i>růst v %</i>	6,2	6,4	6,5	7,5	8,5	9,5	10,2	8,6
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	7,4	15,5	15,8	11,7	21,6	18,3	22,8	43,1
<b>Vklady</b>	<i>růst v %</i>	<b>10,1</b>	<b>11,3</b>	<b>12,8</b>	<b>12,1</b>	<b>10,8</b>	<b>8,6</b>	<b>5,6</b>	<b>3,2</b>
Korunové	<i>růst v %</i>	10,1	11,2	12,9	11,9	10,5	8,4	5,3	2,8
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	9,0	14,1	12,6	18,2	20,3	15,2	13,2	15,2
<b>Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)</b>	<i>v %</i>	<b>1,6</b>	<b>1,6</b>	<b>1,8</b>	<b>1,8</b>	<b>1,7</b>	<b>1,6</b>	<b>1,5</b>	<b>1,3</b>
<b>Poměr úvěrů ke vkladům</b>	<i>v %</i>	<b>61</b>	<b>60</b>	<b>59</b>	<b>58</b>	<b>59</b>	<b>61</b>	<b>62</b>	<b>62</b>
<b>Nefinanční podniky</b>									
<b>Úvěry</b>	<i>růst v %</i>	<b>2,6</b>	<b>1,2</b>	<b>-0,1</b>	<b>-2,1</b>	<b>0,2</b>	<b>3,9</b>	<b>7,1</b>	<b>6,7</b>
Korunové	<i>růst v %</i>	-2,5	-2,5	-1,7	2,3	5,7	6,6	6,6	-1,3
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	13,4	8,7	3,1	-10,0	-9,9	-0,9	8,0	22,8
<b>Vklady</b>	<i>růst v %</i>	<b>10,0</b>	<b>12,9</b>	<b>11,1</b>	<b>9,0</b>	<b>8,9</b>	<b>7,0</b>	<b>7,2</b>	<b>8,1</b>
Korunové	<i>růst v %</i>	10,4	12,4	10,2	6,0	6,7	5,8	7,1	9,0
Cizoměnové	<i>růst v %</i>	8,7	14,5	14,2	20,1	16,5	10,8	7,6	5,6
<b>Podíl úvěrů v selhání (bankovní statistika)</b>	<i>v %</i>	<b>3,2</b>	<b>3,7</b>	<b>4,2</b>	<b>4,3</b>	<b>4,2</b>	<b>3,9</b>	<b>3,8</b>	<b>3,6</b>
<b>Poměr úvěrů ke vkladům</b>	<i>v %</i>	<b>100</b>	<b>96</b>	<b>93</b>	<b>92</b>	<b>92</b>	<b>93</b>	<b>93</b>	<b>91</b>

Pozn.: Vyjma podílu úvěrů v selhání vycházejí údaje z měnové statistiky.

Zdroj: ČNB, ECB. Výpočty MF ČR.



**Tabulka 1.4.5: Měnové kurzy – roční**

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
<b>Nominální měnové kurzy</b>											
<b>CZK / EUR</b>	roční průměr	27,03	26,33	25,65	25,67	26,44	25,65	24,6	24,4	24,2	24,1
	zhodnocení v %	0,9	2,7	2,7	-0,1	-2,9	3,1	4,3	0,8	0,7	0,7
<b>CZK / USD</b>	roční průměr	24,43	23,39	21,74	22,94	23,19	21,68	23,2	23,6	23,0	22,3
	zhodnocení v %	0,7	4,5	7,6	-5,2	-1,1	7,0	-6,6	-1,3	2,6	2,6
<b>Nominální efektivní měnový kurz<sup>1)</sup></b>	průměr 2015=100	102,3	105,2	109,1	108,7	106,7	110,4	107	108	109	110
	zhodnocení v %	2,3	2,8	3,7	-0,3	-1,9	3,4	-2,8	0,7	0,9	0,9
<b>Reálný měnový kurz vůči EA19<sup>2)</sup></b>	průměr 2015=100	101,2	104,0	107,9	110,1	109,6	114,5	125	129	131	133
	zhodnocení v %	1,2	2,8	3,8	2,0	-0,4	4,4	8,7	4,0	1,4	1,1
<b>Reálný efektivní měnový kurz<sup>3)</sup></b>	průměr 2015=100	102,6	106,6	111,1	111,5	112,4	116,6	.	.	.	.
	zhodnocení v %	2,6	3,9	4,3	0,3	0,8	3,8	.	.	.	.

<sup>1)</sup> Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

<sup>2)</sup> Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátory HDP.

<sup>3)</sup> Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 1.4.6: Měnové kurzy – čtvrtletní**

		2021				2022				
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
								Odhad	Predikce	Predikce
<b>Nominální měnové kurzy</b>										
<b>CZK / EUR</b>	průměr čtvrtletí	26,07	25,64	25,50	25,38	24,65	24,65	24,5	24,5	
	zhodnocení v %	-1,7	5,5	3,8	5,1	5,7	4,0	3,9	3,6	
<b>CZK / USD</b>	průměr čtvrtletí	21,64	21,27	21,63	22,19	21,99	23,16	24,1	23,8	
	zhodnocení v %	7,4	15,5	4,6	0,8	-1,6	-8,2	-10,1	-6,7	
<b>Nominální efektivní měnový kurz<sup>1)</sup></b>	průměr 2015=100	102,1	103,7	104,0	104,0	107,2	107,1	107	107	
	zhodnocení v %	-0,1	6,3	3,5	4,2	5,0	3,4	3,1	3,3	
<b>Reálný měnový kurz vůči EA19<sup>2)</sup></b>	průměr 2015=100	112,0	115,4	116,0	114,7	121,4	124	127	126	
	zhodnocení v %	0,1	9,0	5,0	4,1	8,4	7,8	9,0	9,5	
<b>Reálný efektivní měnový kurz<sup>3)</sup></b>	průměr 2015=100	115,3	116,7	117,4	117,2	123,2	.	.	.	
	zhodnocení v %	1,1	6,9	3,4	4,0	6,9	.	.	.	

<sup>1)</sup> Index agregující měnové kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

<sup>2)</sup> Index popisuje meziroční reálné zhodnocení koruny vůči euru, deflováno deflátory HDP.

<sup>3)</sup> Propočty Eurostatu, deflováno CPI, vůči 42 zemím. Součást analýzy a hodnocení makroekonomických nerovnováh Evropskou komisí.

Zdroj: ČNB, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

## 1.5 Demografie

Počet obyvatel ČR se v průběhu 1. čtvrtletí 2022 zvýšil o 3,2 tis. na 10,520 milionu. Příčinou populačního růstu bylo kladné saldo zahraničního stěhování (10,8 tis.), naopak bilance přirozené měny byla záporná (-7,6 tis.).

Během 1. čtvrtletí se živě **narodilo** 24,2 tis. dětí, což byl proti stejnému období předchozího roku pokles o 3,5 tis. Nižší počet živě narozených byl v 1. čtvrtletí naposledy zaznamenán v roce 2004.

Počet **zemřelých** od ledna do března letošního roku dosáhl 31,9 tis. Ve srovnání s 1. čtvrtletím 2021 šlo o pokles o 15,0 tis., resp. 32 %. Podle údajů Ministerstva zdravotnictví se totiž počet úmrtí v souvislosti s onemocněním COVID-19 výrazně snížil (3,4 tis. proti 15,1 tis. v 1. čtvrtletí 2021). I přesto byl počet zemřelých proti průměru let 2015–2019 mírně vyšší.

Kladné **saldo zahraničního stěhování** se v 1. čtvrtletí meziročně snížilo o 1,7 tis. Počet přistěhovalých se zvýšil jen mírně na 19,2 tis. (nárůst o 0,8 tis., resp. 5 %), počet vystěhovalých však vzrostl o 45 % na 8,3 tis. Údaje o zahraničním stěhování za 1. čtvrtletí nezahrnují osoby, kterým byla udělena dočasná ochrana v souvislosti s válkou na Ukrajině.

Intenzita migračních toků bude v letošním roce naprosto zásadním způsobem ovlivněna válkou na Ukrajině. Předpokládáme, že kladné saldo migrace bude oproti střední variantě demografické projekce ČSÚ vyšší o 325 tis. osob, dosáhne tedy 351 tis. osob. Přibližně 61 % uprchlíků z Ukrajiny by mělo být v produktivním věku 20–64 let (z toho cca 70 % ženy), 35 % budou tvořit děti a mladí do 19 let a zbylá 4 % senioři. V dalších letech by se sice někteří uprchlíci mohli na Ukrajinu vracet, zároveň lze ale

z této země očekávat zvýšenou imigraci. Migrační saldo proto ponecháváme dle projekce ČSÚ.

ČSÚ rovněž zveřejnil podrobnou **věkovou strukturu** populace na počátku roku 2022. V průběhu roku 2021 se počet obyvatel ČR zvýšil o 21,9 tis. lidí. Stárnutí populace se projevilo nárůstem obyvatelstva v seniorské kategorii 65 let a více o 17,3 tis. lidí. Zejména vlivem epidemie COVID-19 byl ale tento přírůstek výrazně nižší, než bylo v letech před pandemií obvyklé. Vysoký počet žen narozených koncem 70. a v 80. letech a poměrně vysoká porodnost vedly ke zvýšení počtu dětí a mladých lidí do 19 let o 25,8 tis. Na druhou stranu se ale snížil počet obyvatel ve věku 20–64 let, a to o 21,2 tis.

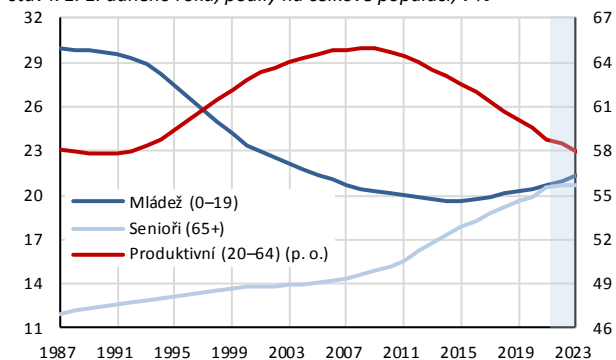
Vzhledem k rozkolísané porodnosti v minulosti ale vývoj v této kategorii není homogenní. Pokles se koncentroval

do věkové skupiny 20–44 let, kde ubylo 58,4 tis. lidí. Na proti tomu byl zaznamenán citelný nárůst počtu obyvatel mezi 45 a 59 lety, a to o 59,8 tis. Lidé v tomto věku vykazují vysoké míry zaměstnanosti a participace, což přispívá k eliminaci dopadů stárnutí obyvatelstva na nabídkovou stranu ekonomiky. Pokles počtu lidí ve věku 60–64 let o 22,5 tis. pak s sebou přináší dočasné zpomalení zátláže pro důchodový systém.

Ke konci června 2022 evidovala Česká správa sociálního zabezpečení 2,363 mil. **starobních důchodců**, což odpovídalo 22,5 % obyvatel ČR. Prodlužování statutárního věku odchodu do důchodu vedlo v kombinaci se zvýšenou úmrtností k meziročnímu poklesu počtu starobních důchodců o 14,7 tis., tj. o 0,6 %.

**Graf 1.5.1: Věkové skupiny**

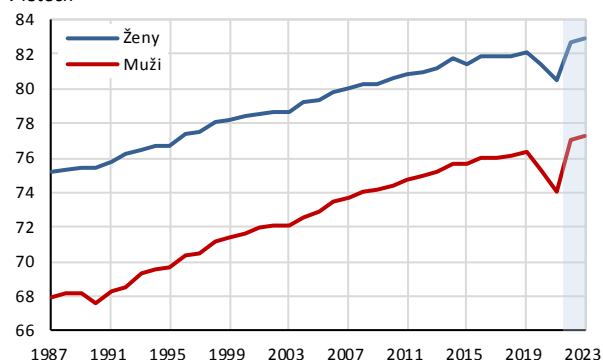
stav k 1. 1. daného roku, podíly na celkové populaci, v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 1.5.2: Očekávaná střední délka života při narození**

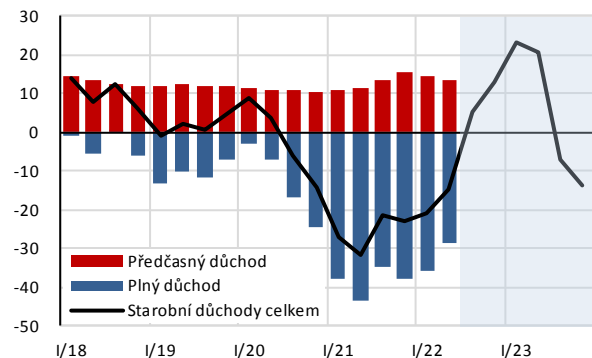
v letech



Zdroj: ČSÚ.

**Graf 1.5.3: Starobní důchodci**

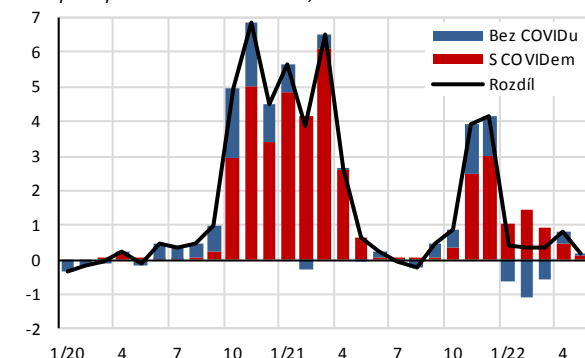
meziroční změna v tis. osob ke konci období



Pozn.: Jen důchody v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.  
Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 1.5.4: Počet úmrtí**

rozdíl proti průměru let 2015–2019, v tis. osob



Zdroj: ČSÚ, Ministerstvo zdravotnictví. Výpočty MF ČR.

**Tabulka 1.5.1: Demografie**

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
<b>Počet obyvatel k 1. 1.</b>	<i>tis. osob</i>	<b>10 554</b>	<b>10 579</b>	<b>10 610</b>	<b>10 650</b>	<b>10 694</b>	<b>10 495</b>	<b>10 517</b>	<b>10 857</b>	<b>10 872</b>	<b>10 884</b>
	<i>růst v %</i>	0,1	0,2	0,3	0,4	0,4	-1,9	0,2	3,2	0,1	0,1
0–19 let	<i>tis. osob</i>	2 082	2 106	2 133	2 160	2 188	2 171	2 197	2 319	2 331	2 337
	<i>růst v %</i>	0,9	1,2	1,3	1,3	1,3	-0,8	1,2	5,5	0,5	0,3
20–64 let	<i>tis. osob</i>	6 540	6 484	6 437	6 403	6 374	6 172	6 151	6 300	6 278	6 269
	<i>růst v %</i>	-0,8	-0,9	-0,7	-0,5	-0,4	-3,2	-0,3	2,4	-0,3	-0,1
65 a více let	<i>tis. osob</i>	1 932	1 989	2 040	2 087	2 132	2 152	2 169	2 239	2 264	2 278
	<i>růst v %</i>	2,8	2,9	2,6	2,3	2,2	0,9	0,8	3,2	1,1	0,6
<b>Starobní důchodci k 1. 1.<sup>1)</sup></b>	<i>tis. osob</i>	<b>2 377</b>	<b>2 395</b>	<b>2 404</b>	<b>2 410</b>	<b>2 415</b>	<b>2 400</b>	<b>2 378</b>	<b>2 391</b>	<b>2 377</b>	<b>2 365</b>
	<i>růst v %</i>	0,9	0,8	0,4	0,3	0,2	-0,6	-0,9	0,5	-0,6	-0,5
<b>Míry závislosti k 1. 1.</b>											
Demografická	%	29,5	30,7	31,7	32,6	33,4	34,9	35,3	35,5	36,1	36,3
Podle platné legislativy	%	39,8	40,1	40,4	40,4	40,5	41,2	40,6	39,9	39,6	39,3
Efektivní míra závislosti	%	46,8	46,2	45,7	45,2	45,5	46,0	45,2	46,0	45,6	45,4
<b>Úhrnná plodnost</b>	<i>počet dětí</i>	<b>1,630</b>	<b>1,687</b>	<b>1,708</b>	<b>1,709</b>	<b>1,707</b>	<b>1,827</b>	<b>1,70</b>	<b>1,70</b>	<b>1,70</b>	<b>1,71</b>
<b>Přírůstek populace</b>	<i>tis. osob</i>	<b>25</b>	<b>31</b>	<b>40</b>	<b>44</b>	<b>8</b>	<b>22</b>	<b>341</b>	<b>15</b>	<b>12</b>	<b>9</b>
<b>Přirozený přírůstek</b>	<i>tis. osob</i>	<b>5</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>-19</b>	<b>-28</b>	<b>-9</b>	<b>-11</b>	<b>-14</b>	<b>-17</b>
Živě narození	<i>tis. osob</i>	113	114	114	112	110	112	105	103	101	99
Zemřelí	<i>tis. osob</i>	108	111	113	112	129	140	114	114	115	116
<b>Saldo migrace</b>	<i>tis. osob</i>	<b>20</b>	<b>28</b>	<b>39</b>	<b>44</b>	<b>27</b>	<b>50</b>	<b>351</b>	<b>26</b>	<b>26</b>	<b>26</b>
Imigrace	<i>tis. osob</i>	38	46	58	66	56	69	.	.	.	.
Emigrace	<i>tis. osob</i>	17	18	20	21	29	19	.	.	.	.
<b>Nedopočet při sčítání lidu</b>	<i>tis. osob</i>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>-207</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>	<b>x</b>

Pozn.: Údaje se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství. Predikce a výhled demografických veličin jsou založeny na střední variantě demografické projekce ČSÚ 2018. V časových řadách počtu obyvatel je mezi roky 2020 a 2021 zlom vyplývající z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2021.

<sup>1)</sup> Pouze důchodci v kompetenci České správy sociálního zabezpečení.

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## 1.6 Ostatní předpoklady

Kromě faktorů uvedených v předchozích kapitolách vychází predikce z těchto předpokladů:

- probíhající válka na Ukrajině nebude mít setrvalý dopad na ceny komodit na světových trzích;
- domácnosti i firmy sníží v reakci na vyšší cenu svou spotřebu zemního plynu;
- omezení dodávek zemního plynu z Ruska do EU nebude natolik významné, aby jej nebylo možné nahradit z jiných zdrojů (např. dovozem zkapalněného zemního plynu nebo využitím plynu ze zásobníků) – ve scénáři Makroekonomické predikce tedy nebude nutné kvůli nedostatku plynu omezovat průmyslovou výrobu;
- problémy v dodavatelských řetězcích budou globální ekonomický růst brzdit i v příštím roce, jejich intenzita však bude postupně klesat – spolu s tím budou slábnout i tlaky na růst cenové hladiny;
- díky očkování, vysokému počtu osob, které onemocněly COVID-19 prodělaly, a širším možnostem léčby již v budoucnu při zhoršení epidemické situace nebude nutné přijímat makroekonomicky významné restriktce;
- v rámci podpory částečných úvazků dojde ke snížení pojistného na sociální zabezpečení na straně zaměstnavatele, a to při zaměstnávání specifických skupin zaměstnanců;
- sazby významných daní a povinných odvodů (daň z přidané hodnoty, daň z příjmu fyzických a právnických osob, sociální a zdravotní pojistné) jinak zůstanou beze změny;
- minimální mzda a nejnižší úroveň zaručené mzdy budou v příštích letech zvyšovány v souladu s predikovaným růstem průměrné nominální mzdy.

## 2 Ekonomický cyklus

### 2.1 Pozice v rámci ekonomického cyklu

Epidemie koronaviru a související opatření přinesla historicky nejvyšší propad ekonomiky pod její potenciální úroveň – **mezera výstupu** se ve 2. čtvrtletí 2020 snížila až na  $-8,4\%$ . Díky ekonomickému oživení v dalších čtvrtletích však produkční mezera za celý rok 2020 činila  $-2,3\%$  (proti  $-2,7\%$ ). V porovnání s recesemi v letech 2009 a 2013 tak byla v celoročním vyjádření menší. Vlivem zlepšení ekonomického výkonu se záporná mezera výstupu v loňském roce uzavřela a dosáhla  $0,1\%$  potenciálního produktu (proti  $-0,7\%$ ).

V souvislosti s očekávaným poklesem ekonomické aktivity v 2. polovině letošního roku by se měla produkční mezera dočasně vrátit do záporného pásma a následně se ve 3. čtvrtletí 2023 uzavřít. S ohledem na přetrvávající období enormní nejistoty a volatilitu ekonomického vývoje je ale potřeba k výsledkům přistupovat velmi obezřetně.

**Potenciální produkt**, jehož růst v letech 2019 a 2020 kvůli zpomalení hospodářské dynamiky a následné ekonomické recesi citelně zvolnil, se v roce 2021 podle aktuálního odhadu zvýšil o  $0,8\%$  (proti  $1,0\%$ ). V letošním roce by jeho růst mohl zrychlit na  $1,8\%$  (proti  $2,2\%$ ) a okolo  $2\%$  by se mohl pohybovat i v dalších letech.

Tahounem potenciálního růstu je dlouhodobě trendová složka **souhrnné produktivity výrobních faktorů**. Její příspěvek však v roce 2021 klesl jen na  $0,6$  p. b. a na této úrovni by měl setrvat i v letošním roce (proti  $1,4$  p. b.). V dalších letech by pak měl pozvolna narůstat.

Výrazné snížení investiční aktivity v roce 2020 a pouze mírné oživení v roce 2021 vyústilo v pomalejší navyšování **zásoby kapitálu**. Vzhledem k očekávané silnější dynamice tvorby hrubého fixního kapitálu by tento faktor mohl v letošním roce zvýšit potenciální růst o  $0,7$  p. b. (proti  $0,6$  p. b.).

Do časových řad zaměstnaných, nezaměstnaných a populace v aktivním věku jsou v aktuální predikci promítnuty výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021. Úhrnný příspěvek **výrobního faktoru práce** k růstu potenciálního produktu v roce 2022 se nicméně oproti minulé predikci zvýšil jen mírně na  $0,5$  p. b. (proti  $0,3$  p. b.).

Stárnutí populace, které se dlouhodobě projevuje poklesem počtu osob v produktivním věku (20–64 let) s negativním dopadem na **nabídku práce**, by v horizontu predikce mělo být kompenzováno imigrační vlnou z Ukrajiny (viz kapitolu 1.5). Zatímco v loňském roce demografický vývoj z růstu potenciálního produktu ubral  $0,2$  p. b. (proti  $0,3$  p. b.), v roce 2022 by měl působit neutrálně (proti  $0,8$  p. b.) a v roce 2023 by již potenciální růst měl podpořit v rozsahu  $0,9$  p. b. (proti  $0,2$  p. b.).

Období ekonomické konjunktury, doprovázené zvyšující se poptávkou po práci, se až do roku 2018 projevovalo rychlým tempem nárůstu **míry participace**, které tak více než vyvážilo nepříznivý vývoj populace v produktivním věku. Po dočasném zastavení této tendence během epidemie koronaviru by se vzhledem k opětovnému nedostatku pracovních sil mohla míra ekonomické aktivity letos zvýšit a její příspěvek by mohl v letošním roce dosáhnout  $0,6$  p. b. (proti  $-0,2$  p. b.).

Průměrný počet **obvykle odpracovaných hodin**, který vykazuje dlouhodobě klesající trend, se v letech 2017 až 2020 pohyboval v úzkém intervalu  $39,9$ – $40,2$  hodin. V následujících čtvrtletích však byly publikovány hodnoty okolo  $39,4$  hodin. V časové řadě tak vznikl výrazný zlom (viz graf 2.1.4), který nemá ekonomické opodstatnění a nejspíše vyplývá z metodických změn ve VŠPS. Zatímco v loňském roce příspěvek počtu obvykle odpracovaných hodin činil  $-0,4$  p. b. (proti  $-0,5$  p. b.), v roce 2022 by se mohl zmírnit na  $-0,1$  p. b. (proti  $-0,2$  p. b.).

Graf 2.1.1: Produkční mezera

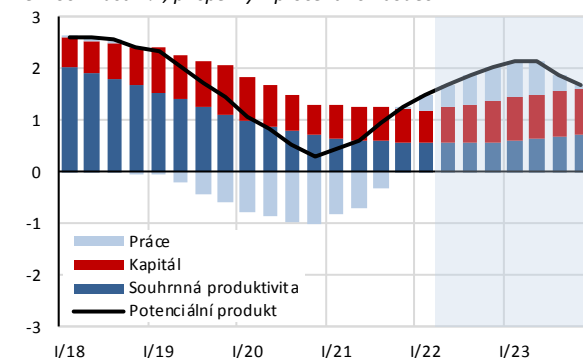
v % potenciálního produktu



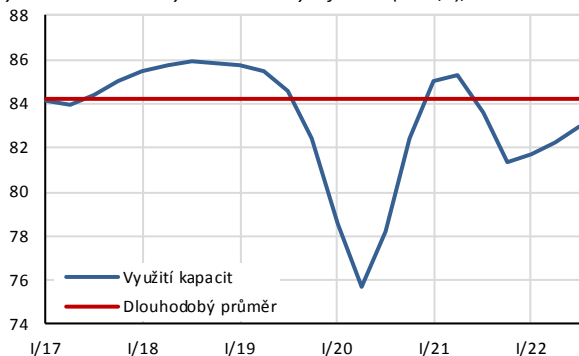
Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Graf 2.1.2: Potenciální produkt

meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 2.1.3: Využití výrobních kapacit v průmyslu**vyhlazeno Hodrickovým-Prescottovým filtrem ( $\lambda = 0,5$ ), v %

Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 2.1.4: Obvykle odpracované hodiny**

počet obvykle odpracovaných hodin týdně



Zdroj: Eurostat.

**Tabulka 2.1.1: Produkční mezera a potenciální produkt**

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výchled	Výchled
<b>Produkční mezera</b>	%	<b>-0,7</b>	<b>1,9</b>	<b>2,8</b>	<b>3,8</b>	<b>-2,3</b>	<b>0,1</b>	<b>0,3</b>	<b>-0,4</b>	<b>0,7</b>	<b>1,5</b>
<b>Potenciální produkt</b>	růst v %	<b>2,9</b>	<b>2,7</b>	<b>2,6</b>	<b>1,9</b>	<b>0,7</b>	<b>0,8</b>	<b>1,8</b>	<b>2,0</b>	<b>1,7</b>	<b>1,7</b>
<b>Příspěvky</b>											
Trend souhrnné produktivity faktorů	p.b.	2,2	2,2	1,9	1,3	0,8	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9
Zásoba kapitálu	p.b.	0,6	0,5	0,6	0,9	0,7	0,6	0,7	0,9	0,8	0,7
Obyvatelstvo 20–64 let	p.b.	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,2	0,0	0,9	-0,1	-0,1
Míra participace	p.b.	0,7	0,7	0,7	0,2	-0,2	0,2	0,6	-0,5	0,1	0,1
Obvykle odpracované hodiny	p.b.	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,3	-0,4	-0,1	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## 2.2 Konjunkturální indikátory

Vývoj indikátorů důvěry ve 2. čtvrtletí 2022 poukazuje na výrazné mezičtvrtletní oživení hrubé přidané hodnoty v průmyslu i obchodě a službách. Ve stavebnictví indikátor důvěry signalizuje mírné zpomalení meziročního růstu hrubé přidané hodnoty. Korelace mezi vývojem důvěry a hrubé přidané hodnoty ve stavebnictví je ale velmi nízká.

Kompozitní indikátor vývozu zboží, sestavený Ministerstvem financí z dílčích otázek konjunkturálního průzkumu ČSÚ a podnikatelské důvěry v Německu, nadále indikuje meziroční pokles exportu zboží.

Indikátor důvěry spotřebitelů ČSÚ pokračoval ve 2. čtvrtletí 2022 v propadu. Jeho vývoj pro 2. pololetí 2022 (indikátor důvěry vykazuje předstih 1–2 čtvrtletí) signalizuje zápornou meziroční dynamiku výdajů domácností na konečnou spotřebu. Také indikátor důvěry spotřebitelů, sestavený MF ČR z dílčích otázek spotřebitelského průzkumu Evropské komise, ve 2. čtvrtletí oproti předchozímu období poklesl. Pesimismus spotřebitelů pramenil především z výrazně negativního hodnocení ekonomické

situace, citelně se však zhoršila také finanční situace domácností.

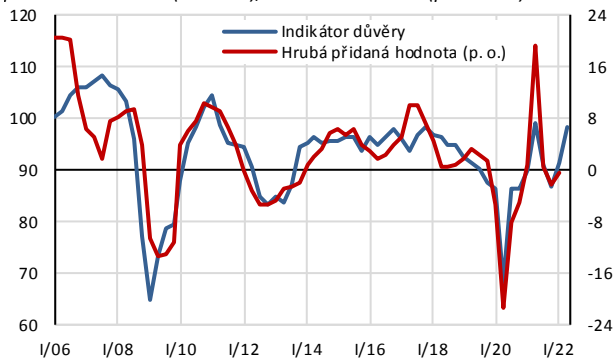
Ve výsledku tak souhrnný indikátor důvěry pro 2. čtvrtletí 2022 signalizuje zrychlení meziročního růstu celkové hrubé přidané hodnoty, podle předběžného odhadu ČSÚ ale její dynamika nejspíše zvolnila.

V červenci 2022 se souhrnný indikátor oproti průměrné úrovni 2. čtvrtletí výrazně propadl. K tomu nejvíce přispěl pokles důvěry v průmyslu, službách a mezi spotřebiteli. Sentiment se však zhoršil i v obchodu a stavebnictví.

Podle kompozitního předstihového indikátoru by česká ekonomika v reakci na válku na Ukrajině, problémy v dodavatelských řetězcích a rostoucí inflační tlaky měla ve 2. a 3. čtvrtletí 2022 setrvat pod úrovní potenciálního produktu. MF ČR sice odhaduje, že se ekonomický výkon v 1. polovině letošního roku nacházel nad potenciální úrovní, ve 2. pololetí by však již mezera výstupu měla být záporná (viz kapitolu 2.1).

**Graf 2.2.1: Indikátor důvěry a HPH v průmyslu**

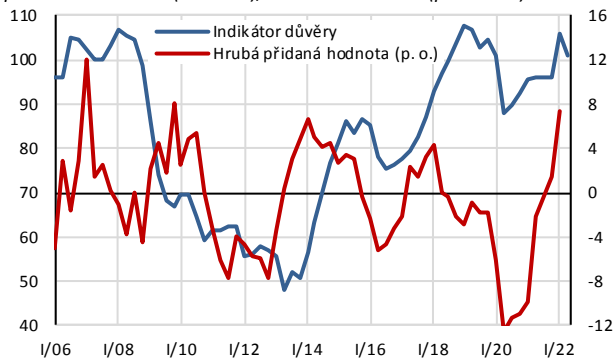
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)



Zdroj: ČSÚ.

**Graf 2.2.2: Indikátor důvěry a HPH ve stavebnictví**

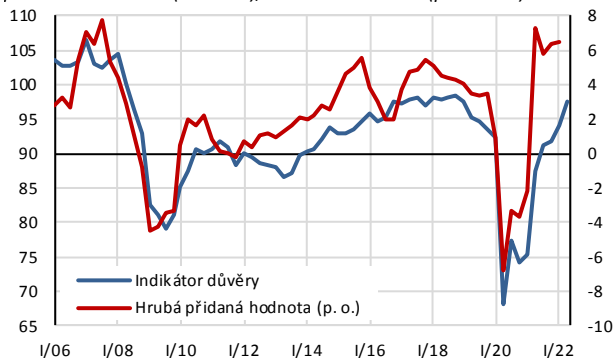
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)



Zdroj: ČSÚ.

**Graf 2.2.3: Indikátor důvěry a HPH v obchodě a službách**

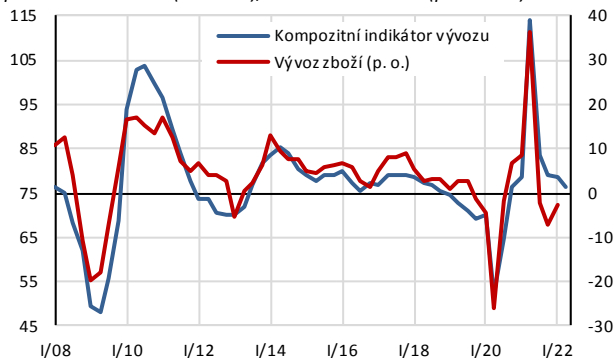
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 2.2.4: Kompozitní indikátor vývozu zboží**

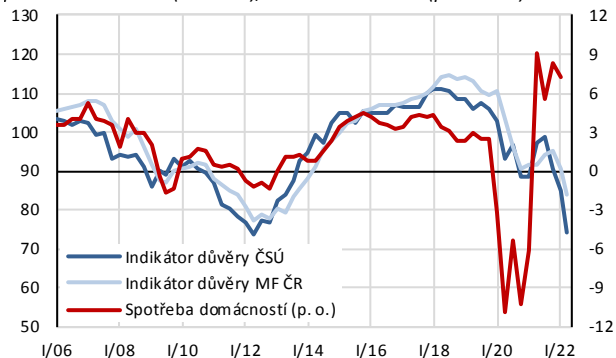
průměr 2010 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)



Zdroj: CESifo, ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 2.2.5: Indikátory důvěry a spotřeba domácností**

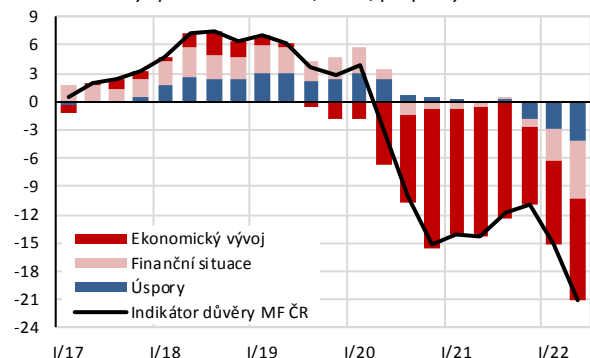
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)



Zdroj: ČSÚ, Evropská komise. Výpočty MF ČR.

**Graf 2.2.6: Rozklad spotřebitelských očekávání**

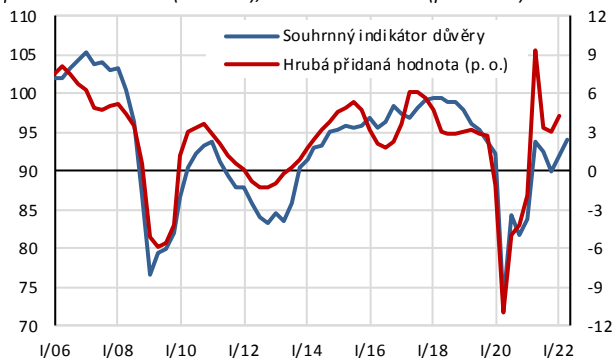
indikátor důvěry spotřebitelů MF ČR, saldo, příspěvky



Zdroj: Evropská komise. Výpočty MF ČR.

**Graf 2.2.7: Souhrnný indikátor důvěry a HPH**

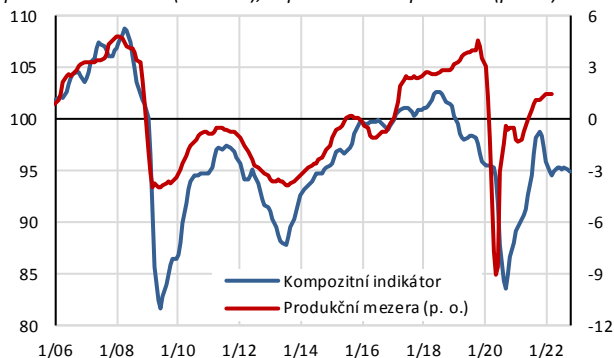
průměr 2005 = 100 (levá osa), meziroční růst v % (pravá osa)



Zdroj: ČSÚ.

**Graf 2.2.8: Kompozitní předstihový indikátor**

průměr 2005 = 100 (levá osa), % potenciálního produktu (p. osa)



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

## 3 Predikce makroekonomického vývoje v ČR

### 3.1 Ekonomický výkon

Česká ekonomika v 1. čtvrtletí 2022 meziročně vzrostla o 5,1 % (proti 4,3 %). Mezičtvrtletní růst sezónně očištěného HDP mírně zrychlil na 0,9 % (proti 0,1 %). Hospodářskou aktivitu citelně podpořil zpracovatelský průmysl i obchod, doprava, ubytování a pohostinství. ČSÚ v rámci revize dat zvýšil růst reálného HDP v roce 2021 o 0,2 p. b.

**Spotřeba domácností** se meziročně zvýšila o 7,6 % (proti 8,2 %). Její dynamiku výrazně podpořila nízká srovnávací základna a také pokles míry úspor, negativní vliv naopak mělo snížení reálného disponibilního důchodu. Nejrychleji rostly výdaje na předměty střednědobé spotřeby (vlivem protiepidemických restrikcí byly v 1. čtvrtletí 2021 mimořádně nízké), nicméně největší vliv na růst spotřeby mělo zvýšení výdajů na služby. Výdaje na zboží krátkodobé spotřeby (např. potraviny) meziročně mírně klesly. Sezónně očištěné údaje pak ukazují, že domácnosti již kvůli napjatějším rozpočtům šetří – v mezičtvrtletním srovnání se totiž opět snížily výdaje na zboží krátkodobé i střednědobé spotřeby (nárůst výdajů za služby mohly podpořit útraty nerezidentů<sup>1</sup>, popř. domácností se středními či vyššími příjmy).

**Spotřeba sektoru vládních institucí** vlivem kladné dynamiky zaměstnanosti i nákupů zboží a služeb vzrostla o 2,2 % (proti 2,6 %), přičemž nákupy byly taženy místními samosprávami a jejich příspěvkovými organizacemi, dále pak veřejnými vysokými školami a výzkumnými institucemi.

**Tvorba hrubého fixního kapitálu** se zejména díky investicím do dopravních prostředků, obydlí a nerezidenčních staveb zvýšila o 8,1 % (proti 3,8 %). Významná složka strojů a zařízení vlivem narušení dodávek pro průmysl prakticky stagnovala. Investiční aktivita byla tažena výhradně soukromým sektorem. Firemní investice podpořil zpožděný efekt uvolněných měnových podmínek i oživení exportních trhů. Investice sektoru vládních institucí meziročně reálně klesly především kvůli zpoždění u projektů spolufinancovaných fondy EU.

Výrazně kladný příspěvek **změny zásob** ve výši 1,9 p. b. stál za nárůstem tvorby hrubého kapitálu o 14,3 % (proti 12,0 %). Firmy zjevně navyšovaly skladové zásoby, aby předešly výpadkům dodávek komponent i ztrátám vyplývajícím z vysoké inflace. Pravděpodobně se také zvýšily zásoby nedokončené výroby.

<sup>1</sup> Údaje o struktuře výdajů domácností jsou ve čtvrtletních národních účtech k dispozici pouze pro spotřebu v domácím pojetí, která zahrnuje výdaje domácností rezidentů a nerezidentů realizované na území ČR. O pozitivním dopadu výdajů nerezidentů na spotřebu v domácím pojetí vypovídá skutečnost, že se spotřeba v domácím pojetí v 1. čtvrtletí 2022 mezičtvrtletně snížila jen o 0,1 %, zatímco v národním pojetí (výdaje rezidentů realizované v ČR a zahraničí) klesla o 1,2 %.

**Saldo zahraničního obchodu** k růstu HDP přispělo silně negativně v rozsahu 2,5 p. b. Poruchy v dodavatelských řetězcích nepříznivě ovlivnily vývoz zboží a služeb, který v 1. čtvrtletí 2022 vzrostl pouze o 0,5 % (proti poklesu o 1,5 %). Dovoz zboží a služeb naopak díky mimořádné akumulaci zásob a vyšším investicím do fixního kapitálu posílil o 4,1 % (proti 2,7 %).

Sezónně očištěný HDP se ve 2. čtvrtletí 2022 podle předběžného odhadu mezičtvrtletně zvýšil o 0,2 % (proti poklesu o 1,3 %) výhradně vlivem domácí poptávky. Česká ekonomika tak v 1. polovině letošního roku navzdory nepříznivým okolnostem rostla. Ve 2. pololetí 2022 by však hospodářská aktivita kvůli omezení zahraničního obchodu s Ruskem a Ukrajinou, výpadkům dodávek klíčových komponent pro zpracovatelský průmysl i stavebnictví a skokovému zdražení energií a pohonných hmot měla výrazněji poklesnout. Základní scénář predikce přitom nepředpokládá úplné ukončení dodávek plynu z Ruska (k alternativnímu scénáři viz Box 1). Ve výsledku by tak růst reálného HDP mohl v roce 2022 zpomalit na 2,2 % (proti 1,2 %) a v roce 2023 dále na 1,1 % (proti 3,6 %). V obou letech by ekonomiku měla táhnout domácí poptávka, saldo zahraničního obchodu by ji ale letos mělo tlumit.

**Výdaje domácností na konečnou spotřebu** by v letošním roce měly být negativně ovlivněny poklesem reálného disponibilního důchodu a zpřísněním měnové politiky. Nárůst životních nákladů dopadne především na nízkopříjmové domácnosti, u středně a zejména vysokopříjmových domácností by efekt rostoucí cenové hladiny mohl být tlumen úsporami, včetně čerpání mimořádných úspor naakumulovaných během epidemie. Pozitivně by se v celoroční dynamice měl projevit pokles zdanění práce a vládní opatření omezující dopady růstu cen energií. Obavy z dalšího zdražování mohly domácnosti na začátku roku motivovat k dřívější realizaci některých výdajů, nicméně v 2. pololetí by se měl naplno projevit propad spotřebitelské důvěry. S ohledem na uvedené silně negativní faktory by reálná spotřeba domácností v letošním roce mohla vzrůst jen o 0,5 % (beze změny). Vzhledem k přetrvávajícímu poklesu reálného disponibilního důchodu vlivem zvýšených inflačních tlaků by spotřeba měla zůstat utlumená i v roce 2023. Útraty domácností by však měl v příštím roce podpořit pokračující pokles míry úspor a výdaje uprchlíků z Ukrajiny. Ve výsledku by tak spotřeba domácností v roce 2023 mohla vzrůst také o 0,5 % (proti 4,5 %).

Očekáváme, že **spotřeba sektoru vládních institucí** v roce 2022 vzroste o 0,8 % (proti 1,0 %). Tempo zaměstnanosti by mělo být celkově slabší než v roce 2021, v souvislosti s migrační vlnou z Ukrajiny nicméně bude tlak na navy-

šování personálních kapacit především ve vzdělávání. Nákupy a výdaje ve zdravotnictví by měly vlivem odeznívání epidemie slábnout, což ale bude kompenzováno humanitárními potřebami. V roce 2023 by spotřebu sektoru vládních institucí měly podpořit i výdaje na nákup zboží a služeb za přispění běžných dotací z fondů EU v souvislosti s blížícím se koncem finanční perspektivy 2014–2020. Její růst by díky tomu mohl zrychlit na 1,3 % (proti 1,0 %).

**Tvorba hrubého fixního kapitálu** by v roce 2022 měla díky hospodářskému růstu v zahraničí a využitím výrobním kapacitám výrazně oživit. Mírně pozitivní vliv by na investiční aktivitu měly mít výdaje sektoru vládních institucí, podpořené realizací projektů spolufinancovaných fondy EU. Významně stimulační efekt budou mít měnové podmínky, které byly v předchozím roce silně uvolněné, a vzhledem k délce transmisního mechanismu spadá pozitivní dopad do roku 2022. Soukromé investice však v 2. polovině roku mohou tížit problémy v dodavatelských řetězcích, nárůst cen kapitálových statků a podstatné zvýšení nejistoty v souvislosti s možným přerušením dodávek ruského plynu. Předpokládané zmírnění těchto obtíží by spolu s nákupy vojenské techniky a využitím dobíhajícími fondy EU z předchozí finanční perspektivy mělo v příštím roce tlumit dopady citelného zpomalení ekonomiky eurozóny a restriktivního působení měnové politiky. Tvorba hrubého fixního kapitálu by se tak v roce 2022 mohla zvýšit o 6,1 % (proti 2,2 %).

V roce 2023 by její růst mohl zpomalit na 3,4 % (proti 5,9 %).

Předpokládáme, že v roce 2022 budou podniky ve zvýšené míře akumulovat **zásoby**, aby předešly ztrátám plynoucím z vysoké inflace a výpadkům v dodávkách komponent. Změna zásob by tak na růst HDP měla působit pozitivně v rozsahu 1,3 p. b. (proti 0,0 p. b.), v dalších letech by již měl být příspěvek negativní. Přesto svým rozsahem akumulace zásob zůstane mimořádně vysoká. Tvorba hrubého kapitálu by se ve výsledku letos mohla zvýšit o 9,4 % (proti 1,9 %) a v roce 2023 poklesnout o 0,7 % (proti růstu o 3,6 %).

**Vývoz zboží a služeb** by v letošním roce díky oživení exportních trhů (viz kapitolu 3.4) a spotřebním výdajům imigrantů z Ukrajiny (viz Box 1 v Makroekonomické predikci z dubna 2022) mohl vzrůst o 1,0 % (proti 1,5 %). Kvůli problémům v dodavatelských řetězcích však dynamiku bude tlumit pokles exportní výkonnosti. Zrychlení růstu vývozu na 3,2 % (proti 4,2 %) v roce 2023 reflektuje odeznívající frikce na straně nabídky a dokončování zásob rozpracované produkce, negativně ale bude působit předpokládané zpomalení ekonomické aktivity v zemích hlavních obchodních partnerů. Dynamika vývozu a dovozně náročné investiční poptávky se pak promítá v tempu **dovozu zboží a služeb**, který by v roce 2022 mohl vzrůst o 2,5 % (proti 1,3 %). Zpomalení růstu v roce 2023 na 2,0 % (proti 4,0 %) odráží pokles tvorby hrubého kapitálu, který převáží nad oživením vývozu.

### Box 1: Scénář zastavení dodávek zemního plynu z Ruska

V souvislosti s probíhající ruskou vojenskou invazí na Ukrajinu nelze vyloučit, že ruská strana v rámci odvetných opatření za materiální a vojenskou pomoc Ukrajině přistoupí k ukončení dodávek zemního plynu do celé Evropy. Rusko je přitom hlavním dodavatelem energií (zemního plynu) do EU.

Podle statistiky zahraničního obchodu se zbožím tvořily v roce 2021 energetické komodity 72,3 % dovozů z Ruska do ČR. Samotný zemní plyn se pak na ruských dovozech podílel ze 47,7 %. Dodávky zemního plynu z Ruska tvoří v ČR 96,6 % dovozů této komodity, v EU dosáhl tento podíl v loňském roce 39,6 %. Zemní plyn je významná energetická komodita s využitím v průmyslu i v domácnostech. Podle Eurostatu bylo v roce 2020 v ČR přibližně 21,7 % energií poptáváno formou zemního plynu, v eurozóně pak 23,7 %<sup>2</sup>. Případné odříznutí dodávek plynu by proto mělo vážné ekonomické dopady.

Z obav z možného přerušení dodávek zemního plynu přijaly země EU řadu opatření ke zmírnění případné energetické krize v nadcházejících měsících. Mezi ně patřilo urychlení plnění zásobníků na zemní plyn (podle Gas Infrastructure Europe byly zásobníky v ČR ke konci července naplněny ze 79,3 %, průměr v EU pak dosahoval 70,5 %) nebo pronájem kapacity v terminálu na zkapalněný zemní plyn v Nizozemsku<sup>3</sup>.

Nejvíce exponovanými odvětvími v ČR jsou podle input-output tabulek odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (46,7 % jeho produkce závisí na dovozu energetických komodit z Ruska), chemické látky a chemické výrobky (63,3 %), koks a rafinované ropné produkty (47,7 %) a pryže a plastové výrobky (56,9 %). Tato odvětví pak vytváří klíčové komponenty v dalších sektorech ekonomiky, např. motorová vozidla, přívěsy a návěsy spotřebují (využijí) 41,0 % výrobků z pryže a plastů.

<sup>2</sup> Eurostat (2022): Complete energy balance. Eurostat, [cit. 1. 8. 2022], <<https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>>.

<sup>3</sup> MPO (2022): Po podílu v LNG terminálu získalo Česko i potřebnou přepravní kapacitu. Pokryje tím až třetinu spotřeby. Ministerstvo průmyslu a obchodu, [cit. 1. 8. 2022], <<https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/po-podilu-v-lng-terminalu-ziskalo-cesko-i-potrebnu-prepravnii-kapacitu--pokryje-tim-az-tretinu-spotreby--268713/>>.



S ohledem na významnou pozici zemního plynu v české ekonomice a výrazné makroekonomické důsledky, které lze očekávat s případným přerušením dodávek, jsme přistoupili k vyhodnocení potenciálních ekonomických efektů. K výpočtu jsou využity mezinárodní input-output tabulky OECD za rok 2018<sup>4</sup>. Vedle tohoto přístupu jsme použili i stávající model Evropské komise QUEST<sup>5</sup>, který má rovněž mezinárodní rozsah v podobě simulovaných ekonomik ČR, eurozóny a zbytku světa. Při kalkulacích ekonomických dopadů jsme vycházeli z následujících předpokladů:

- výpočty jsou aplikovány na aktuální průměrné teploty roku 2022. Průměrná teplota v letošním roce je na základě dat Českého hydrometeorologického ústavu o 1,3 °C vyšší než dlouhodobý průměr (údaje za leden až květen);
- na historických datech mezi spotřebou zemního plynu a průměrných teplot bylo regresní metodou odhadnuto, že růst teploty o 1 °C vede k poklesu spotřeby plynu o 9,8 %;
- výpočet spotřeby plynu ze stran domácností rovněž zohledňuje přizpůsobení domácností, které vlivem vyšších cen energií sníží spotřebu na vytápění v bytech o 15 % (v souladu s požadavkem Evropské komise na snížení spotřeby plynu);
- v ČR by aktuálně zásobníky pokryly 37,8 % roční spotřeby (ekvivalent 34,5 TWh); v EU by zásobníky pokryly 18,5 % roční spotřeby<sup>6</sup>;
- prioritní skupinou při vytápění budou domácnosti; kapacita zásobníků je schopna pokrýt nadcházející topnou sezónu domácností (září 2022–květen 2023), a to jak při mírné, tak i tuhé zimě; v případě mírné zimy by tak na spotřebu domácností bylo alokováno 19,0 TWh;
- pro průmysl by tak ze zásobníků mělo být alokováno 15,5 TWh, což přibližně odpovídá čtyřměsíční spotřebě podniků (průměrná měsíční spotřeba plynu dosahuje 4,5 TWh);
- v případě využití pronajatého terminálu na zkapalněný zemní plyn v Nizozemsku, jehož kapacita by podle Ministerstva průmyslu a obchodu měla pokrýt třetinu spotřeby ruského plynu (32,9 TWh), by i průmysl měl zvládnout nadcházející topnou sezónu bez nutnosti přijímat významnější omezení v provozu;
- s využitím uvedeného terminálu by průmysl vydržel 11 měsíců, tedy do srpna 2023; v případě chladnější zimy (dlouhodobý teplotní průměr v zimních měsících o 2,4 °C nižší oproti uvažovanému scénáři) by dodávky plynu pro průmysl vydržely do května 2023 včetně.

Lze tedy předpokládat, že s přispěním pronajatého terminálu v Nizozemsku by letošní topná sezóna (září 2022–květen 2023) měla být plně pokryta z domácích zásob. Problém může nastat až s příchodem topné sezóny 2023–2024, kdy by v případě přetrvávajících restrikcí z ruské strany nebylo možné jiným způsobem doplnit zásobníky. V takovém scénáři by bylo nutné omezit výrobu s těmito odhadovanými makroekonomickými dopady:

- v roce 2023 by v ČR došlo k poklesu výroby o 4,5 %, v eurozóně o 5,6 % (omezení produkce od září do prosince 2023);
- pokles výroby v ČR v roce 2024 o 6,4 %, v eurozóně o 8,0 % (dopad od ledna do května, tedy během topné sezóny);
- zhoršení růstu HDP eurozóny oproti základnímu scénáři o 1,9 p. b. v roce 2023 a o 2,6 p. b. v roce 2024 (na základě poklesu výroby).

**Tabulka 1: Výpadek zemního plynu – dopad na HDP**

		2023		2024	
		QUEST	I-O	QUEST	I-O
<b>Dopad na HDP</b>	<i>p. b.</i>	<b>-2,9</b>	<b>-4,0</b>	<b>-3,4</b>	<b>-4,6</b>
Omezení výroby v ČR	<i>p. b.</i>	-2,6	-3,4	-3,1	-3,9
Dopad poklesu EA	<i>p. b.</i>	-0,3	-0,6	-0,3	-0,7
<b>Růst HDP - alt. scénář</b>	<i>%</i>	<b>-1,8</b>	<b>-2,9</b>	<b>-0,4</b>	<b>-1,6</b>

Zdroj: Výpočty MF ČR.

Za těchto okolností by bylo možné očekávat hospodářské problémy na podzim roku 2023 za předpokladu, že nebude docházet k plnění zásobníků. S ohledem na výše uvedené odhadujeme, že v příštím roce by došlo ke zpomalení růstu HDP v rozmezí od 2,9 p. b. do 4,0 p. b. Pro rok 2024 očekáváme eventuální zhoršení o 3,4–4,6 p. b. Česká ekonomika by tak v příštím roce poklesla o 1,8–2,9 %, v roce 2024 by pak mohlo dojít ke snížení HDP v rozsahu od 0,4 % do 1,6 %. Údaje shrnuje Tabulka 1.

Je třeba podotknout, že analýza dopadů je značně orientační a výsledné dopady na HDP se budou odvíjet od vládní, potažmo celounijní strategie. V input-output modelu je předpokládána dokonalá komplementarita vstupů, v praxi by však k určité míře substituce plynu např. elektrinou, uhlím, či dřevem na vytápění docházelo. Analýza rovněž nepředpokládá změnu hospodářského modelu jednotlivých firem, kdy je např. možné některé energeticky náročné meziproducty dovážet z Asie. Uvedený odhad je proto spíše maximálním dopadem. Do hry může rovněž vstupovat dočasná změna klimatických plánů v zemích EU v podobě prodloužení životnosti uhelných elektráren s cílem diverzifikovat energetické zdroje, rychlost navazování nových dodavatelských partnerů (Katar, Alžírsko, USA, Kuvajt, Ázerbájdžán aj.). Plná substituce ruského plynu je však otázkou střednědobého horizontu.

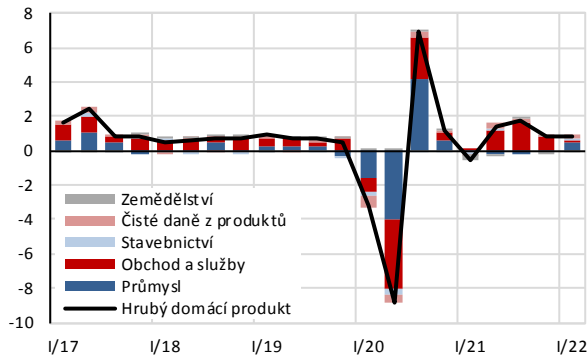
<sup>4</sup> OECD (2021): OECD Inter-Country Input-Output (ICIO) Tables. Organisation for Economic Co-operation and Development, [cit. 1. 8. 2022], <<https://www.oecd.org/sti/ind/inter-country-input-output-tables.htm>>.

<sup>5</sup> Ratto, M., Roeger, W., & In 't Veld, J. (2009): QUEST III: An Estimated DSGE Model of the Euro Area with Fiscal and Monetary Policy. Economic Modelling, Vol. 26(1), pp. 222–233.

<sup>6</sup> GIE (2022): Aggregated Gas Storage Inventory. Gas Infrastructure Europe, [cit. 1. 8. 2022], <<https://agsi.gie.eu/>>.

**Graf 3.1.1: Zdroje hrubého domácího produktu**

mezičtvrtletní růst reálného HDP v %, přísp. v p. b., sezónně očištěno



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 3.1.2: Výdaje na hrubý domácí produkt**

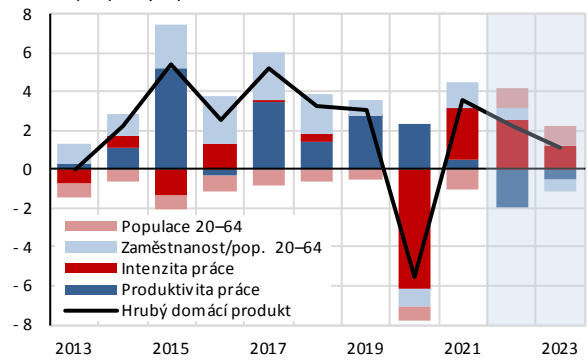
meziroční růst reálného HDP v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.1.3: Reálný hrubý domácí produkt**

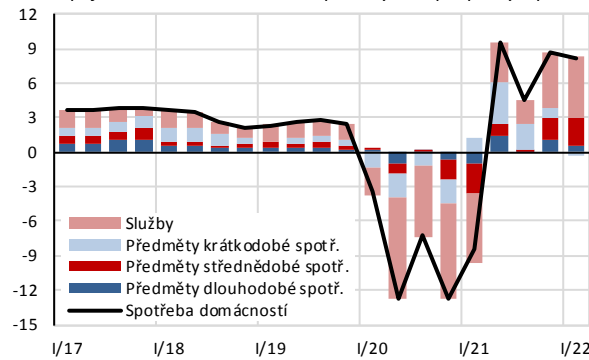
růst v %, příspěvky v procentních bodech



Pozn.: Intenzita práce udává počet odpracovaných hodin na pracovníka. Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.1.4: Spotřeba domácností**

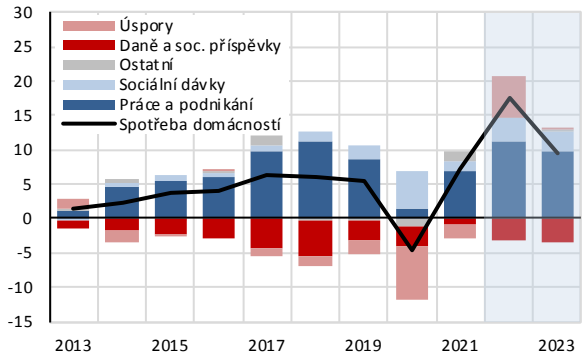
domácí pojetí, meziroční růst reálné spotřeby v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 3.1.5: Spotřeba domácností**

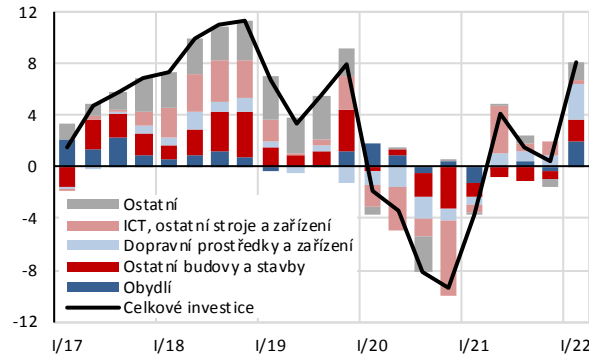
národní pojetí, meziroční růst nominální spotřeby v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.1.6: Věcné členění investic**

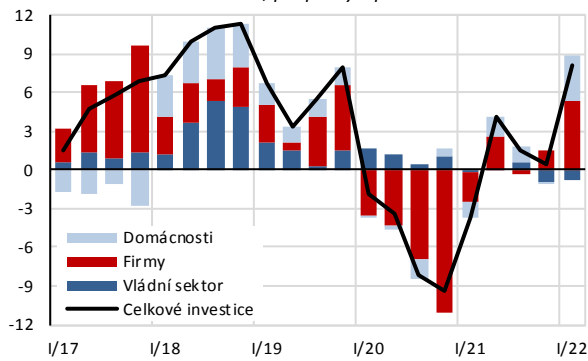
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 3.1.7: Sektorové členění investic**

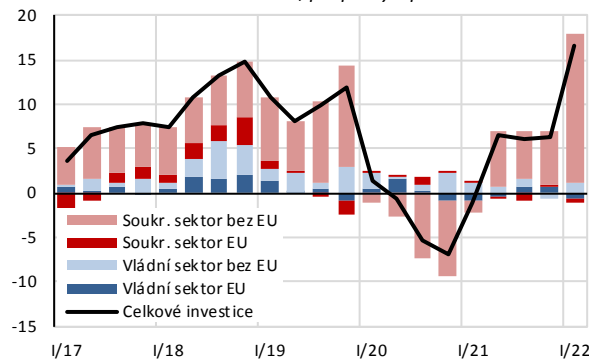
meziroční růst reálné THFK v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 3.1.8: Spolufinancování investic z fondů EU**

meziroční růst nominální THFK v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Tabulka 3.1.1: HDP – užití ve stálých cenách – roční**
*zřetěžené objemy, referenční rok 2015*

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	<i>Výhled</i>	<i>Výhled</i>
<b>Hrubý domácí produkt</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>4 743</b>	<b>4 988</b>	<b>5 148</b>	<b>5 304</b>	<b>5 013</b>	<b>5 190</b>	<b>5 306</b>	<b>5 365</b>	<b>5 524</b>	<b>5 658</b>
	<i>růst v %</i>	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,2	1,1	3,0	2,4
	<i>růst v %<sup>1)</sup></i>	2,5	5,3	3,2	3,0	-5,5	3,5	2,2	1,3	2,8	2,5
<b>Výdaje domácností na spotřebu<sup>2)</sup></b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>2 264</b>	<b>2 355</b>	<b>2 438</b>	<b>2 504</b>	<b>2 322</b>	<b>2 417</b>	<b>2 429</b>	<b>2 440</b>	<b>2 532</b>	<b>2 612</b>
	<i>růst v %</i>	3,8	4,0	3,5	2,7	-7,2	4,1	0,5	0,5	3,8	3,2
<b>Výdaje vládních inst. na spotřebu</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>897</b>	<b>913</b>	<b>949</b>	<b>973</b>	<b>1 014</b>	<b>1 029</b>	<b>1 038</b>	<b>1 051</b>	<b>1 066</b>	<b>1 084</b>
	<i>růst v %</i>	2,5	1,8	3,9	2,5	4,2	1,5	0,8	1,3	1,4	1,7
<b>Tvorba hrubého kapitálu</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>1 243</b>	<b>1 323</b>	<b>1 425</b>	<b>1 489</b>	<b>1 351</b>	<b>1 607</b>	<b>1 759</b>	<b>1 747</b>	<b>1 716</b>	<b>1 720</b>
	<i>růst v %</i>	-4,0	6,5	7,7	4,5	-9,3	19,0	9,4	-0,7	-1,8	0,3
<b>Fixní kapitál</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	1 190	1 248	1 374	1 455	1 368	1 377	1 461	1 511	1 516	1 548
	<i>růst v %</i>	-3,0	4,9	10,0	5,9	-6,0	0,7	6,1	3,4	0,3	2,1
<b>Změna zásob a ceností</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	53	75	51	34	-16	230	298	236	200	172
<b>Vývoz zboží a služeb</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>3 888</b>	<b>4 168</b>	<b>4 322</b>	<b>4 386</b>	<b>4 034</b>	<b>4 312</b>	<b>4 357</b>	<b>4 495</b>	<b>4 701</b>	<b>4 832</b>
	<i>růst v %</i>	4,3	7,2	3,7	1,5	-8,0	6,9	1,0	3,2	4,6	2,8
<b>Dovoz zboží a služeb</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>3 549</b>	<b>3 771</b>	<b>3 989</b>	<b>4 051</b>	<b>3 719</b>	<b>4 214</b>	<b>4 321</b>	<b>4 406</b>	<b>4 520</b>	<b>4 619</b>
	<i>růst v %</i>	2,8	6,3	5,8	1,5	-8,2	13,3	2,5	2,0	2,6	2,2
<b>Hrubé domácí výdaje</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>4 404</b>	<b>4 592</b>	<b>4 811</b>	<b>4 964</b>	<b>4 693</b>	<b>5 053</b>	<b>5 222</b>	<b>5 236</b>	<b>5 315</b>	<b>5 421</b>
	<i>růst v %</i>	1,2	4,3	4,8	3,2	-5,5	7,7	3,4	0,3	1,5	2,0
<b>Metodická diskrepance<sup>3)</sup></b>	<i>mld. Kč 2015</i>	0	-1	3	3	10	39	45	38	29	28
<b>Reálný hrubý domácí důchod</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>4 780</b>	<b>4 988</b>	<b>5 149</b>	<b>5 324</b>	<b>5 083</b>	<b>5 258</b>	<b>5 221</b>	<b>5 253</b>	<b>5 417</b>	<b>5 558</b>
	<i>růst v %</i>	3,4	4,3	3,2	3,4	-4,5	3,4	-0,7	0,6	3,1	2,6
<b>Příspěvky k růstu HDP<sup>4)</sup></b>											
<b>Hrubé domácí výdaje</b>	<i>p. b.</i>	<b>1,2</b>	<b>3,9</b>	<b>4,4</b>	<b>3,0</b>	<b>-5,1</b>	<b>7,1</b>	<b>3,3</b>	<b>0,3</b>	<b>1,5</b>	<b>2,0</b>
<b>Konečná spotřeba</b>	<i>p. b.</i>	<b>2,3</b>	<b>2,3</b>	<b>2,4</b>	<b>1,8</b>	<b>-2,6</b>	<b>2,2</b>	<b>0,4</b>	<b>0,5</b>	<b>2,1</b>	<b>1,9</b>
Výdaje domácností	<i>p. b.</i>	1,8	1,9	1,7	1,3	-3,4	1,8	0,2	0,2	1,8	1,5
Výdaje vlády	<i>p. b.</i>	0,5	0,3	0,7	0,5	0,8	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3
<b>Tvorba hrubého kapitálu</b>	<i>p. b.</i>	<b>-1,1</b>	<b>1,7</b>	<b>2,0</b>	<b>1,2</b>	<b>-2,6</b>	<b>5,0</b>	<b>2,9</b>	<b>-0,2</b>	<b>-0,6</b>	<b>0,1</b>
Tvorba fixního kapitálu	<i>p. b.</i>	-0,8	1,2	2,5	1,6	-1,6	0,2	1,6	0,9	0,1	0,6
Změna zásob	<i>p. b.</i>	-0,3	0,5	-0,5	-0,3	-0,9	4,8	1,3	-1,2	-0,7	-0,5
<b>Saldo zahraničního obchodu</b>	<i>p. b.</i>	<b>1,4</b>	<b>1,2</b>	<b>-1,2</b>	<b>0,0</b>	<b>-0,4</b>	<b>-3,6</b>	<b>-1,0</b>	<b>0,9</b>	<b>1,4</b>	<b>0,5</b>
Saldo zboží	<i>p. b.</i>	1,0	0,9	-1,0	0,4	-0,3	-3,6	-0,9	0,7	1,3	0,4
Saldo služeb	<i>p. b.</i>	0,4	0,3	-0,2	-0,4	-0,1	0,0	-0,1	0,1	0,1	0,1
<b>Hrubá přidaná hodnota</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>4 269</b>	<b>4 491</b>	<b>4 644</b>	<b>4 784</b>	<b>4 532</b>	<b>4 687</b>	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	2,5	5,2	3,4	3,0	-5,3	3,4	.	.	.	.
<b>Saldo daní a dotací na produkty</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>474</b>	<b>497</b>	<b>504</b>	<b>521</b>	<b>480</b>	<b>504</b>	.	.	.	.

<sup>1)</sup> Z dat očištěných o vliv nestejného počtu pracovních dní.

<sup>2)</sup> Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

<sup>3)</sup> Deterministicky určený vliv používání cen a struktury předchozího roku jako základu pro výpočet reálných přírůstků.

<sup>4)</sup> Výpočet na základě cen a struktury předchozího roku, kde jsou příspěvky beze zbytku sčitatelné.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.1.2: HDP – užití ve stálých cenách – čtvrtletní**
*zřetěžené objemy, referenční rok 2015*

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						<i>Odhad</i>		<i>Predikce</i>	
<b>Hrubý domácí produkt</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>1 201</b>	<b>1 308</b>	<b>1 329</b>	<b>1 351</b>	<b>1 263</b>	<b>1 357</b>	<b>1 342</b>	<b>1 344</b>
	<i>růst v %</i>	-2,3	9,5	3,5	3,6	5,1	3,7	1,0	-0,5
	<i>růst v %<sup>1)</sup></i>	-1,9	9,1	3,8	3,5	4,9	3,6	0,9	-0,4
	<i>mezičtvrtletní růst v %<sup>1)</sup></i>	-0,5	1,4	1,7	0,8	0,9	0,2	-1,0	-0,4
<b>Výdaje domácností na spotřebu<sup>2)</sup></b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>544</b>	<b>612</b>	<b>630</b>	<b>631</b>	<b>585</b>	<b>620</b>	<b>608</b>	<b>616</b>
	<i>růst v %</i>	-6,2	9,3	4,8	8,5	7,6	1,3	-3,5	-2,4
<b>Výdaje vládních inst. na spotřebu</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>238</b>	<b>245</b>	<b>255</b>	<b>291</b>	<b>243</b>	<b>248</b>	<b>256</b>	<b>291</b>
	<i>růst v %</i>	-0,3	0,4	5,4	0,8	2,2	0,9	0,2	0,2
<b>Tvorba hrubého kapitálu</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>334</b>	<b>401</b>	<b>450</b>	<b>422</b>	<b>382</b>	<b>464</b>	<b>475</b>	<b>438</b>
	<i>růst v %</i>	5,4	16,0	28,0	25,3	14,3	15,6	5,4	4,0
Fixní kapitál	<i>mld. Kč 2015</i>	296	344	352	385	319	367	372	402
	<i>růst v %</i>	-3,7	4,2	1,5	0,5	8,1	6,7	5,7	4,5
Změna zásob a cenností	<i>mld. Kč 2015</i>	39	57	98	36	63	97	102	36
<b>Vývoz zboží a služeb</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>1 091</b>	<b>1 130</b>	<b>989</b>	<b>1 101</b>	<b>1 097</b>	<b>1 114</b>	<b>1 026</b>	<b>1 120</b>
	<i>růst v %</i>	4,0	34,8	-1,7	-3,4	0,5	-1,5	3,7	1,7
<b>Dovoz zboží a služeb</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>1 009</b>	<b>1 088</b>	<b>1 008</b>	<b>1 109</b>	<b>1 051</b>	<b>1 097</b>	<b>1 033</b>	<b>1 140</b>
	<i>růst v %</i>	5,6	36,0	9,8	6,1	4,1	0,8	2,5	2,8
<b>Hrubé domácí výdaje</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>1 117</b>	<b>1 257</b>	<b>1 333</b>	<b>1 345</b>	<b>1 210</b>	<b>1 329</b>	<b>1 336</b>	<b>1 348</b>
	<i>růst v %</i>	-1,7	9,2	11,5	11,1	8,3	5,7	0,2	0,2
<b>Metodická diskrepance<sup>3)</sup></b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>3</b>	<b>7</b>	<b>12</b>	<b>16</b>	<b>7</b>	<b>9</b>	<b>11</b>	<b>18</b>
<b>Reálný hrubý domácí důchod</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>1 226</b>	<b>1 332</b>	<b>1 345</b>	<b>1 355</b>	<b>1 249</b>	<b>1 341</b>	<b>1 317</b>	<b>1 314</b>
	<i>růst v %</i>	-1,0	9,9	3,1	2,0	1,8	0,7	-2,0	-3,1
<b>Hrubá přidaná hodnota</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>1 097</b>	<b>1 182</b>	<b>1 196</b>	<b>1 212</b>	<b>1 146</b>	.	.	.
	<i>růst v %</i>	-2,2	9,8	3,2	3,2	4,5	.	.	.
	<i>růst v %<sup>1)</sup></i>	-1,8	9,4	3,4	3,0	4,3	.	.	.
	<i>mezičtvrtletní růst v %<sup>1)</sup></i>	-0,5	1,1	1,6	0,8	0,7	.	.	.
<b>Saldo daní a dotací na produkty</b>	<i>mld. Kč 2015</i>	<b>104</b>	<b>126</b>	<b>134</b>	<b>140</b>	<b>116</b>	.	.	.

<sup>1)</sup> Z dat očištěných o sezónní a kalendářní vlivy.

<sup>2)</sup> Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

<sup>3)</sup> Deterministicky určený vliv používání cen a struktury předchozího roku jako základu pro výpočet reálných přírůstků.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.1.3: HDP – užití v běžných cenách – roční**

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
<b>Hrubý domácí produkt</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>4 797</b>	<b>5 111</b>	<b>5 411</b>	<b>5 791</b>	<b>5 709</b>	<b>6 108</b>	<b>6 799</b>	<b>7 356</b>	<b>7 816</b>	<b>8 201</b>
	<i>růst v %</i>	3,7	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,3	8,2	6,3	4,9
<b>Výdaje domácností na spotřebu<sup>1)</sup></b>	<i>mld. Kč</i>	<b>2 273</b>	<b>2 420</b>	<b>2 568</b>	<b>2 711</b>	<b>2 588</b>	<b>2 771</b>	<b>3 254</b>	<b>3 563</b>	<b>3 812</b>	<b>4 023</b>
	<i>růst v %</i>	4,2	6,5	6,1	5,6	-4,5	7,1	17,4	9,5	7,0	5,5
<b>Výdaje vládních inst. na spotřebu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>910</b>	<b>959</b>	<b>1 050</b>	<b>1 134</b>	<b>1 243</b>	<b>1 313</b>	<b>1 386</b>	<b>1 483</b>	<b>1 541</b>	<b>1 596</b>
	<i>růst v %</i>	4,0	5,4	9,5	8,0	9,5	5,7	5,6	6,9	4,0	3,5
<b>Tvorba hrubého kapitálu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>1 248</b>	<b>1 348</b>	<b>1 472</b>	<b>1 599</b>	<b>1 493</b>	<b>1 844</b>	<b>2 228</b>	<b>2 356</b>	<b>2 386</b>	<b>2 450</b>
	<i>růst v %</i>	-3,6	8,0	9,2	8,7	-6,6	23,5	20,9	5,7	1,3	2,6
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	1 196	1 273	1 423	1 568	1 516	1 586	1 852	2 034	2 103	2 199
	<i>růst v %</i>	-2,5	6,4	11,7	10,2	-3,3	4,7	16,7	9,8	3,4	4,5
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	52	74	49	31	-22	257	377	322	283	251
<b>Saldo zahraničního obchodu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>366</b>	<b>384</b>	<b>321</b>	<b>347</b>	<b>385</b>	<b>181</b>	<b>-70</b>	<b>-45</b>	<b>76</b>	<b>132</b>
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	3 795	4 039	4 163	4 279	3 993	4 443	4 897	5 340	5 755	6 051
	<i>růst v %</i>	1,8	6,4	3,1	2,8	-6,7	11,3	10,2	9,1	7,8	5,2
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	3 429	3 654	3 842	3 932	3 608	4 262	4 967	5 385	5 678	5 919
	<i>růst v %</i>	-0,7	6,6	5,1	2,3	-8,2	18,1	16,5	8,4	5,4	4,2
<b>Hrubý národní důchod</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>4 473</b>	<b>4 821</b>	<b>5 114</b>	<b>5 441</b>	<b>5 424</b>	<b>5 835</b>	<b>6 508</b>	<b>7 046</b>	<b>7 502</b>	<b>7 873</b>
	<i>růst v %</i>	3,8	7,8	6,1	6,4	-0,3	7,6	11,5	8,3	6,5	4,9
<b>Saldo prvotních důchodů</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>-324</b>	<b>-289</b>	<b>-297</b>	<b>-350</b>	<b>-285</b>	<b>-273</b>	<b>-291</b>	<b>-310</b>	<b>-314</b>	<b>-328</b>

<sup>1)</sup> Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.1.4: HDP – užití v běžných cenách – čtvrtletní**

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
							Odhad	Predikce	Predikce
<b>Hrubý domácí produkt</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>1 384</b>	<b>1 537</b>	<b>1 577</b>	<b>1 611</b>	<b>1 541</b>	<b>1 727</b>	<b>1 754</b>	<b>1 777</b>
	<i>růst v %</i>	1,0	13,8	7,7	5,7	11,3	12,3	11,3	10,3
<b>Výdaje domácností na spotřebu<sup>1)</sup></b>	<i>mld. Kč</i>	<b>610</b>	<b>697</b>	<b>727</b>	<b>737</b>	<b>736</b>	<b>823</b>	<b>834</b>	<b>861</b>
	<i>růst v %</i>	-5,2	11,7	8,3	13,4	20,7	18,1	14,7	16,9
<b>Výdaje vládních inst. na spotřebu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>286</b>	<b>316</b>	<b>326</b>	<b>386</b>	<b>305</b>	<b>322</b>	<b>347</b>	<b>412</b>
	<i>růst v %</i>	2,0	8,8	10,5	2,2	6,9	2,0	6,5	6,8
<b>Tvorba hrubého kapitálu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>374</b>	<b>451</b>	<b>526</b>	<b>492</b>	<b>465</b>	<b>581</b>	<b>615</b>	<b>567</b>
	<i>růst v %</i>	8,3	18,8	34,8	30,4	24,2	28,6	17,0	15,3
Fixní kapitál	<i>mld. Kč</i>	332	389	410	456	387	459	479	527
	<i>růst v %</i>	-1,1	6,6	6,0	6,3	16,7	18,1	16,9	15,5
Změna zásob a ceností	<i>mld. Kč</i>	43	62	116	36	78	121	136	41
<b>Saldo zahraničního obchodu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>114</b>	<b>73</b>	<b>-2</b>	<b>-4</b>	<b>34</b>	<b>1</b>	<b>-42</b>	<b>-63</b>
Vývoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	1 096	1 153	1 035	1 159	1 178	1 258	1 176	1 284
	<i>růst v %</i>	6,9	37,2	4,5	2,0	7,4	9,2	13,7	10,8
Dovoz zboží a služeb	<i>mld. Kč</i>	982	1 080	1 037	1 163	1 143	1 258	1 219	1 347
	<i>růst v %</i>	6,2	37,7	17,5	14,4	16,4	16,4	17,5	15,8

<sup>1)</sup> Spotřeba neziskových institucí je zařazena do spotřeby sektoru domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.1.5: HDP – důchodová struktura – roční**

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
<b>HDP</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>4 797</b>	<b>5 111</b>	<b>5 411</b>	<b>5 791</b>	<b>5 709</b>	<b>6 108</b>	<b>6 799</b>	<b>7 356</b>	<b>7 816</b>	<b>8 201</b>
	<i>růst v %</i>	3,7	6,5	5,9	7,0	-1,4	7,0	11,3	8,2	6,3	4,9
<b>Saldo daní a dotací</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>454</b>	<b>493</b>	<b>504</b>	<b>534</b>	<b>449</b>	<b>477</b>	<b>590</b>	<b>620</b>	<b>718</b>	<b>747</b>
	<i>% HDP</i>	9,5	9,7	9,3	9,2	7,9	7,8	8,7	8,4	9,2	9,1
	<i>růst v %</i>	4,8	8,6	2,2	6,0	-16,0	6,2	23,8	5,0	15,9	4,1
Daně z výroby a dovozu	<i>mld. Kč</i>	595	635	656	696	660	713	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	4,4	6,6	3,3	6,2	-5,3	8,1	.	.	.	.
Dotace na výrobu	<i>mld. Kč</i>	141	142	152	162	211	236	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	3,2	0,4	7,2	6,7	30,3	12,0	.	.	.	.
<b>Náhrady zaměstnancům</b> <i>(domácí koncept)</i>	<i>mld. Kč</i>	<b>2 003</b>	<b>2 185</b>	<b>2 399</b>	<b>2 586</b>	<b>2 625</b>	<b>2 786</b>	<b>3 014</b>	<b>3 249</b>	<b>3 433</b>	<b>3 577</b>
	<i>% HDP</i>	41,7	42,8	44,3	44,6	46,0	45,6	44,3	44,2	43,9	43,6
	<i>růst v %</i>	5,9	9,1	9,8	7,8	1,5	6,1	8,2	7,8	5,7	4,2
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	1 538	1 680	1 842	1 986	1 989	2 105	2 312	2 495	2 637	2 747
	<i>růst v %</i>	5,7	9,2	9,6	7,8	0,1	5,8	9,8	7,9	5,7	4,2
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	464	505	557	599	636	681	702	754	797	830
	<i>růst v %</i>	6,4	8,7	10,3	7,6	6,2	7,0	3,2	7,3	5,7	4,2
<b>Hrubý provozní přebytek</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>2 340</b>	<b>2 432</b>	<b>2 507</b>	<b>2 671</b>	<b>2 635</b>	<b>2 846</b>	<b>3 195</b>	<b>3 487</b>	<b>3 665</b>	<b>3 877</b>
	<i>% HDP</i>	48,8	47,6	46,3	46,1	46,2	46,6	47,0	47,4	46,9	47,3
	<i>růst v %</i>	1,7	4,0	3,1	6,5	-1,4	8,0	12,2	9,2	5,1	5,8
Spotřeba fixního kapitálu	<i>mld. Kč</i>	988	1 022	1 074	1 153	1 229	1 303	1 414	1 510	1 617	1 747
	<i>růst v %</i>	3,2	3,5	5,0	7,4	6,5	6,0	8,5	6,8	7,1	8,0
Čistý provozní přebytek	<i>mld. Kč</i>	1 352	1 410	1 434	1 518	1 406	1 543	1 781	1 977	2 047	2 130
	<i>růst v %</i>	0,6	4,3	1,7	5,9	-7,4	9,8	15,4	11,0	3,5	4,0

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.1.6: HDP – důchodová struktura – čtvrtletní**

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
							<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
<b>HDP</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>1 384</b>	<b>1 537</b>	<b>1 577</b>	<b>1 611</b>	<b>1 541</b>	<b>1 727</b>	<b>1 754</b>	<b>1 777</b>
	<i>růst v %</i>	1,0	13,8	7,7	5,7	11,3	12,3	11,3	10,3
<b>Saldo daní a dotací</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>72</b>	<b>117</b>	<b>147</b>	<b>141</b>	<b>125</b>	<b>166</b>	<b>170</b>	<b>129</b>
	<i>růst v %</i>	-28,6	6,8	10,2	33,7	73,6	42,8	15,6	-8,7
<b>Náhrady zaměstnancům</b> <i>(domácí koncept)</i>	<i>mld. Kč</i>	<b>640</b>	<b>699</b>	<b>697</b>	<b>750</b>	<b>703</b>	<b>735</b>	<b>757</b>	<b>820</b>
	<i>růst v %</i>	-1,4	12,2	8,3	5,6	9,9	5,2	8,5	9,3
Mzdy a platy	<i>mld. Kč</i>	480	526	530	569	537	565	581	630
	<i>růst v %</i>	-2,3	13,2	6,7	6,1	11,9	7,3	9,7	10,6
Příspěvky na sociální zabezpečení placené zaměstnavatelem	<i>mld. Kč</i>	160	172	168	181	166	171	176	190
	<i>růst v %</i>	1,4	9,3	13,8	4,2	4,0	-1,1	4,6	5,1
<b>Hrubý provozní přebytek</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>672</b>	<b>722</b>	<b>732</b>	<b>719</b>	<b>713</b>	<b>825</b>	<b>828</b>	<b>829</b>
	<i>růst v %</i>	8,4	16,7	6,6	1,5	6,0	14,3	13,0	15,2

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

## 3.2 Ceny

Meziroční růst **spotřebitelských cen** v červenci 2022 činil 17,5 % (*proti 13,0 %*). K odchylce predikce přispěl nečekaně rychlý růst všech tržních složek inflace, hlavně potravin a nealkoholických nápojů, ale i pohonných hmot. Z hlediska oddílů spotřebního koše byl hlavním faktorem červencové meziroční inflace oddíl bydlení (příspěvek 6,0 p. b.), především vlivem růstu cen elektřiny o 33,6 %, zemního plynu o 59,8 %, tepla a teplé vody o 19,2 % a nákladů vlastnického bydlení o 19,3 %. Významně také přispěl oddíl potravin a nealkoholické nápoje (3,4 p. b.), obzvláště pečárenské a mléčné výrobky, maso či oleje a tuky, a dále oddíl doprava (2,4 p. b.), v němž rychle rostly ceny pohonných hmot. Administrativní opatření k inflaci přidala 3,3 p. b., z čehož na regulované ceny připadalo 3,2 p. b. a na změny nepřímých daní 0,1 p. b. Nárůst regulovaných cen odrážel převážně vyšší ceny energií, ale i zvýšení cen v oblasti zdravotnictví, dopravy či stravování. Příspěvek daňových změn byl kladný díky lednovému zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků, avšak dočasné snížení spotřební daně na pohonné hmoty s účinností od června 2022 naopak meziroční inflaci mírně snižovalo.

Odchylka skutečné a predikované inflace je jedním z důvodů zvýšení predikce průměrné míry inflace nejen v letošním, ale i v příštím roce. Zvýšená a přetrvávající nejistota ohledně dodávek plynu z Ruska dále navyšovala ceny energií na tento i příští rok. Propad vývozu ukrajinských potravinářských komodit v kombinaci s vysokými cenami energií vedl k většímu než očekávanému nárůstu cen potravin. Původně převážně nabídkové inflační tlaky se plně propsaly do všech oblastí ekonomiky, což vedlo ke zvýšení inflační očekávání.

Měnová restrikce implementovaná skrze zvyšování úrokových sazeb se reálně projevil s nejméně ročním zpožděním. Plně by tedy měla účinkovat v průběhu příštího roku. Od března 2022 je také ČNB aktivní na devizovém trhu. Intervencemi tlumí nadměrné výkyvy kurzu a tlaky na oslabování koruny, které by jinak působily proinflačně.

Očekávaná fiskální restrikce, jež by účinkovala protiinflačně, je z důvodu podpory širokého okruhu domácností i firem, stejně jako nákladů na zvládnutí imigrační vlny a zajištění energetických zdrojů, značně omezena. Některá z opatření jsou značně proinflačním faktorem, jako třeba mimořádné, automatické valorizace důchodů (viz kapitolu 1.3).

Určitou nejistotu v predikci představuje schválený rámec podpory s cenami energií (energetický tarif, odpuštění poplatku za obnovitelné zdroje energie a další), jenž má být účinný od října 2022. Absence přesných parametrů (mechanismus a konkrétní výše podpory na domácnost), stejně jako metodické zachycení ve statistice spotřebitelských cen však analýzu komplikuje. V souladu s plánovaným horizontem podpory by měl primární dopad na ce-

ny energií pro spotřebitele trvat 12 měsíců. V říjnu 2023 by tedy mělo dojít k jejich opětovnému zvýšení. Na základě našich propočtů by současný rámec podpory zacílený na přímý pokles cen pro domácnosti měl snižovat příspěvek administrativních opatření k průměrné míře inflace o 0,3 p. b. v roce 2022 a o 0,6 p. b. v roce 2023.

Inflace se **v roce 2022** ve srovnání s předchozím rokem výrazně zvýší. Administrativní opatření přispějí k průměrné míře inflace pravděpodobně v rozsahu 3,1 p. b. (*beze změny*). V jejich rámci zůstávají dominantním faktorem regulované ceny, obzvláště ceny energií. Ke zdražování elektřiny i plynu docházelo průběžně od začátku roku a stejný průběh je očekáván i ve zbytku roku. Velký nárůst cen termínových kontraktů na energie jak na druhou polovinu roku 2022, tak především na rok 2023, se bude do cen pro spotřebitele promítat průběžně a se zpožděním. Dle našeho odhadu by se letos bez započtení úsporného energetického balíčku zvýšily spotřebitelské ceny elektřiny oproti minulému roku o 40 % (*proti 41 %*) a ceny plynu o 62 % (*proti 57 %*). Se započtením podpory předpokládáme zmírnění nárůstu cen elektřiny o 12 p. b.

Mírně kladný příspěvek změny nepřímých daní odráží další zvýšení spotřební daně z tabákových výrobků. Od června do září 2022 byla spotřební daň na benzín a naftu snížena o 1,5 Kč na litr, toto opatření mělo malý dopad ve směru nižší inflace.

Inflace je letos určena převážně tržními faktory. V nich se z nabídkové strany promítají vysoké ceny energií, potravin, ropy a některých materiálů (lithium, zinek, titan) vyplývající z nabídkových frikci a značné globální nejistoty. Firmám se zvyšují náklady, z velké části kvůli vysokým dovozním cenám energií a průmyslových vstupů, svou roli však hrají i rychle rostoucí jednotkové náklady práce, do nichž se již propisují i výrazně zvýšená inflační očekávání.

K očekávanému posilování koruny vůči euru, jež působí protiinflačně, dochází ve zmenšené míře. Naopak skokové oslabení měny vůči dolaru vytváří další proinflační faktor skrze zdražení dovozních cen, především ropy a elektroniky.

Vliv pozice ekonomiky v hospodářském cyklu na inflaci by měl být od druhé poloviny roku mírně protiinflační, a to především kvůli omezení spotřeby domácností v důsledku výrazného poklesu reálných příjmů. Napjatý trh práce zvyšuje tlaky na růst nominální mzdy, a působí tak proinflačně.

Meziroční inflace se bude v závěru roku pohybovat poblíž 20 %. Očekáváme, že **průměrná míra inflace v roce 2022** dosáhne 16,2 % (*proti 12,3 %*).

Za nižší predikci průměrné míry inflace v roce 2022 měřené harmonizovaným indexem spotřebitelských cen oproti národnímu indexu spotřebitelských cen (viz tabul-

ky 3.2.1 a 3.2.2) stojí rychlý růst imputovaného nájemného, které není v harmonizovaném indexu obsaženo.

Imputované nájemné je ze 77 % tvořeno náklady na zvětšování bytového fondu vlastníků, kam spadají tržní ceny nových bytů a rodinných domů, náklady na individuální výstavbu a dále renovace a přestavby. Ceny nových bytů v ČR ve 2. čtvrtletí 2022 meziročně vzrostly o 24,7 %, z toho v Praze o 19,7 % a mimo Prahu o 30,6 %. Realizované ceny starších bytů pak v 1. čtvrtletí 2022 meziročně vzrostly o 27,3 %, přičemž v Praze se zvýšily o 19,0 % a ve zbytku republiky o 29,7 %. V kontrastu s cenami bytů rostlo nájemné meziročně jen o 4,6 %, zde však lze očekávat strmější růst v nadcházejících čtvrtletích z důvodu rostoucí nedostupnosti vlastního bydlení (viz graf 3.2.8) a zvýšené poptávky ze strany ukrajinských uprchlíků.

I v roce 2023 bude pokračovat období zvýšené inflace. Inflační tlaky budou tvořeny především tržními faktory, nicméně pokračující zdražování energií také přispěje výraznou měrou.

Příspěvek regulovaných cen k průměrné míře inflace by měl být vysoce kladný především kvůli růstu cen energií. V roce 2023 by bez započtení úsporného energetického balíčku vzrostly ceny elektřiny v průměru o 32 % (se započtením o 24 p. b. méně) a plynu o 43 %. Postupné promítání vysokých velkoobchodních cen elektřiny a plynu a aktuální vysoké termínové ceny na rok 2023 by se měly naplno projevit především v 1. pololetí, ale očekáváme pokračující zdražování po celý zbytek roku, z velké části kvůli fixacím končícím částí spotřebitelů. V rámci změn nepřímých daní počítáme se zvýšením spotřební daně z tabákových výrobků. Celkově by měl být příspěvek administrativních opatření k průměrné míře inflace v roce 2023 ve výši 1,9 p. b. (*proti 1,1 p. b.*).

Problémy s dodávkami výrobních vstupů by měly v určité míře přetrvávat po značnou část roku, což může brzdit pokles jejich cen. Růst jednotkových nákladů práce by měl pokračovat, avšak reálné mzdy by měly dále klesat. Vzhledem k poklesu životní úrovně obyvatelstva v důsledku vysoké inflace lze nicméně čekat, že tlaky na navýšení mezd budou postupně slábnout (viz část 3.3).

Cena ropy by v roce 2023 měla působit protiinflačně. Vzhledem k sankcím na import ruských ropných produktů a snížené světové kapacitě rafinerií z důvodu koro-

navirové pandemie však nižší ceny ropy nemusí nutně vést k výraznějšímu poklesu cen benzínu a nafty. Vývoj kurzu koruny vůči hlavním světovým měnám by měl působit spíše neutrálně.

Inflace v roce 2023 by již měla být částečně tlumena transmisním mechanismem zvýšených měnověpolitických sazeb. Riziko pro měnovou politiku ČNB představuje především hrozba odpoutání inflačních očekávání od inflačního cíle a ztráta kredibility, jejichž implikace pro vývoj inflace v nadcházejících letech by byly vysoce proinflační.

V souladu s výše uvedeným očekáváme, že **průměrná míra inflace v roce 2023** dosáhne 8,8 % (*proti 4,4 %*). Rizika predikce inflace považujeme za vychýlená směrem nahoru, a to zejména kvůli hrozbě zastavení importu ruského plynu do EU, což by mělo výrazný dopad na ceny energií.

V 1. čtvrtletí 2022 se **deflátor HDP** zvýšil o 5,9 % (*proti 6,2 %*), a to při růstu deflátoru hrubých domácích výdajů o 9,5 % (*proti 8,1 %*) a zhoršení směnných relací o 4,4 % (*proti 2,3 %*). Vývoj deflátoru hrubých domácích výdajů odrážel především růst spotřebitelských cen, ale i ceny investičních produktů a růst deflátoru vládních institucí. Horší směnné relace byly způsobeny především vysokými dovozními cenami nerostných surovin a výrobních vstupů.

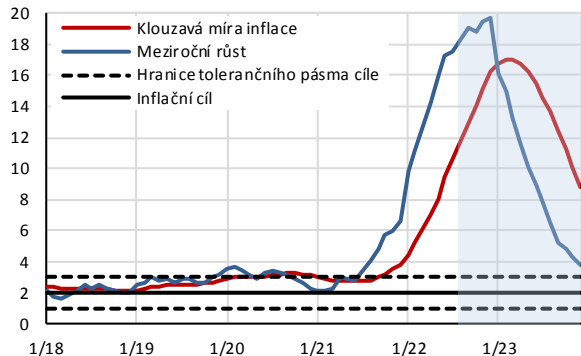
V roce 2022 by se deflátor HDP mohl zvýšit o 8,9 % (*proti 6,9 %*). Výrazný růst dynamiky proti roku 2021 bude dán akcelerací deflátoru hrubých domácích výdajů, zhoršení směnných relací však bude působit opačným směrem. V rámci domácí poptávky bude hlavním faktorem růst deflátoru spotřeby domácností. V roce 2023 by růst deflátoru HDP mohl zpomalit na 7,0 % (*proti 4,1 %*), a to hlavně díky nižší dynamice deflátoru spotřeby domácností (viz graf 3.2.5).

Na ceny vývozu i dovozu bude mít v roce 2022 vliv silný nejen nárůst cen energetických surovin a dalších výrobních vstupů, ale i oslabení efektivního měnového kurzu. Ve výsledku by se směnné relace mohly zhoršit o 4,0 % (*proti 1,9 %*). V roce 2023 by měl trend pokračovat, což by mohlo vést k jejich poklesu o 0,6 % (*proti zlepšení o 0,1 %*). To by mělo být způsobeno především růstem korunové ceny ropy v závěru roku 2022 a zvýšením cen dalších výrobních vstupů.



### Graf 3.2.1: Spotřebitelské ceny

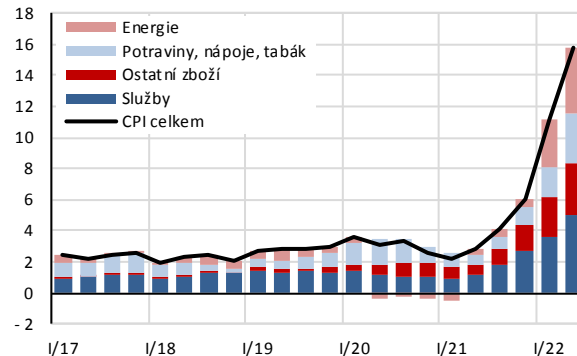
meziroční růst v %



Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.2.2: Spotřebitelské ceny v hlavních oddílech

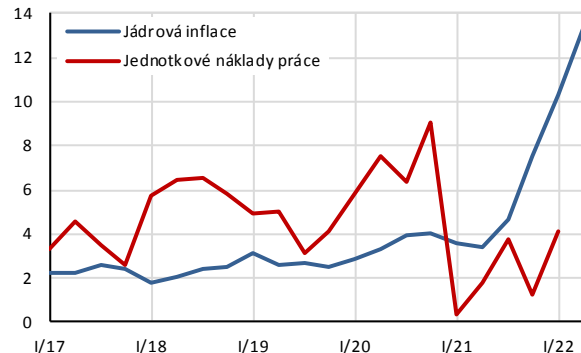
meziroční růst indexu spotřebitelských cen v %, příspěvky v p. b.



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

### Graf 3.2.3: Jádrová inflace a jednotkové náklady práce

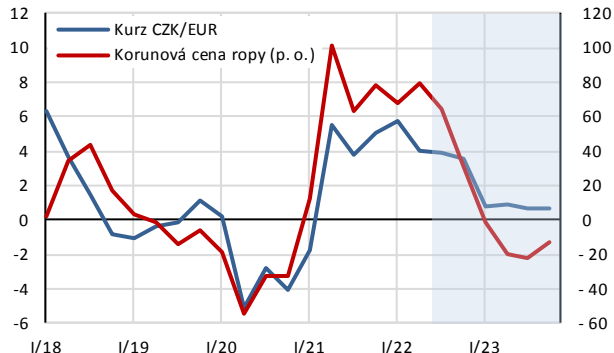
meziroční růst v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

### Graf 3.2.4: Kurz CZK/EUR a korunová cena ropy Brent

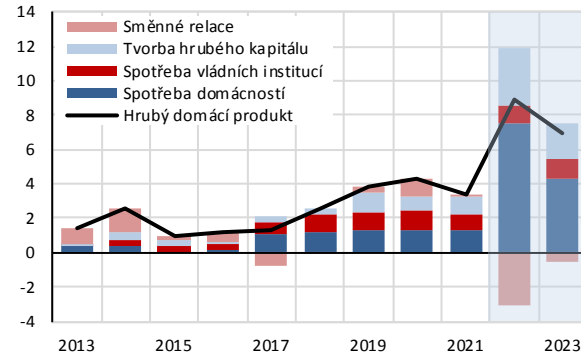
zhodnocení kurzu CZK/EUR, meziroční změna korunové ceny ropy, v %



Zdroj: ČNB, U. S. EIA. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.2.5: Deflátor hrubého domácího produktu

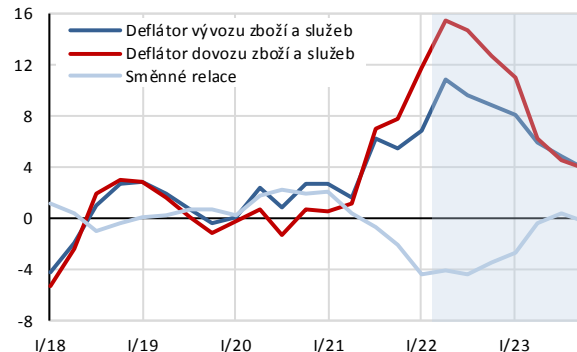
růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.2.6: Směnné relace

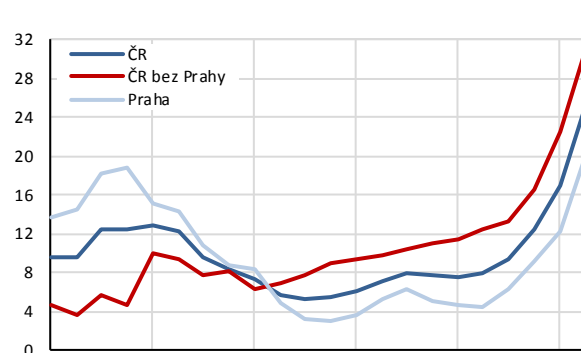
meziroční růst v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.2.7: Nabídkové ceny bytů

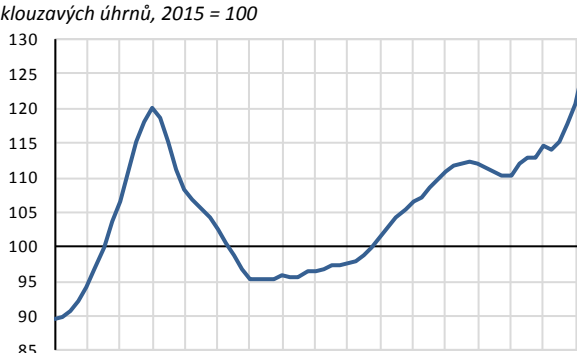
meziroční růst v %



Zdroj: ČSÚ.

### Graf 3.2.8: Ceny bytů v relaci k průměrné mzdě

poměr indexů nabídkových cen bytů a průměrné mzdy, z ročních klouzavých úhrnů, 2015 = 100



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Tabulka 3.2.1: Ceny – roční**

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
<b>Index spotřebitelských cen</b>											
<b>Úroveň</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>100,7</b>	<b>103,1</b>	<b>105,3</b>	<b>108,3</b>	<b>111,8</b>	<b>116,1</b>	<b>134,9</b>	<b>146,7</b>	<b>151,2</b>	<b>154,7</b>
<b>Průměrná míra inflace</b>	%	<b>0,7</b>	<b>2,5</b>	<b>2,1</b>	<b>2,8</b>	<b>3,2</b>	<b>3,8</b>	<b>16,2</b>	<b>8,8</b>	<b>3,1</b>	<b>2,3</b>
Z toho: Administrativní opatření	<i>p. b.</i>	0,2	-0,1	0,3	0,6	0,5	0,0	3,1	1,9	1,3	0,2
Tržní růst	<i>p. b.</i>	0,5	2,6	1,8	2,2	2,7	3,8	13,1	6,9	1,8	2,1
<b>Harmonizovaný index spotřebitelských cen</b>											
<b>Úroveň</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>100,7</b>	<b>103,1</b>	<b>105,1</b>	<b>107,8</b>	<b>111,4</b>	<b>115,1</b>	<b>132,9</b>	<b>144,6</b>	<b>149,0</b>	<b>152,4</b>
<b>Průměrná míra inflace</b>	%	<b>0,6</b>	<b>2,4</b>	<b>2,0</b>	<b>2,6</b>	<b>3,3</b>	<b>3,3</b>	<b>15,5</b>	<b>8,8</b>	<b>3,1</b>	<b>2,3</b>
<b>Deflátoři</b>											
<b>HDP</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>101,1</b>	<b>102,5</b>	<b>105,1</b>	<b>109,2</b>	<b>113,9</b>	<b>117,7</b>	<b>128,1</b>	<b>137,1</b>	<b>141,5</b>	<b>144,9</b>
	<i>růst v %</i>	1,1	1,3	2,6	3,9	4,3	3,3	8,9	7,0	3,2	2,4
<b>Hrubé domácí výdaje</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>100,6</b>	<b>102,9</b>	<b>105,8</b>	<b>109,7</b>	<b>113,4</b>	<b>117,3</b>	<b>131,5</b>	<b>141,4</b>	<b>145,6</b>	<b>148,8</b>
	<i>růst v %</i>	0,6	2,3	2,8	3,7	3,4	3,4	12,1	7,5	3,0	2,2
<b>Spotřeba domácností <sup>1)</sup></b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>100,4</b>	<b>102,7</b>	<b>105,3</b>	<b>108,3</b>	<b>111,4</b>	<b>114,6</b>	<b>134,0</b>	<b>146,0</b>	<b>150,5</b>	<b>154,0</b>
	<i>růst v %</i>	0,4	2,3	2,5	2,8	2,9	2,9	16,9	9,0	3,1	2,3
<b>Spotřeba vládních institucí</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>101,4</b>	<b>105,0</b>	<b>110,6</b>	<b>116,6</b>	<b>122,6</b>	<b>127,6</b>	<b>133,6</b>	<b>141,0</b>	<b>144,6</b>	<b>147,2</b>
	<i>růst v %</i>	1,4	3,5	5,4	5,4	5,2	4,1	4,7	5,6	2,6	1,8
<b>Tvorba fixního kapitálu</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>100,5</b>	<b>102,0</b>	<b>103,6</b>	<b>107,7</b>	<b>110,8</b>	<b>115,2</b>	<b>126,7</b>	<b>134,6</b>	<b>138,8</b>	<b>142,0</b>
	<i>růst v %</i>	0,5	1,5	1,6	4,0	2,9	3,9	10,0	6,2	3,1	2,4
<b>Vývoz zboží a služeb</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>97,6</b>	<b>96,9</b>	<b>96,3</b>	<b>97,5</b>	<b>99,0</b>	<b>103,0</b>	<b>112,4</b>	<b>118,8</b>	<b>122,4</b>	<b>125,2</b>
	<i>růst v %</i>	-2,4	-0,7	-0,6	1,3	1,5	4,1	9,1	5,7	3,0	2,3
<b>Dovoz zboží a služeb</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>96,6</b>	<b>96,9</b>	<b>96,3</b>	<b>97,1</b>	<b>97,0</b>	<b>101,1</b>	<b>114,9</b>	<b>122,2</b>	<b>125,6</b>	<b>128,1</b>
	<i>růst v %</i>	-3,4	0,3	-0,6	0,8	0,0	4,2	13,7	6,3	2,8	2,0
<b>Směnné relace</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>101,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,5</b>	<b>102,0</b>	<b>101,9</b>	<b>97,8</b>	<b>97,2</b>	<b>97,4</b>	<b>97,7</b>
	<i>růst v %</i>	1,0	-1,0	0,0	0,5	1,5	-0,1	-4,0	-0,6	0,3	0,3

<sup>1)</sup> Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.2.2: Ceny – čtvrtletní**

		2021				Q1	2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
<b>Spotřebitelské ceny (průměr čtvrtletí)</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>113,6</b>	<b>114,7</b>	<b>117,0</b>	<b>118,9</b>	<b>126,4</b>	<b>132,8</b>	<b>138,4</b>	<b>141,9</b>	
	<i>růst v %</i>	2,2	2,9	4,1	6,1	11,2	15,8	18,3	19,3	
<b>Z toho příspěvek:</b>										
Administrativních opatření	<i>p. b.</i>	0,0	0,1	0,1	-0,2	2,2	3,1	3,6	3,8	
Tržního růstu	<i>p. b.</i>	2,2	2,8	4,0	6,3	9,0	12,7	14,7	15,6	
<b>Harmonizovaný index spotřebitelských cen</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>113,1</b>	<b>114,2</b>	<b>115,7</b>	<b>117,2</b>	<b>124,7</b>	<b>131,4</b>	<b>136,3</b>	<b>139,4</b>	
	<i>růst v %</i>	2,2	2,8	3,3	5,0	10,2	15,0	17,8	19,0	
<b>Deflátoři</b>										
<b>HDP</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>115,2</b>	<b>117,5</b>	<b>118,6</b>	<b>119,2</b>	<b>122,0</b>	<b>127,3</b>	<b>130,7</b>	<b>132,2</b>	
	<i>růst v %</i>	3,4	3,9	4,1	2,0	5,9	8,3	10,2	10,9	
<b>Hrubé domácí výdaje</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>113,7</b>	<b>116,5</b>	<b>118,4</b>	<b>120,0</b>	<b>124,5</b>	<b>129,9</b>	<b>134,5</b>	<b>136,5</b>	
	<i>růst v %</i>	1,8	3,6	4,3	3,5	9,5	11,5	13,5	13,8	
<b>Spotřeba domácností<sup>1)</sup></b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>112,2</b>	<b>113,9</b>	<b>115,5</b>	<b>116,7</b>	<b>125,9</b>	<b>132,7</b>	<b>137,2</b>	<b>139,7</b>	
	<i>růst v %</i>	1,0	2,2	3,4	4,6	12,2	16,5	18,9	19,8	
<b>Spotřeba vládních institucí</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>119,9</b>	<b>128,7</b>	<b>127,8</b>	<b>132,7</b>	<b>125,4</b>	<b>130,1</b>	<b>135,8</b>	<b>141,4</b>	
	<i>růst v %</i>	2,4	8,4	4,8	1,4	4,6	1,1	6,3	6,5	
<b>Tvorba fixního kapitálu</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>112,3</b>	<b>113,0</b>	<b>116,3</b>	<b>118,4</b>	<b>121,2</b>	<b>125,1</b>	<b>128,6</b>	<b>130,8</b>	
	<i>růst v %</i>	2,7	2,3	4,5	5,8	8,0	10,7	10,6	10,5	
<b>Vývoz zboží a služeb</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>100,4</b>	<b>102,0</b>	<b>104,6</b>	<b>105,3</b>	<b>107,4</b>	<b>113,0</b>	<b>114,7</b>	<b>114,6</b>	
	<i>růst v %</i>	2,8	1,7	6,3	5,5	6,9	10,8	9,6	8,9	
<b>Dovoz zboží a služeb</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>97,3</b>	<b>99,3</b>	<b>102,9</b>	<b>104,8</b>	<b>108,8</b>	<b>114,6</b>	<b>118,0</b>	<b>118,1</b>	
	<i>růst v %</i>	0,6	1,3	7,0	7,8	11,8	15,5	14,6	12,7	
<b>Směnné relace</b>	<i>průměr 2015=100</i>	<b>103,2</b>	<b>102,7</b>	<b>101,6</b>	<b>100,4</b>	<b>98,7</b>	<b>98,6</b>	<b>97,2</b>	<b>97,1</b>	
	<i>růst v %</i>	2,1	0,4	-0,6	-2,1	-4,4	-4,0	-4,4	-3,4	

<sup>1)</sup> Včetně spotřeby neziskových institucí.

Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

### 3.3 Trh práce

V návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly ve statistice VŠPS počínaje 1. čtvrtletím 2022 uplatněny nové demografické váhy. Kvůli tomu se meziročně výrazně snížily počty zaměstnaných, nezaměstnaných i ekonomicky neaktivních osob. V časové řadě tak došlo ke zlomu, a údaje proto nejsou porovnatelné. Na relativní ukazatele (např. míru nezaměstnanosti) však tato změna neměla vliv.

Při přepočtu na shodnou strukturu obyvatelstva se zaměstnanost podle VŠPS ve 2. čtvrtletí 2022 meziročně zvýšila o 2,4 % (proti 1,7 %). Počet zaměstnanců vzrostl o 2,3 % (proti 1,8 %), celkový počet podnikatelů byl vyšší o 3,1 % (proti 1,5 %). Počet podnikatelů bez zaměstnanců byl meziročně vyšší o 4,1 %. Počet podnikatelů se zaměstnanci klesl o 4,3 %, počet pomáhajících rodinných příslušníků vzrostl o 22,8 % (tyto ukazatele jsou ale značně volatilní).

Dle údajů MPSV o volných pracovních místech byl nedostatek zaměstnanců ve většině odvětví a regionů evidentní i v polovině letošního roku. V červnu bylo více volných míst než registrovaných nezaměstnaných vykázáno ve 43 okresech, resp. v 9 krajích. Zdaleka ne všechna volná místa evidovaná úřady práce je ale možné považovat za aktivní. Z volných pracovních míst nabízených na internetových stránkách úřady práce jich k datu uzávěrky predikce bylo aktivních (nabídky, u nichž došlo k poslední změně po 1. únoru 2022 a datum nástupu bylo 1. května 2022 nebo později) přibližně 41 %. Podle experimentální statistiky ČSÚ vzrostl počet volných pracovních míst v 1. čtvrtletí 2022 meziročně o 18,8 % na téměř 94 tisíc, což bylo pouze 26 % z celkového počtu míst podle statistiky MPSV. Nedostatek zaměstnanců přitom podle konjunkturálního průzkumu ČSÚ zůstává hlavní bariérou růstu produkce ve stavebnictví a nezanedbatelný je i v jiných odvětvích.

Poptávka po zahraničních zaměstnancích je nadále velmi výrazná. Podle dat MPSV jejich počet v červnu meziročně vzrostl o 86 tisíc na 768 tisíc. Dlouhodobě převažují pracovníci ze Slovenska a Ukrajiny, nárůst počtu ukrajinských pracovníků výrazně zrychlil.

Příchod uprchlíků z Ukrajiny bude v rámci VŠPS v počtu ekonomicky aktivních osob (ať už zaměstnaných, či nezaměstnaných) z metodických důvodů zachycen jen marginálně. Důvodem je skutečnost, že se šetření provádí pouze v bytech a lze navíc očekávat vysokou míru neposkytnutých odpovědí. Ukazatel zaměstnanosti podle VŠPS tak bude nejspíše oproti skutečnosti výrazně podhodnocen.

Letos by se zaměstnanost měla v mezičtvrtletním srovnání ještě mírně zvyšovat, za celý rok 2022 by nicméně kvůli uplatnění nových demografických vah (viz výše) měla klesnout o 0,7 % (proti růstu o 1,2 %). V roce 2023 by zaměstnanost mohla vzrůst o 0,2 % (beze změny).

**Míra nezaměstnanosti** (VŠPS) v 1. pololetí 2021 dosáhla v průměru 2,4 % (proti 2,5 %). Vysoký počet volných pracovních míst i zaměstnaných cizinců omezují prostor pro případný výraznější nárůst nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti by v roce 2022 mohla v průměru dosáhnout 2,5 % (beze změny), pro příští rok predikujeme její mírný nárůst na 2,6 % (beze změny). Kromě zpožděných efektů recese z 2. poloviny letošního roku by se ve vývoji nezaměstnanosti mohl okrajově projevit také příchod uprchlíků z Ukrajiny.

**Podíl nezaměstnaných osob** (MPSV) v registrech úřadů práce od poloviny loňského roku v meziročním srovnání mírně klesá. V roce 2022 by se v průměru mohl snížit na 3,4 % (proti 3,3 %) v příštím roce by se v souvislosti se zpomalením ekonomického růstu mohl nepatrně zvýšit na 3,5 % (proti 3,3 %). I zde je částečně patrná změna populace po Sčítání 2021 (podíl nezaměstnaných osob se statisticky zvýšil vlivem nižšího jmenovatele). Obtížně předvídatelný vliv na počet nezaměstnaných v této metodice může mít i stále ne zcela jasné legislativní zachycení nových uchazečů o práci z Ukrajiny.

**Míra participace** (20–64 let), která v 1. čtvrtletí 2022 vzrostla na 82,8 % (proti 82,2 %), by v průměru za celý rok 2022 mohla dosáhnout 82,9 % (proti 81,4 %). V příštím roce by pak mohla klesnout na 81,4 % (proti 81,2 %). V horizontu predikce budou hrát dominantní roli zvyšování statutárního věku odchodu do starobního důchodu a demografické aspekty v podobě rostoucího podílu věkových skupin s přirozeně vysokou mírou ekonomické aktivity (zejména 45–54 let). Negativně by mohl působit příliv uprchlíků z Ukrajiny, u nichž by míra zapojení na trhu práce alespoň zpočátku mohla zaostávat za stávající úrovní participace.

**Objem mezd a platů** se v 1. čtvrtletí 2022 zvýšil o 11,9 % (proti 6,4 %). Hlavní podíl na tom měl více než čtvrtinový nárůst výdělků v obchodu, dopravě, ubytování a stravování (s příspěvkem 4,7 p. b.), ve kterém se nejspíše projevila – v meziročním srovnání – mírnější restriktivní opatření. Nejnižší dynamiku zaznamenala veřejná správa, obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (růst o 4,8 %). V makroekonomicky nejvýznamnějším odvětví zpracovatelského průmyslu se objem mezd a platů zvýšil o 8,4 % při nárůstu počtu zaměstnanců o 0,8 %.

Odhadujeme, že objem mezd a platů ve 2. čtvrtletí 2022 vzrostl o 7,3 % (proti 3,6 %). Dynamiku nejspíše podpořily přetrvávající frikce na trhu práce, opačným směrem ale působila vysoká srovnávací základna (především ve zdravotní a sociální péči byly ve 2. čtvrtletí 2021 vyplaceny vysoké odměny). V horizontu predikce je významným faktorem příchod uprchlíků z Ukrajiny, jenž by se měl projevit prostřednictvím nárůstu počtu zaměstnanců (v metodice národních účtů), a podpořit tak dynamiku objemu mezd a platů. Stejným směrem by mělo působit také zvýšení minimální a zaručené mzdy o 6,6 % od ledna

2022. V netržních odvětvích by od 1. září 2022 mělo dojít ke zvýšení platových tarifů části zaměstnanců, od 1. ledna 2023 by pak měly vzrůst výdělky příslušníků bezpečnostních sborů. Tyto úpravy se tak do meziročního tempa promítnou zejména v příštím roce. Zvýšená inflační očekávání se společně s obnoveným nedostatkem pracovníků nespíše projeví silným nárůstem mezd. Dynamika výdělků by tak měla být tažena tržními subjekty. Na druhou stranu je v případě podniků nejvíce ohrožených růstem cen vstupů (především energií) prostor pro navýšení mezd značně limitovaný. V úhrnu by se v letošním roce mohl objem mezd a platů zvýšit o 9,8 % (proti 6,0 %), v roce 2023 by dynamika mohla zvolnit na 7,9 % (proti 6,2 %).

**Průměrná mzda** (podniková, přepočtená na plný úvazek) se v 1. čtvrtletí 2022 zvýšila o 7,2 % (proti 5,4 %). Přetrvávající vysoký počet volných pracovních míst by měl dynamiku průměrné mzdy podpořit, imigrační vlna by ale celkovou dynamiku měla mírně tlumit. V roce 2021 byla průměrná mzda zaměstnanců z Ukrajiny oproti celkovému průměru přibližně o čtvrtinu nižší, což lze zčásti vysvětlit relativně vyšší zaměstnaností v hůře placených odvětvích (podle našich propočtů odvětvová struktura vysvětluje přibližně třetinu rozdílu). V případě nově přichozích pracovníků lze s ohledem na potřebu adaptace a možný nesoulad mezi kvalifikací a přijatou pracovní pozicí očekávat ještě nižší průměrnou mzdu. V roce 2022 by se tak průměrná mzda mohla zvýšit o 7,4 % (proti 4,6 %), v roce příštím by pak mohlo tempo růstu zpomalit na 6,5 % (proti 4,4 %).

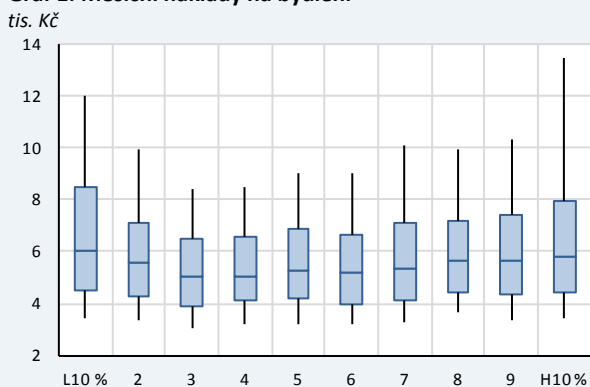
## Box 2: Výdaje domácností na bydlení a energie

Výdaje na bydlení a energie tvoří zdaleka nejvýznamnější část spotřeby domácností<sup>7</sup> – v roce 2021 to bylo přes 28 %. Téměř 55 % výdajů v tomto oddílu nicméně připadá na tzv. imputované nájemné. I po jeho vyloučení však bydlení a energie představují významnou položku (13 %) celkových spotřebních výdajů domácností. Kvůli razantnímu nárůstu cen v tomto oddílu, především z titulu vyšších cen elektřiny a zemního plynu (blíže viz kapitolu 3.2), bude řada domácností pravděpodobně omezovat útraty za ostatní zboží a služby. Některé z nich se přitom i tak mohou dostat do vážných finančních problémů.

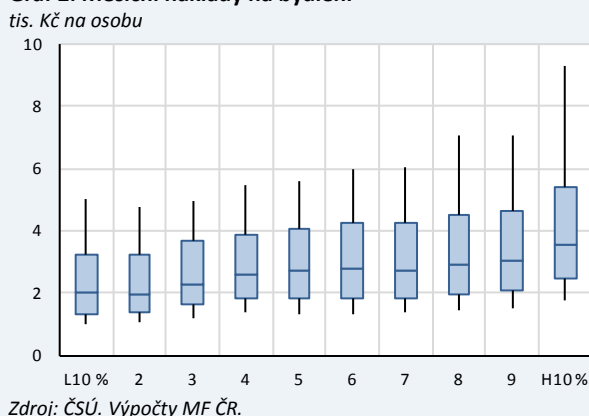
Finanční situace jednotlivých domácností i jejich zranitelnost vůči mimořádně silnému růstu cen energií, potažmo nákladů na bydlení, se pochopitelně bude lišit. Informace o ekonomické situaci různých typů domácností, jejich příjmech, nákladech na bydlení aj. zjišťuje ČSÚ v rámci šetření *Životní podmínky*. Poslední dostupná data, jež jsou prezentována v tomto boxu, pocházejí z šetření<sup>8</sup>, které proběhlo v 1. polovině 2021 a mapovalo situaci domácností v té době a jejich příjmy v roce 2020.

V roce 2021 platila průměrná domácnost za bydlení<sup>9</sup> 6 176 Kč měsíčně, což představovalo 14,4 % jejich čistých peněžních příjmů. V rámci těchto výdajů byly nejvýznamnější položkami elektřina (27,3 %) a nájemné (26,0 %). V jednotlivých pásmech příjmové distribuce (podle decilového rozdělení čistých peněžních příjmů na osobu) se přitom průměrné měsíční náklady na bydlení pohybovaly od 5 435 Kč (třetích 10 %) do 7 178 Kč (nejvyšších 10 %). Tyto údaje však maskují značnou variabilitu<sup>10</sup> výdajů v jednotlivých příjmových pásmech (viz graf 1). Zároveň je při jejich hodnocení třeba vzít v potaz, že průměrný počet členů domácnosti s rostoucími příjmy klesá a také se projevují úspory z rozsahu (mezní náklady spojené s dalšími členy domácnosti jsou klesající). Náklady na bydlení vztažené na osobu se tak s příjmy zřetelně zvyšují (viz graf 2). V poměru k vyšší čistých peněžních příjmů domácnosti je ovšem relace opačná – relativní náklady na bydlení s rostoucími příjmy klesají (viz graf 3).

**Graf 1: Měsíční náklady na bydlení**



**Graf 2: Měsíční náklady na bydlení**



<sup>7</sup> Výdaje domácností na konečnou spotřebu v národním pojetí v běžných cenách, metodika národních účtů.

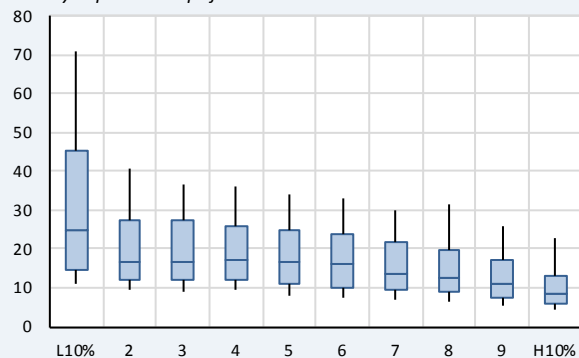
<sup>8</sup> ČSÚ (2022): Příjmy a životní podmínky domácností – 2021. Praha, Český statistický úřad, 20. 1. 2022 [cit. 9. 8. 2022], <<https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-r4hlvpcwox>>.

<sup>9</sup> Nájemné (není zahrnuto imputované nájemné), elektřina, plyn, teplo a teplá voda, vodné a stočné, ostatní služby, tuhá a tekutá paliva.

<sup>10</sup> Grafy 1–6 popisují distribuci dané veličiny v jednotlivých decilových pásmech příjmového rozdělení. Střední „krabicová“ část diagramu je zezdola ohraničena 1. kvantilem a shora 3. kvantilem, mezi nimi se nachází linie vymezující medián. Konce svislých černých úseček, tzv. vousů, pak odpovídají 1. a 9. decilu. Z Grafu 1 tak např. vyplývá, že u desetiny domácností ze spodních 10 % příjmového rozdělení (sloupec L10 %) měsíční náklady na bydlení převyšují 12 tis. Kč (9. decil), avšak polovina nejchudších domácností platí za bydlení méně než 6 tis. Kč měsíčně (medián).

**Graf 3: Měsíční náklady na bydlení**

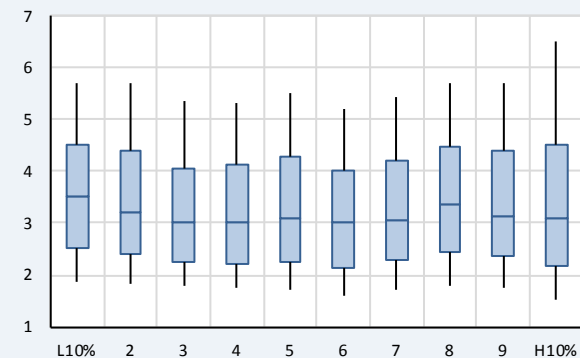
v % čistých peněžních příjmů



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 4: Měsíční náklady na energie**

tis. Kč

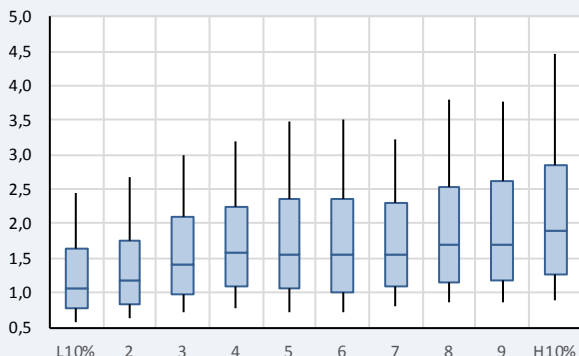


Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Obdobná je situace v případě výdajů za energie<sup>11</sup> (viz grafy 4–6). Průměrné měsíční náklady domácností na energie v roce 2021 činily 3 474 Kč, což odpovídalo 8,1 % čistých peněžních příjmů. V jednotlivých decilových pásmech příjmového rozdělení se průměrné náklady na energie příliš nelišily (rozdíl oproti celkovému průměru do 240 Kč), i když i v tomto případě vykazují náklady jednotlivých domácností poměrně vysokou variabilitu.

**Graf 5: Měsíční náklady na energie**

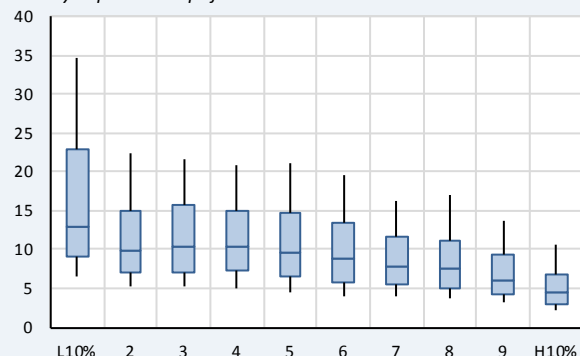
tis. Kč na osobu



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 6: Měsíční náklady na energie**

v % čistých peněžních příjmů



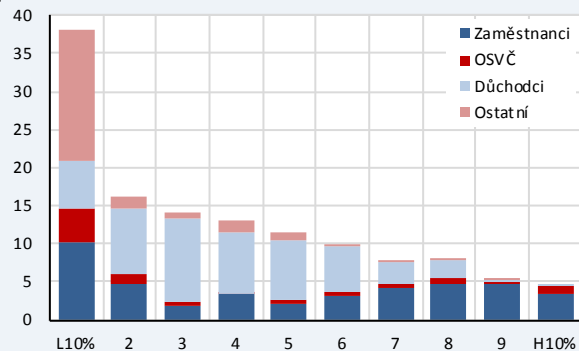
Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

V roce 2021 převyšovaly výdaje na bydlení třetinu čistých peněžních příjmů u 579 tis. domácností, tj. u 12,9 % z celkového počtu 4,496 milionu domácností. V téměř 42 % případů se jednalo o domácnosti důchodců<sup>12</sup>, necelou třetinu pak tvořily domácnosti zaměstnanců. Podíl domácností s vysokými relativními náklady na bydlení přitom s rostoucími příjmy klesá (viz graf 7). Zatímco ve spodní desetině příjmového rozdělení to bylo 38 %, v horní pětině se tento podíl pohyboval jen okolo 5 %. U nejhudších domácností byly též významně zastoupeny domácnosti nezaměstnaných (v grafech jsou zařazeny do kategorie *Ostatní*).

Z regionálního hlediska (viz graf 8) byl podíl domácností s vysokými relativními náklady na bydlení nejnižší ve Zlínském kraji (7,2 %) a na Vysočině (7,5 %), nejvyšší pak ve strukturálně postižených regionech – tj. v Karlovarském (14,6 %), Moravskoslezském (16,4 %) a Ústeckém (16,6 %) kraji – a v Praze (22,9 %), což lze vysvětlit vyšším podílem nájemního bydlení.

**Graf 7: Domácnosti s vysokými náklady na bydlení**

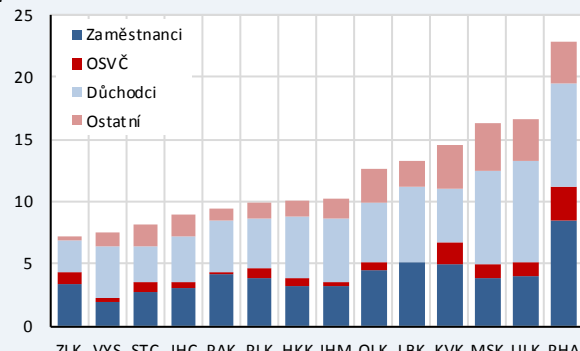
podíl domácností v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 8: Domácnosti s vysokými náklady na bydlení**

podíl domácností v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

<sup>11</sup> Náklady na bydlení kromě nájemného, vodného a stočného a ostatních služeb.

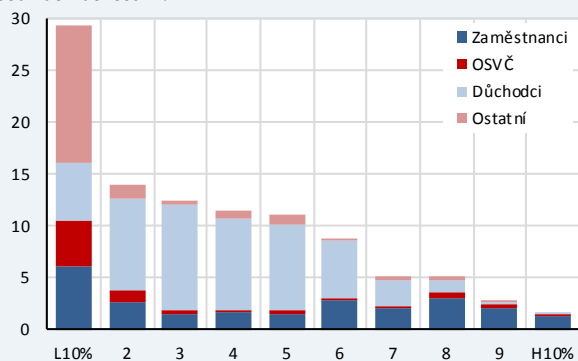
<sup>12</sup> Určuje se podle postavení osoby v čele domácnosti.

Náklady na energie přesáhly 20 % čistých peněžních příjmů u 458 tis. domácností, tj. u 10,2 % všech domácností. Polovinu z nich tvořily domácnosti důchodců, ve 24 % případů se jednalo o domácnosti zaměstnanců. Obdobně jako v případě nákladů na bydlení se relativní výdaje za energie s rostoucími příjmy domácností snižují (viz graf 9).

Nejnižší podíl domácností s vysokými náklady na energie (viz graf 10) byl vykázan v Plzeňském (6,0 %) a Zlínském (7,6 %) kraji, nejvyšší naopak v Praze a Moravskoslezském kraji (v obou případech 12,3 %). Zejména v Praze tak významnou součástí nákladů na bydlení tvoří výdaje nesouvisející s energiemi.

**Graf 9: Domácnosti s vysokými náklady na energie**

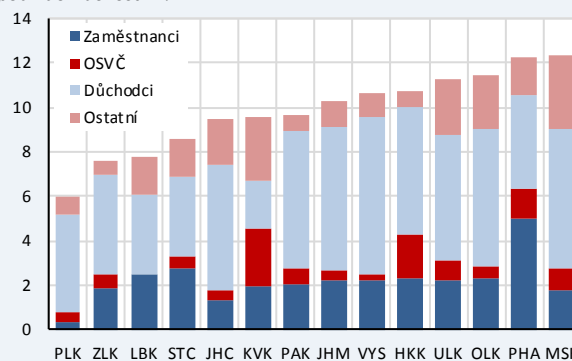
podíl domácností v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Graf 10: Domácnosti s vysokými náklady na energie**

podíl domácností v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

Specifickou a vůči vyšším cenám energií a nákladům na bydlení značně zranitelnou skupinou jsou domácnosti, v nichž (ekonomicky neaktivní) děti žijí pouze s jedním z rodičů. Těchto domácností bylo v roce 2021 téměř 194 tis., tj. 4,3 % z celkové počtu domácností. U 33 % z nich přitom výdaje na bydlení přesahovaly třetinu čistých peněžních příjmů, za energie pak více než pětinu svých příjmů vydávalo 22 % domácností osamělých rodičů. Ve srovnání s údaji za všechny domácnosti (viz výše) to jsou v obou případech výrazně vyšší hodnoty. Příčinou je hlavně nízká úroveň příjmů domácností osamělých rodičů – bezmála 40 % z nich totiž spadá do nejnižší desetiny příjmového rozdělení a 70 % má příjmy nižší než 3. decil příjmové distribuce.

Napjatou finanční situaci domácností, u nichž výdaje na bydlení přesahují třetinu čistých peněžních příjmů, pak dokládají i otázky šetření, které se týkají subjektivního vnímání vlastní ekonomické situace (v závorce jsou dále uváděny odpovídající podíly u domácností, jejichž náklady na bydlení nepřevyšují třetinu čistých peněžních příjmů). Téměř 38 % (11 %) těchto domácností považovalo náklady na bydlení za velkou zátěž, pro 6 % (15 %) domácností naopak tyto výdaje nepředstavovaly žádnou zátěž. Skoro 70 % (34 %) domácností uvedlo, že s příjmy vychází s obtížemi<sup>13</sup>, zatímco 30 % (66 %) odpovědělo, že s příjmy vychází snadno<sup>14</sup>.

Nejvíce jsou tedy rostoucími náklady na bydlení/energie ohroženy domácnosti s nízkými až středně vysokými příjmy, resp. domácnosti důchodců. Těm by ovšem s rostoucími cenami energií mělo výrazně pomoci navyšování důchodů. V letošním roce již byly důchody valorizovány dvakrát, a to od ledna a poté v červnu. K další mimořádné valorizaci kvůli vysoké inflaci dojde od září. Od 1. ledna 2023 pak budou důchody opět zvýšeny (pravidelná valorizace), pravděpodobná je ovšem i mimořádná valorizace, přičemž důchody se budou navyšovat také o tzv. výchovné, tj. o 500 Kč měsíčně za každé vychované dítě.

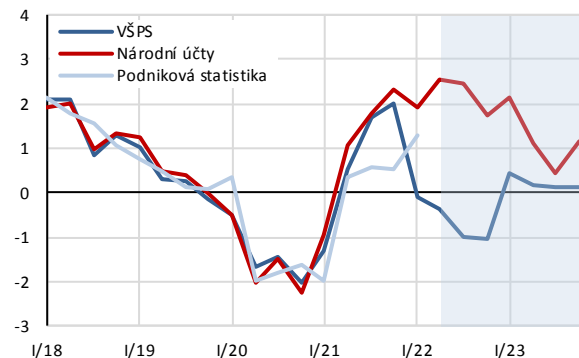
Zároveň je však třeba mít na paměti, že výše uvedené údaje z šetření *Životní podmínky* se vztahují k 1. polovině předchozího roku, podíl domácností s vysokými náklady na energie či bydlení tedy pravděpodobně výrazně vzroste. Dopad razantního zvýšení cen energií na domácnosti ale bude plně zachycen až v šetření příjmů a životních podmínek, které se uskuteční v roce 2023.

<sup>13</sup> Odpovědi s velkými obtížemi, s obtížemi a s menšími obtížemi.

<sup>14</sup> Odpovědi docela snadno, snadno, a velmi snadno.

**Graf 3.3.1: Počet zaměstnanců dle různých statistik**

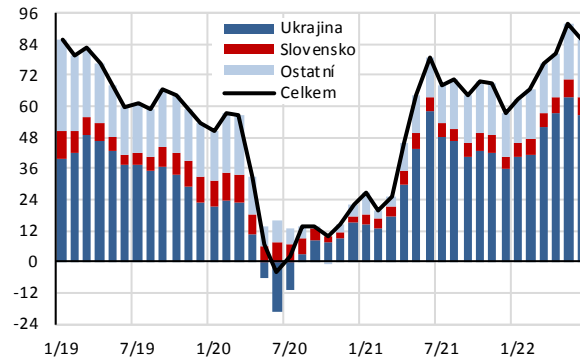
meziroční změna v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.3.2: Počet cizinců zaměstnaných v ČR**

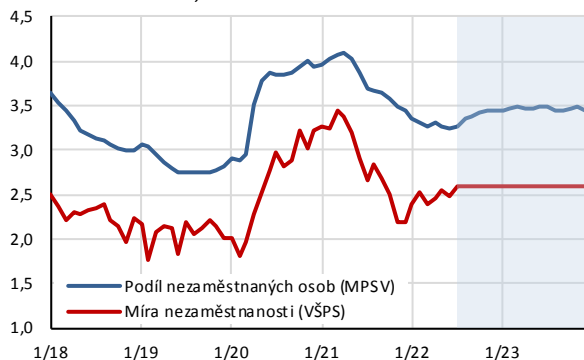
meziroční změna v tis. osob



Zdroj: MPSV. Výpočty MF ČR.

**Graf 3.3.3: Ukazatele nezaměstnanosti**

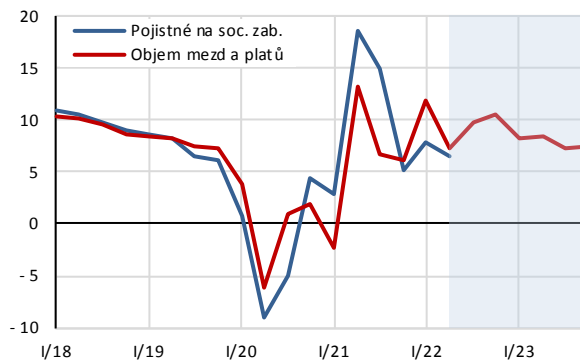
sezónně očištěná data, v %



Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.3.4: Pojistné na sociální zabezpečení a výdělky**

meziroční růst v %



Zdroj: ČSÚ, MF ČR. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.3.5: Náhrady na zaměstnance a produktivita**

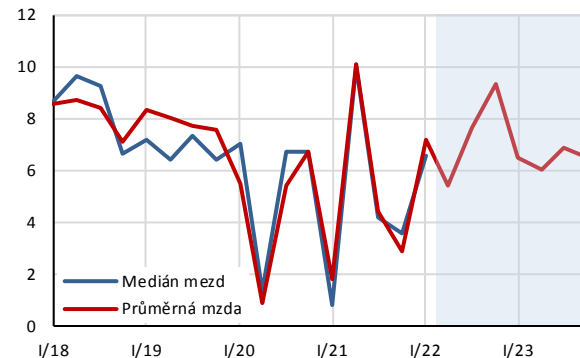
meziroční růst reálných náhrad a reálné produktivity v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.3.6: Nominální měsíční mzdy**

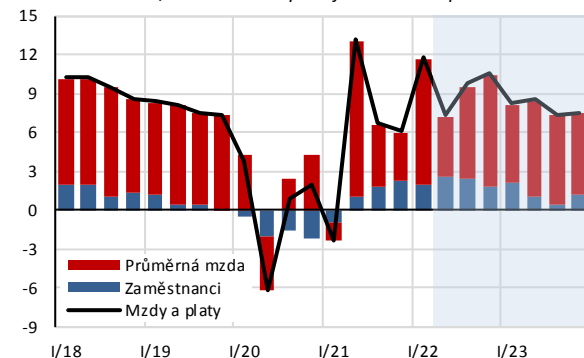
meziroční růst v %



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.3.7: Nominální objem mezd a platů**

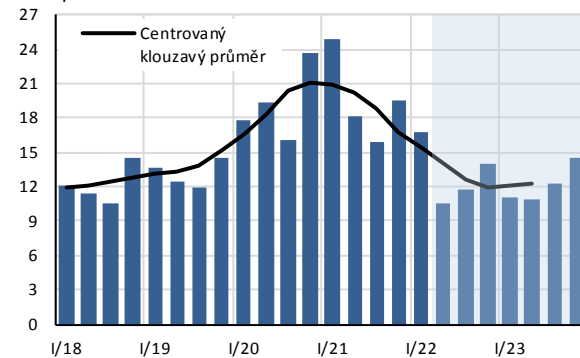
meziroční růst v %, domácí koncept objemu mezd a platů



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 3.3.8: Míra hrubých úspor domácností**

v % disponibilního důchodu



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.



**Tabulka 3.3.1: Trh práce – roční**

		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
<b>Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ</b>											
<b>Zaměstnanost<sup>1)</sup></b>	<i>prům. v tis.osob</i>	<b>5 139</b>	<b>5 222</b>	<b>5 294</b>	<b>5 303</b>	<b>5 235</b>	<b>5 213</b>	<b>5 176</b>	<b>5 186</b>	<b>5 192</b>	<b>5 198</b>
	<i>růst v %</i>	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,3	-0,4	-0,7	0,2	0,1	0,1
Zaměstnanci <sup>2)</sup>	<i>prům. v tis.osob</i>	4 257	4 327	4 396	4 412	4 351	4 383	4 355	4 365	4 370	4 375
	<i>růst v %</i>	2,1	1,7	1,6	0,4	-1,4	0,7	-0,6	0,2	0,1	0,1
Podnikatelé <sup>3)</sup>	<i>prům. v tis.osob</i>	882	894	897	891	884	831	821	821	822	823
	<i>růst v %</i>	1,0	1,4	0,4	-0,8	-0,7	-6,0	-1,2	0,0	0,1	0,1
<b>Nezaměstnanost</b>	<i>prům. v tis.osob</i>	<b>211</b>	<b>156</b>	<b>122</b>	<b>109</b>	<b>137</b>	<b>150</b>	<b>134</b>	<b>139</b>	<b>139</b>	<b>134</b>
<b>Míra nezaměstnanosti</b>	<i>průměr v %</i>	<b>4,0</b>	<b>2,9</b>	<b>2,2</b>	<b>2,0</b>	<b>2,6</b>	<b>2,8</b>	<b>2,5</b>	<b>2,6</b>	<b>2,6</b>	<b>2,5</b>
<b>Dlouhodobá nezaměstnanost</b>	<i>prům. v tis.osob</i>	<b>89</b>	<b>54</b>	<b>37</b>	<b>33</b>	<b>30</b>	<b>41</b>	.	.	.	.
<b>Pracovní síla</b>	<i>prům. v tis.osob</i>	<b>5 350</b>	<b>5 377</b>	<b>5 415</b>	<b>5 412</b>	<b>5 372</b>	<b>5 364</b>	<b>5 310</b>	<b>5 325</b>	<b>5 331</b>	<b>5 332</b>
	<i>růst v %</i>	0,8	0,5	0,7	-0,1	-0,7	-0,2	-1,0	0,3	0,1	0,0
<b>Populace ve věku 20–64 let</b>	<i>prům. v tis.osob</i>	<b>6 496</b>	<b>6 445</b>	<b>6 407</b>	<b>6 376</b>	<b>6 345</b>	<b>6 266</b>	<b>6 170</b>	<b>6 292</b>	<b>6 275</b>	<b>6 267</b>
	<i>růst v %</i>	-0,9	-0,8	-0,6	-0,5	-0,5	-1,2	-1,5	2,0	-0,3	-0,1
<b>Zaměstnanost / Populace 20–64</b>	<i>průměr v %</i>	<b>79,1</b>	<b>81,0</b>	<b>82,6</b>	<b>83,2</b>	<b>82,5</b>	<b>83,2</b>	<b>83,9</b>	<b>82,4</b>	<b>82,7</b>	<b>82,9</b>
<b>Míra zaměstnanosti 20–64 let<sup>4)</sup></b>	<i>průměr v %</i>	<b>76,9</b>	<b>78,7</b>	<b>80,0</b>	<b>80,4</b>	<b>79,8</b>	<b>80,6</b>	<b>81,0</b>	<b>79,7</b>	<b>80,0</b>	<b>80,1</b>
<b>Prac. síla / Populace 20–64 let</b>	<i>průměr v %</i>	<b>82,4</b>	<b>83,4</b>	<b>84,5</b>	<b>84,9</b>	<b>84,7</b>	<b>85,6</b>	<b>86,1</b>	<b>84,6</b>	<b>85,0</b>	<b>85,1</b>
<b>Míra participace 20–64 let<sup>5)</sup></b>	<i>průměr v %</i>	<b>79,9</b>	<b>80,9</b>	<b>81,7</b>	<b>82,0</b>	<b>81,8</b>	<b>82,3</b>	<b>82,9</b>	<b>81,4</b>	<b>81,8</b>	<b>81,8</b>
<b>Míra participace 15–64 let<sup>5)</sup></b>	<i>průměr v %</i>	<b>75,0</b>	<b>75,9</b>	<b>76,6</b>	<b>76,7</b>	<b>76,4</b>	<b>76,6</b>	<b>77,1</b>	<b>75,2</b>	<b>75,1</b>	<b>74,9</b>
<b>Registrovaná nezaměstnanost – MPSV</b>											
<b>Počet nezaměstnaných</b>	<i>prům. v tis.osob</i>	<b>406</b>	<b>318</b>	<b>242</b>	<b>212</b>	<b>259</b>	<b>280</b>	<b>244</b>	<b>248</b>	<b>234</b>	<b>227</b>
<b>Podíl nezaměstnaných osob</b>	<i>průměr v %</i>	<b>5,6</b>	<b>4,3</b>	<b>3,2</b>	<b>2,8</b>	<b>3,5</b>	<b>3,8</b>	<b>3,4</b>	<b>3,5</b>	<b>3,3</b>	<b>3,2</b>
<b>Mzdy a platy – ČSÚ</b>											
<b>Průměrná hrubá měsíční mzda</b>											
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	27 764	29 638	32 051	34 578	36 176	37 903	40 706	43 337	45 896	47 732
	<i>růst v %</i>	4,4	6,7	8,1	7,9	4,6	4,8	7,4	6,5	5,9	4,0
Reálná	<i>Kč 2015</i>	27 571	28 747	30 438	31 928	32 358	32 647	30 181	29 533	30 347	30 859
	<i>růst v %</i>	3,7	4,3	5,9	4,9	1,3	0,9	-7,6	-2,1	2,8	1,7
<b>Medián měsíčních mezd</b>	<i>Kč měsíčně</i>	<b>23 692</b>	<b>25 398</b>	<b>27 561</b>	<b>29 439</b>	<b>31 049</b>	<b>32 481</b>	.	.	.	.
	<i>růst v %</i>	5,7	7,2	8,5	6,8	5,5	4,6	.	.	.	.
<b>Objem mezd a platů</b>	<i>růst v %</i>	<b>5,7</b>	<b>9,2</b>	<b>9,6</b>	<b>7,8</b>	<b>0,1</b>	<b>5,8</b>	<b>9,8</b>	<b>7,9</b>	<b>5,7</b>	<b>4,2</b>
<b>Produktivita práce</b>	<i>růst v %</i>	<b>0,9</b>	<b>3,6</b>	<b>1,9</b>	<b>2,8</b>	<b>-3,9</b>	<b>3,2</b>	<b>0,6</b>	<b>0,7</b>	<b>2,8</b>	<b>2,3</b>
<b>Jednotkové náklady práce</b>	<i>růst v %</i>	<b>3,0</b>	<b>3,5</b>	<b>6,1</b>	<b>4,3</b>	<b>7,3</b>	<b>1,8</b>	<b>5,3</b>	<b>5,8</b>	<b>2,8</b>	<b>1,8</b>
<b>Náhrady zaměstnancům / HDP</b>	<i>%</i>	<b>41,7</b>	<b>42,8</b>	<b>44,3</b>	<b>44,6</b>	<b>46,0</b>	<b>45,6</b>	<b>44,3</b>	<b>44,2</b>	<b>43,9</b>	<b>43,6</b>

Pozn.: Rozdíly mezi nezaměstnaností podle VŠPS a podle registrace na úřadech práce vyplývají z odlišné definice obou ukazatelů. V návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly ve statistice VŠPS počínaje 1. čtvrtletím 2022 uplatněny nové demografické váhy, v časových řadách je proto zlom.

<sup>1)</sup> Zaměstnaní s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS).

<sup>2)</sup> Včetně členů produkčních družstev.

<sup>3)</sup> Včetně pomáhajících rodinných příslušníků.

<sup>4)</sup> Na rozdíl od předchozího ukazatele nezahrnuje zaměstnané nad 64 let.

<sup>5)</sup> Na rozdíl od poměru celkové pracovní síly k populaci ve věku 20–64 let nezahrnuje pracovní sílu nad 64 let.

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.3.2: Trh práce – čtvrtletní**

	2021				2022				
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
						<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>	
<b>Výběrové šetření pracovních sil – ČSÚ</b>									
<b>Zaměstnanost</b> <sup>1)</sup>	<i>průměr v tis.osob</i>	<b>5 166</b>	<b>5 171</b>	<b>5 257</b>	<b>5 259</b>	<b>5 141</b>	<b>5 160</b>	<b>5 202</b>	<b>5 202</b>
	<i>meziroční růst v %</i>	-2,1	-0,8	0,5	0,8	-0,5	-0,2	-1,1	-1,1
	<i>mezičtvrtletní růst v % (SA)</i>	-0,6	0,2	1,1	0,1	-1,5	0,3	0,0	0,0
Zaměstnanci <sup>2)</sup>	<i>průměr v tis.osob</i>	4 333	4 352	4 422	4 423	4 330	4 336	4 377	4 377
	<i>růst v %</i>	-1,3	0,5	1,7	2,0	-0,1	-0,4	-1,0	-1,0
Podnikatelé <sup>3)</sup>	<i>průměr v tis.osob</i>	833	819	836	836	811	824	825	825
	<i>růst v %</i>	-6,2	-7,2	-5,7	-5,0	-2,6	0,6	-1,3	-1,4
<b>Nezaměstnanost</b>	<i>průměr v tis.osob</i>	<b>179</b>	<b>159</b>	<b>146</b>	<b>118</b>	<b>130</b>	<b>126</b>	<b>143</b>	<b>135</b>
<b>Míra nezaměstnanosti</b>	<i>průměr v %</i>	<b>3,4</b>	<b>3,0</b>	<b>2,7</b>	<b>2,2</b>	<b>2,5</b>	<b>2,4</b>	<b>2,7</b>	<b>2,5</b>
<b>Dlouhodobá nezaměstnanost</b>	<i>průměr v tis.osob</i>	<b>40</b>	<b>45</b>	<b>42</b>	<b>38</b>	<b>37</b>	.	.	.
<b>Pracovní síla</b>	<i>průměr v tis.osob</i>	<b>5 345</b>	<b>5 330</b>	<b>5 403</b>	<b>5 378</b>	<b>5 271</b>	<b>5 286</b>	<b>5 345</b>	<b>5 337</b>
	<i>růst v %</i>	-0,7	-0,2	0,3	0,0	-1,4	-0,8	-1,1	-0,8
<b>Populace ve věku 20–64 let</b>	<i>průměr v tis.osob</i>	<b>6 321</b>	<b>6 310</b>	<b>6 281</b>	<b>6 151</b>	<b>6 153</b>	<b>6 148</b>	<b>6 148</b>	<b>6 224</b>
	<i>růst v %</i>	-0,5	-0,7	-0,8	-2,9	-2,7	-2,5	-2,1	1,2
<b>Zaměstnanost / Populace 20–64</b>	<i>průměr v %</i>	<b>81,7</b>	<b>81,9</b>	<b>83,7</b>	<b>85,5</b>	<b>83,6</b>	<b>83,9</b>	<b>84,6</b>	<b>83,6</b>
	<i>meziroční přírůstek</i>	-1,3	0,0	1,1	3,1	1,8	1,9	0,9	-1,9
<b>Míra zaměstnanosti 20–64 let</b> <sup>4)</sup>	<i>průměr v %</i>	<b>79,2</b>	<b>79,4</b>	<b>80,9</b>	<b>82,7</b>	<b>80,8</b>	<b>80,8</b>	<b>81,4</b>	<b>80,8</b>
	<i>meziroční přírůstek</i>	-1,1	0,0	0,9	3,0	1,6	1,5	0,5	-1,9
<b>Prac. síla / Populace 20–64 let</b>	<i>průměr v %</i>	<b>84,6</b>	<b>84,5</b>	<b>86,0</b>	<b>87,4</b>	<b>85,7</b>	<b>85,9</b>	<b>86,9</b>	<b>85,7</b>
	<i>meziroční přírůstek</i>	-0,1	0,5	1,0	2,5	1,1	1,4	0,9	-1,7
<b>Míra participace 20–64 let</b> <sup>5)</sup>	<i>průměr v %</i>	<b>81,8</b>	<b>81,7</b>	<b>82,7</b>	<b>82,8</b>	<b>82,8</b>	<b>82,8</b>	<b>83,6</b>	<b>82,4</b>
	<i>meziroční přírůstek</i>	0,1	0,4	0,7	0,7	1,0	1,1	0,9	-0,4
<b>Míra participace 15–64 let</b> <sup>5)</sup>	<i>průměr v %</i>	<b>76,2</b>	<b>76,0</b>	<b>77,1</b>	<b>77,1</b>	<b>77,0</b>	<b>77,1</b>	<b>77,7</b>	<b>76,5</b>
	<i>meziroční přírůstek</i>	-0,1	0,1	0,5	0,4	0,7	1,1	0,6	-0,6
<b>Registrovaná nezaměstnanost – MPSV</b>									
<b>Počet nezaměstnaných</b>	<i>průměr v tis.osob</i>	<b>307</b>	<b>291</b>	<b>269</b>	<b>252</b>	<b>262</b>	<b>240</b>	<b>238</b>	<b>236</b>
<b>Podíl nezaměstnaných osob</b>	<i>průměr v %</i>	<b>4,2</b>	<b>4,0</b>	<b>3,7</b>	<b>3,4</b>	<b>3,5</b>	<b>3,3</b>	<b>3,3</b>	<b>3,3</b>
<b>Mzdy a platy – ČSÚ</b>									
<b>Průměrná hrubá měsíční mzda</b>									
Nominální	<i>Kč měsíčně</i>	35 396	38 390	37 563	40 224	37 929	40 470	40 439	43 986
	<i>růst v %</i>	1,8	10,1	4,4	2,9	7,2	5,4	7,7	9,4
Reálná	<i>Kč 2015</i>	31 158	33 470	32 105	33 830	30 007	30 474	29 218	31 001
	<i>růst v %</i>	-0,3	7,0	0,3	-3,1	-3,7	-8,9	-9,0	-8,4
<b>Medián měsíčních mezd</b>	<i>Kč měsíčně</i>	<b>29 949</b>	<b>32 505</b>	<b>33 035</b>	<b>34 436</b>	<b>31 923</b>	.	.	.
	<i>růst v %</i>	0,8	10,0	4,2	3,6	6,6	.	.	.
<b>Objem mezd a platů</b>	<i>růst v %</i>	<b>-2,3</b>	<b>13,2</b>	<b>6,7</b>	<b>6,1</b>	<b>11,9</b>	<b>7,3</b>	<b>9,7</b>	<b>10,6</b>

Pozn.: V návaznosti na Sčítání lidu, domů a bytů 2021 byly ve statistice VŠPS počínaje 1. čtvrtletím 2022 uplatněny nové demografické váhy, v časových řadách je proto zlom.

<sup>1)</sup> Zaměstnaní s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Mezičtvrtletní růst ze sezónně očištěných dat.

<sup>2)</sup> Včetně členů produkčních družstev.

<sup>3)</sup> Včetně pomáhajících rodinných příslušníků.

<sup>4)</sup> Na rozdíl od předchozího ukazatele nezahrnuje zaměstnané nad 64 let.

<sup>5)</sup> Na rozdíl od poměru celkové pracovní síly k populaci ve věku 20–64 let nezahrnuje pracovní sílu nad 64 let.

Zdroj: ČSÚ, MPSV. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.3.3: Účet domácností**

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											Predikce	Predikce
<b>Běžné příjmy</b>												
<b>Náhrady zaměstnancům</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>1 825</b>	<b>1 923</b>	<b>2 038</b>	<b>2 223</b>	<b>2 430</b>	<b>2 599</b>	<b>2 650</b>	<b>2 799</b>	<b>3 013</b>	<b>3 254</b>	
	<i>růst v %</i>	4,2	5,4	6,0	9,1	9,3	7,0	1,9	5,6	7,6	8,0	
<b>Hrubý provozní přebytek a smíšený důchod<sup>1)</sup></b>	<i>mld. Kč</i>	<b>674</b>	<b>691</b>	<b>703</b>	<b>740</b>	<b>801</b>	<b>845</b>	<b>833</b>	<b>855</b>	<b>942</b>	<b>1 016</b>	
	<i>růst v %</i>	3,0	2,4	1,7	5,2	8,3	5,5	-1,4	2,6	10,2	7,8	
<b>Přijaté důchody z vlastnictví</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>133</b>	<b>127</b>	<b>133</b>	<b>162</b>	<b>162</b>	<b>163</b>	<b>129</b>	<b>171</b>	<b>171</b>	<b>177</b>	
	<i>růst v %</i>	0,0	-4,3	4,1	21,9	0,2	0,5	-20,9	32,5	0,3	3,3	
<b>Sociální dávky</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>596</b>	<b>613</b>	<b>630</b>	<b>650</b>	<b>685</b>	<b>738</b>	<b>885</b>	<b>924</b>	<b>1 023</b>	<b>1 113</b>	
	<i>růst v %</i>	2,2	2,8	2,8	3,2	5,4	7,7	19,9	4,4	10,7	8,8	
<b>Ostatní přijaté běžné transfery</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>160</b>	<b>181</b>	<b>217</b>	<b>244</b>	<b>281</b>	<b>338</b>	<b>363</b>	<b>472</b>	<b>551</b>	<b>581</b>	
	<i>růst v %</i>	9,2	13,3	19,4	12,8	15,1	20,4	7,3	29,8	16,9	5,3	
<b>Běžné výdaje</b>												
<b>Placené důchody z vlastnictví</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>16</b>	<b>14</b>	<b>14</b>	<b>13</b>	<b>19</b>	<b>28</b>	<b>27</b>	<b>26</b>	<b>29</b>	<b>30</b>	
	<i>růst v %</i>	-24,3	-10,7	0,2	-7,4	43,2	44,8	-2,7	-2,3	8,8	2,9	
<b>Běžné daně z důchodu a jmění</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>197</b>	<b>205</b>	<b>227</b>	<b>264</b>	<b>309</b>	<b>316</b>	<b>342</b>	<b>260</b>	<b>274</b>	<b>297</b>	
	<i>růst v %</i>	6,5	3,9	10,8	16,3	16,9	2,3	8,3	-23,9	5,3	8,4	
<b>Sociální příspěvky</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>696</b>	<b>732</b>	<b>775</b>	<b>836</b>	<b>911</b>	<b>976</b>	<b>1 028</b>	<b>1 129</b>	<b>1 201</b>	<b>1 291</b>	
	<i>růst v %</i>	3,8	5,3	5,8	7,9	9,0	7,1	5,3	9,9	6,4	7,5	
<b>Ostatní placené běžné transfery</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>150</b>	<b>169</b>	<b>207</b>	<b>238</b>	<b>278</b>	<b>335</b>	<b>358</b>	<b>468</b>	<b>546</b>	<b>574</b>	
	<i>růst v %</i>	7,3	12,5	22,4	15,3	16,5	20,6	6,7	30,8	16,6	5,2	
<b>Disponibilní důchod</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>2 328</b>	<b>2 414</b>	<b>2 497</b>	<b>2 666</b>	<b>2 842</b>	<b>3 029</b>	<b>3 106</b>	<b>3 337</b>	<b>3 651</b>	<b>3 949</b>	
	<i>růst v %</i>	3,4	3,7	3,4	6,8	6,6	6,6	2,5	7,4	9,4	8,2	
<b>Výdaje na konečnou spotřebu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>2 072</b>	<b>2 152</b>	<b>2 241</b>	<b>2 383</b>	<b>2 524</b>	<b>2 663</b>	<b>2 536</b>	<b>2 715</b>	<b>3 191</b>	<b>3 493</b>	
	<i>růst v %</i>	2,2	3,9	4,1	6,4	5,9	5,5	-4,8	7,0	17,5	9,5	
<b>Změna podílu v penz. fondech</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>35</b>	<b>33</b>	<b>31</b>	<b>32</b>	<b>33</b>	<b>37</b>	<b>38</b>	<b>38</b>	<b>28</b>	<b>31</b>	
<b>Hrubé úspory</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>292</b>	<b>295</b>	<b>286</b>	<b>315</b>	<b>350</b>	<b>404</b>	<b>607</b>	<b>660</b>	<b>488</b>	<b>487</b>	
<b>Kapitálové transfery</b>												
<i>(příjem (-) / výdaj (+))</i>	<i>mld. Kč</i>	<b>-32</b>	<b>-12</b>	<b>-14</b>	<b>-11</b>	<b>-12</b>	<b>-13</b>	<b>-41</b>	<b>-35</b>	<b>-34</b>	<b>-28</b>	
<b>Tvorba hrubého kapitálu</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>214</b>	<b>220</b>	<b>237</b>	<b>216</b>	<b>261</b>	<b>297</b>	<b>300</b>	<b>316</b>	<b>342</b>	<b>356</b>	
	<i>růst v %</i>	5,2	2,9	7,9	-9,2	21,2	13,7	0,9	5,4	8,3	4,3	
<b>Změna finančních aktiv a pasiv</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>108</b>	<b>85</b>	<b>61</b>	<b>110</b>	<b>101</b>	<b>116</b>	<b>348</b>	<b>380</b>	<b>182</b>	<b>160</b>	
<b>Disponibilní důchod reálný<sup>2)</sup></b>	<i>růst v %</i>	<b>2,6</b>	<b>3,7</b>	<b>3,0</b>	<b>4,4</b>	<b>4,0</b>	<b>3,7</b>	<b>-0,4</b>	<b>4,5</b>	<b>-6,4</b>	<b>-0,8</b>	
<b>Míra hrubých úspor</b>	<i>%</i>	<b>12,4</b>	<b>12,1</b>	<b>11,3</b>	<b>11,7</b>	<b>12,2</b>	<b>13,2</b>	<b>19,3</b>	<b>19,5</b>	<b>13,3</b>	<b>12,2</b>	

<sup>1)</sup> Smíšený důchod drobných podnikatelů, který je souhrnem důchodu z podnikání (zisku) a důchodu z jejich pracovní činnosti pro vlastní podnik.

<sup>2)</sup> Deflováno deflátorem spotřeby domácností.

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### 3.4 Vztahy k zahraničí

**Běžný účet platební bilance** dosáhl v 1. čtvrtletí 2022 schodku 2,0 % HDP (*proti 1,8 % HDP*). Meziroční zhoršení salda o 3,9 % HDP bylo dáno výhradně citelným poklesem bilance zboží.

Meziroční růst **exportních trhů** v 1. čtvrtletí 2022 dosáhl 4,4 % (*proti 3,0 %*). Vyšší než očekávaný růst byl dán silnější dynamikou HDP hlavních obchodních partnerů ČR (růst o 0,5 p. b. vyšší) a nižším poklesem dovozní náročnosti (silný mezičtvrtletní růst importů do Spojeného království). S ohledem na lepší než odhadovaný vývoj ekonomické aktivity v zahraničí v 1. pololetí 2022 tak pro letošní rok počítáme s růstem exportních trhů o 3,4 % (*proti 2,9 %*), v roce 2023 by však jejich dynamika vlivem předpokládaného zpomalení hospodářského růstu obchodních partnerů mohla zvolnit na 2,2 % (*proti 3,8 %*).

**Exportní výkonnost** v 1. čtvrtletí 2022 klesla o 6,9 % (*proti 7,6 %*), a nadále tak setrvává ve výrazně záporných hodnotách. Přispěla k tomu přetrvávající omezení výroby ve zpracovatelském (hlavně automobilovém) průmyslu, způsobená nedostatkem některých komponent. Pro letošní rok očekáváme snížení výkonnosti o 3,8 % (*proti 2,2 %*). Zhoršení predikce odráží pokles průmyslové výroby a nižší objemy exportních zakázek následkem prudce rostoucích cen surovin a energií. V roce 2023 by exportní výkonnost při očekávaném odeznívání cenových tlaků a obtíží v dodavatelských řetězcích mohla vzrůst o 1,1 % (*proti 1,0 %*).

**Bilance zboží** (v metodice platební bilance) se v 1. čtvrtletí 2022 meziročně zhoršila o 5,5 % HDP na -0,2 % HDP<sup>15</sup> (*proti 0,0 % HDP*), a poprvé od konce roku 2008 tak skončila v deficitu. Zhoršení salda odráží nejen silnou dynamiku dovozů ovlivněnou vysokými cenami energetických komodit a surovin, ale i meziroční pokles exportu ve skupině stroje a dopravní prostředky, která tvoří více než polovinu celkového vývozu zboží. V jejím rámci kvůli omezení výroby v automobilovém průmyslu poklesl export motorových vozidel téměř o desetinu.

Ceny minerálních paliv zůstávají i nadále důležitým faktorem ovlivňujícím **směnné relace** zahraničního obchodu se zbožím. Schodek palivové části bilance v 1. čtvrtletí 2022 činil 2,8 % HDP (*proti 2,7 % HDP*). S ohledem na předpokládanou cenu ropy (viz kapitolu 1.2) a vývoj cen dalších energetických komodit (zemní plyn) pro letošní rok počítáme s prohloubením schodku na 3,4 % HDP (*proti 3,3 % HDP*). V roce 2023 by se deficit mohl snížit na 2,8 % HDP (*proti 2,6 % HDP*).

Očekáváme, že bilance zboží letos skončí schodkem ve výši 2,6 % HDP (*proti přebytku 0,1 % HDP*). Zhoršení predikce odráží výrazný pokles směnných relací vlivem vysokých cen energií a dalších vstupů. Negativně se na celkové bilanci podepíše i silnější investiční aktivita, která se

vyznačuje vysokou dovozní náročností. Pro rok 2023 pak předpokládáme zmírnění schodku na 2,2 % HDP (*proti přebytku 0,2 % HDP*), a to kvůli slabší investiční aktivitě a stagnaci spotřeby domácností. Meziroční zlepšení obchodní bilance podpoří i vývoz dříve naakumulovaných zásob. Negativně na celkovou bilanci budou naopak působit přetrvávající záporné směnné relace (korunová cena ropy, bazický efekt 2. poloviny 2022).

**Bilance služeb** vykázala v 1. čtvrtletí 2022 kladné saldo ve výši 1,8 % HDP (*proti 1,9 % HDP*). K meziročnímu zvýšení přebytku o 0,2 % HDP přispěl nárůst příjmů v oblasti telekomunikačních služeb a zlepšení salda opravárenských prací. Vyšší náklady v sektoru dopravy aktivum služeb naopak korigovaly. V tomto i příštím roce by měl přebytek bilance služeb činit 1,6 % HDP (*proti 1,7 % HDP, resp. 1,8 % HDP*), což by v poměrovém vyjádření bylo oproti předchozím letům mírné zhoršení. Zhoršení predikce se opírá o růst nákladů v sektoru dopravy vlivem vyšších cen paliv a slabší ekonomickou aktivitu v eurozóně (viz kapitolu 1.1).

Schodek **prvotních důchodů** se v 1. čtvrtletí 2022 vlivem nižšího odlivu důchodů z přímých investic (ve formě dividend) mezičtvrtletně snížil o 0,2 % HDP na 3,1 % HDP (*proti 3,2 % HDP*). S ohledem na rostoucí náklady firem na energie, vyšší ceny vstupů a pokles aktivity ve zpracovatelském průmyslu odhadujeme, že schodek prvotních důchodů letos dosáhne 3,2 % HDP (*proti 3,5 % HDP*). Pokles ziskovosti firem bude částečně kompenzován zhoršením salda náhrad zaměstnancům vlivem zapojení uprchlíků z Ukrajiny na trhu práce – imigranti totiž zpočátku budou klasifikováni jako nerezidenti. Pro rok 2023 predikujeme setrvání schodku na úrovni 3,2 % HDP (*proti 3,6 % HDP*). Prohlubování deficitu bude limitováno zpomalením růstu ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví v souvislosti s nižší hospodářskou dynamikou.

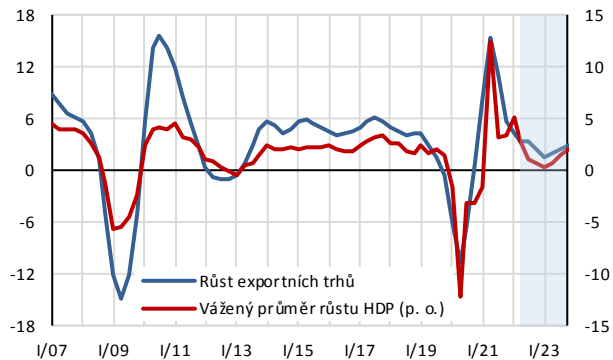
V uvedených souvislostech očekáváme, že **běžný účet platební bilance** bude v horizontu predikce výrazně deficitní. Letos by schodek mohl dosáhnout 4,6 % HDP (*proti 2,2 % HDP*). V poměru k HDP by se tak jednalo o největší deficit od roku 2003, v absolutním vyjádření by šlo o historicky nejvyšší schodek. V roce 2023 by se schodek mohl snížit na 4,0 % HDP (*proti 1,9 % HDP*).

**Saldo běžných transakcí** (v metodice národních účtů) dosáhlo v 1. čtvrtletí 2022 schodku ve výši 3,8 % HDP (viz graf 3.4.8). Úspory domácností sice převýšily jejich investice o 4,4 % HDP, v sektoru vládních institucí však byla relace mezi úsporami a investicemi opačná – tvorba hrubého kapitálu byla o 4,8 % HDP vyšší než hrubé úspory. Převis investic nad úsporami (o 4,6 % HDP) byl znamenán i u nefinančních podniků.

<sup>15</sup> Všechny čtvrtletní údaje v poměru k HDP jsou uváděny v ročních klouzavých úhrnech.

### Graf 3.4.1: HDP a dovoz zboží partnerských zemí

meziroční tempa růstu v %, sezónně očištěná data



Zdroj: Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.4.2: Vývoz zboží reálně

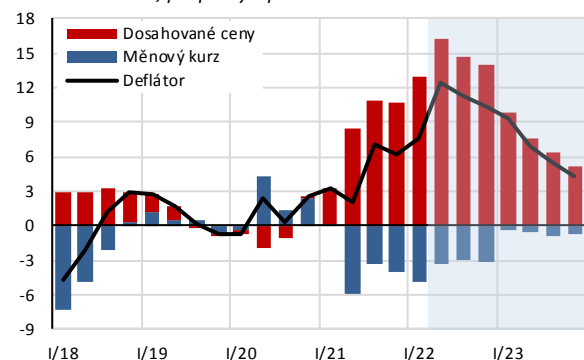
meziroční růst v %, příspěvky v p. b., sezónně očištěná data



Zdroj: ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.4.3: Deflátor vývozu zboží

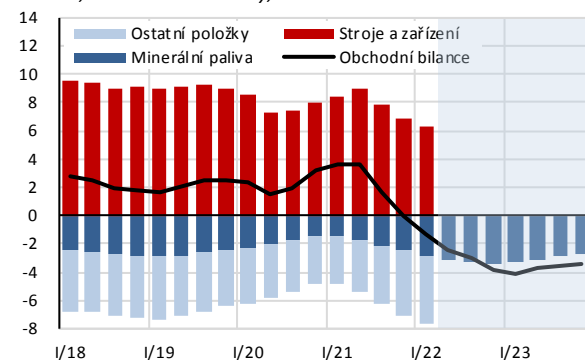
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.4.4: Obchodní bilance

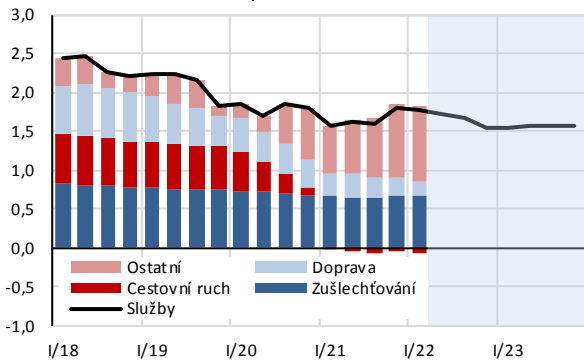
v % HDP, roční klouzavé úhrny, zahraniční obchod se zbožím



Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.4.5: Bilance služeb

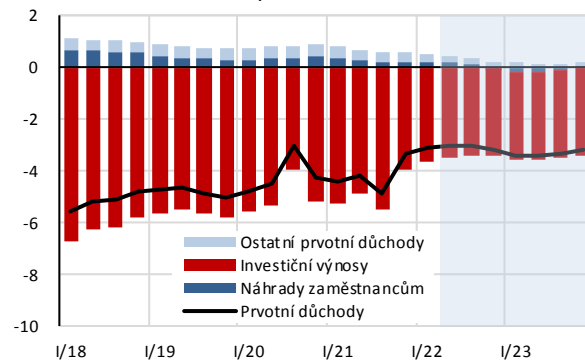
v % HDP, roční klouzavé úhrny



Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.4.6: Bilance prvotních důchodů

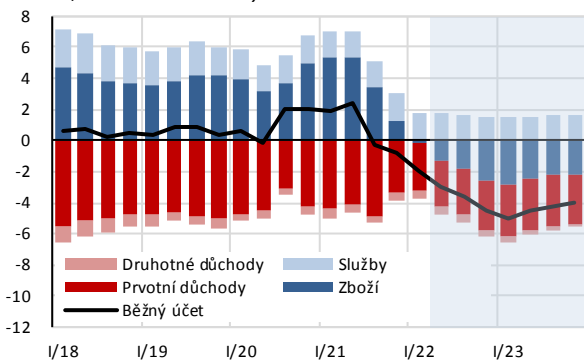
v % HDP, roční klouzavé úhrny



Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.4.7: Běžný účet platební bilance

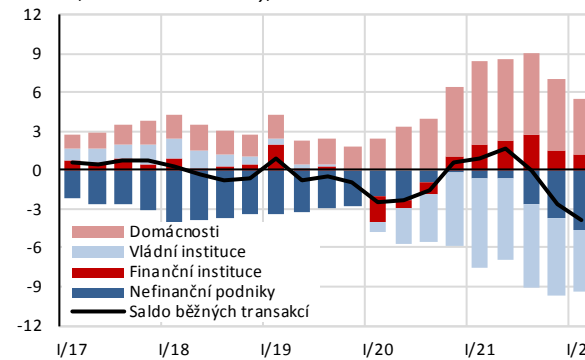
v % HDP, roční klouzavé úhrny



Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

### Graf 3.4.8: Saldo běžných transakcí

v % HDP, roční klouzavé úhrny, metodika národních účtů



Zdroj: ČSÚ. Výpočty MF ČR.

**Tabulka 3.4.1: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – roční**
*sezónně očištěná data*

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
<b>HDP</b> <sup>1)</sup>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>106,8</b>	<b>109,2</b>	<b>111,5</b>	<b>114,8</b>	<b>117,3</b>	<b>119,5</b>	<b>113,6</b>	<b>118,4</b>	<b>121</b>	<b>123</b>	
	<i>růst v %</i>	2,2	2,2	2,1	3,0	2,2	1,9	-4,9	4,2	2,5	1,2	
<b>Dovozní náročnost</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>106,8</b>	<b>110,3</b>	<b>112,8</b>	<b>115,7</b>	<b>118,4</b>	<b>118,6</b>	<b>117,6</b>	<b>124,1</b>	<b>125</b>	<b>127</b>	
	<i>růst v %</i>	2,8	3,3	2,3	2,6	2,3	0,2	-0,8	5,5	1,0	1,1	
<b>Exportní trhy</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>114,0</b>	<b>120,4</b>	<b>125,7</b>	<b>132,9</b>	<b>138,8</b>	<b>141,7</b>	<b>133,6</b>	<b>146,9</b>	<b>152</b>	<b>155</b>	
	<i>růst v %</i>	5,0	5,6	4,4	5,7	4,5	2,1	-5,7	10,0	3,4	2,2	
<b>Exportní výkonnost</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>111,0</b>	<b>110,8</b>	<b>110,5</b>	<b>112,6</b>	<b>111,5</b>	<b>110,6</b>	<b>109,8</b>	<b>106,6</b>	<b>103</b>	<b>104</b>	
	<i>růst v %</i>	4,1	-0,2	-0,3	1,9	-0,9	-0,9	-0,7	-3,0	-3,8	1,1	
<b>Export reálně</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>126,6</b>	<b>133,4</b>	<b>138,9</b>	<b>149,6</b>	<b>154,8</b>	<b>156,7</b>	<b>146,7</b>	<b>156,5</b>	<b>156</b>	<b>161</b>	
	<i>růst v %</i>	9,3	5,4	4,1	7,6	3,5	1,2	-6,4	6,7	-0,5	3,4	
<b>Měnový kurz</b> <sup>2)</sup>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>108,4</b>	<b>109,1</b>	<b>106,8</b>	<b>103,9</b>	<b>100,2</b>	<b>100,5</b>	<b>102,4</b>	<b>99,0</b>	<b>95</b>	<b>95</b>	
	<i>růst v %</i>	5,4	0,6	-2,1	-2,8	-3,6	0,3	1,9	-3,3	-3,6	-0,7	
<b>Dosahované ceny na zahr. trzích</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>101,0</b>	<b>98,9</b>	<b>98,2</b>	<b>100,3</b>	<b>103,2</b>	<b>103,9</b>	<b>103,1</b>	<b>111,6</b>	<b>128</b>	<b>137</b>	
	<i>růst v %</i>	-1,6	-2,0	-0,7	2,1	2,9	0,7	-0,8	8,3	14,4	7,1	
<b>Deflátor exportu</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>109,5</b>	<b>108,0</b>	<b>104,9</b>	<b>104,1</b>	<b>103,4</b>	<b>104,4</b>	<b>105,5</b>	<b>110,5</b>	<b>122</b>	<b>130</b>	
	<i>růst v %</i>	3,7	-1,4	-2,8	-0,8	-0,7	1,0	1,1	4,7	10,4	6,4	
<b>Export nominálně</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>138,6</b>	<b>144,0</b>	<b>145,8</b>	<b>155,7</b>	<b>160,0</b>	<b>163,5</b>	<b>154,7</b>	<b>172,9</b>	<b>190</b>	<b>209</b>	
	<i>růst v %</i>	13,4	3,9	1,2	6,8	2,8	2,2	-5,4	11,8	9,9	10,1	

<sup>1)</sup> Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

<sup>2)</sup> Převrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.5.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.4.2: Rozklad vývozu zboží (v metodice národních účtů) – čtvrtletní**
*sezónně očištěná data*

		2021				2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
							<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
<b>HDP</b> <sup>1)</sup>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>115,4</b>	<b>118,1</b>	<b>119,8</b>	<b>120,3</b>	<b>121,4</b>	<b>122</b>	<b>121</b>	<b>121</b>
	<i>růst v %</i>	-1,5	12,6	3,2	3,4	5,1	2,9	1,2	0,8
<b>Dovozní náročnost</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>125,5</b>	<b>123,9</b>	<b>122,8</b>	<b>124,1</b>	<b>124,6</b>	<b>125</b>	<b>126</b>	<b>126</b>
	<i>růst v %</i>	9,9	2,5	7,6	2,3	-0,7	0,6	2,3	1,7
<b>Exportní trhy</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>144,9</b>	<b>146,4</b>	<b>147,1</b>	<b>149,3</b>	<b>151,2</b>	<b>152</b>	<b>152</b>	<b>153</b>
	<i>růst v %</i>	8,3	15,4	11,0	5,8	4,4	3,5	3,4	2,4
<b>Exportní výkonnost</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>111,3</b>	<b>108,9</b>	<b>103,4</b>	<b>102,8</b>	<b>103,6</b>	<b>102</b>	<b>102</b>	<b>102</b>
	<i>růst v %</i>	0,0	18,2	-12,1	-12,1	-6,9	-6,7	-0,9	-0,4
<b>Export reálně</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>161,2</b>	<b>159,4</b>	<b>152,0</b>	<b>153,5</b>	<b>156,7</b>	<b>154</b>	<b>156</b>	<b>157</b>
	<i>růst v %</i>	8,3	36,4	-2,5	-7,0	-2,8	-3,4	2,5	2,0
<b>Měnový kurz</b> <sup>2)</sup>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>100,3</b>	<b>98,8</b>	<b>98,5</b>	<b>98,4</b>	<b>95,5</b>	<b>96</b>	<b>96</b>	<b>95</b>
	<i>růst v %</i>	0,1	-5,9	-3,4	-4,0	-4,8	-3,2	-3,0	-3,2
<b>Dosahované ceny na zahr. trzích</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>107,2</b>	<b>111,0</b>	<b>113,5</b>	<b>114,8</b>	<b>121,0</b>	<b>129</b>	<b>130</b>	<b>131</b>
	<i>růst v %</i>	3,2	8,5	10,8	10,7	12,9	16,2	14,6	13,9
<b>Deflátor exportu</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>107,5</b>	<b>109,6</b>	<b>111,8</b>	<b>113,0</b>	<b>115,6</b>	<b>123</b>	<b>124</b>	<b>125</b>
	<i>růst v %</i>	3,3	2,1	7,1	6,3	7,5	12,4	11,2	10,3
<b>Export nominálně</b>	<i>průměr 2010=100</i>	<b>173,3</b>	<b>174,8</b>	<b>170,0</b>	<b>173,5</b>	<b>181,1</b>	<b>190</b>	<b>194</b>	<b>195</b>
	<i>růst v %</i>	11,9	39,3	4,5	-1,2	4,5	8,5	14,0	12,5

<sup>1)</sup> Vážený průměr růstu HDP osmi nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR (Německo, Slovensko, Rakousko, Spojené království, Polsko, Francie, Itálie a Maďarsko).

<sup>2)</sup> Převrácená hodnota nominálního efektivního měnového kurzu z tabulky 1.4.6.

Zdroj: ČNB, ČSÚ, Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.4.3: Platební bilance – roční**

u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
											Predikce	Predikce
<b>Zboží a služby</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>276</b>	<b>274</b>	<b>365</b>	<b>384</b>	<b>321</b>	<b>346</b>	<b>384</b>	<b>183</b>	<b>-67</b>	<b>-42</b>	
	<i>% HDP</i>	6,3	5,9	7,6	7,5	5,9	6,0	6,7	3,0	-1,0	-0,6	
Zboží	<i>mld. Kč</i>	220	188	259	259	201	240	280	73	-173	-159	
	<i>% HDP</i>	5,1	4,1	5,4	5,1	3,7	4,1	4,9	1,2	-2,6	-2,2	
Služby	<i>mld. Kč</i>	56	87	107	125	120	106	104	110	106	116	
	<i>% HDP</i>	1,3	1,9	2,2	2,4	2,2	1,8	1,8	1,8	1,6	1,6	
<b>Prvotní důchody</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>-261</b>	<b>-255</b>	<b>-253</b>	<b>-255</b>	<b>-260</b>	<b>-292</b>	<b>-242</b>	<b>-204</b>	<b>-216</b>	<b>-235</b>	
	<i>% HDP</i>	-6,0	-5,5	-5,3	-5,0	-4,8	-5,0	-4,2	-3,3	-3,2	-3,2	
<b>Druhotné důchody</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>-7</b>	<b>1</b>	<b>-27</b>	<b>-50</b>	<b>-37</b>	<b>-34</b>	<b>-28</b>	<b>-31</b>	<b>-26</b>	<b>-18</b>	
	<i>% HDP</i>	-0,2	0,0	-0,6	-1,0	-0,7	-0,6	-0,5	-0,5	-0,4	-0,3	
<b>Běžný účet</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>8</b>	<b>21</b>	<b>85</b>	<b>79</b>	<b>24</b>	<b>19</b>	<b>114</b>	<b>-51</b>	<b>-310</b>	<b>-296</b>	
	<i>% HDP</i>	0,2	0,4	1,8	1,5	0,4	0,3	2,0	-0,8	-4,6	-4,0	
<b>Kapitálový účet</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>32</b>	<b>99</b>	<b>52</b>	<b>45</b>	<b>13</b>	<b>24</b>	<b>67</b>	<b>95</b>	<b>96</b>	<b>120</b>	
	<i>% HDP</i>	0,7	2,1	1,1	0,9	0,2	0,4	1,2	1,6	1,4	1,6	
<b>Čisté půjčky/výpůjčky <sup>1)</sup></b>	<i>mld. Kč</i>	<b>40</b>	<b>120</b>	<b>137</b>	<b>124</b>	<b>37</b>	<b>44</b>	<b>180</b>	<b>44</b>	<b>-213</b>	<b>-175</b>	
	<i>% HDP</i>	0,9	2,6	2,9	2,4	0,7	0,8	3,2	0,7	-3,1	-2,4	
<b>Finanční účet</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>64</b>	<b>173</b>	<b>122</b>	<b>116</b>	<b>61</b>	<b>8</b>	<b>163</b>	<b>11</b>	.	.	
	<i>mld. Kč</i>	-80	50	-187	-46	-51	-137	-149	-5	.	.	
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	90	-164	-170	-268	30	-105	-136	75	.	.	
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	-6	-5	11	-14	-15	1	11	-58	.	.	
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-13	-59	-97	-802	47	139	389	-297	.	.	
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	73	351	564	1 246	50	110	48	296	.	.	
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>									.	.	
<b>Mezinárodní investiční pozice</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>-1 577</b>	<b>-1 523</b>	<b>-1 304</b>	<b>-1 273</b>	<b>-1 320</b>	<b>-1 147</b>	<b>-929</b>	<b>-952</b>	.	.	
	<i>% HDP</i>	-36,3	-32,9	-27,2	-24,9	-24,4	-19,8	-16,3	-15,6	.	.	
<b>Zahraniční zadluženost</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>2 947</b>	<b>3 119</b>	<b>3 499</b>	<b>4 370</b>	<b>4 413</b>	<b>4 384</b>	<b>4 321</b>	<b>4 471</b>	.	.	
	<i>% HDP</i>	67,8	67,4	72,9	85,5	81,6	75,7	75,7	73,2	.	.	

<sup>1)</sup> Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu  
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 3.4.4: Platební bilance – čtvrtletní**

roční klouzavé úhrny, u mezinárodní investiční pozice a zahraniční zadluženosti konec období

		2021				Q1	2022			
		Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	Q3	Q4
								<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>	<i>Predikce</i>
<b>Zboží a služby</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>398</b>	<b>415</b>	<b>306</b>	<b>183</b>	<b>101</b>	<b>31</b>	<b>-9</b>	<b>-67</b>	
	<i>% HDP</i>	7,0	7,0	5,1	3,0	1,6	0,5	-0,1	-1,0	
Zboží	<i>mld. Kč</i>	307	319	210	73	-10	-82	-120	-173	
	<i>% HDP</i>	5,4	5,4	3,5	1,2	-0,2	-1,3	-1,8	-2,6	
Služby	<i>mld. Kč</i>	90	95	96	110	112	112	112	106	
	<i>% HDP</i>	1,6	1,6	1,6	1,8	1,8	1,7	1,7	1,6	
<b>Prvotní důchody</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>-253</b>	<b>-245</b>	<b>-292</b>	<b>-204</b>	<b>-196</b>	<b>-193</b>	<b>-200</b>	<b>-216</b>	
	<i>% HDP</i>	-4,4	-4,1	-4,9	-3,3	-3,1	-3,0	-3,0	-3,2	
<b>Druhotné důchody</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>-35</b>	<b>-30</b>	<b>-28</b>	<b>-31</b>	<b>-31</b>	<b>-30</b>	<b>-28</b>	<b>-26</b>	
	<i>% HDP</i>	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4	-0,4	
<b>Běžný účet</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>110</b>	<b>140</b>	<b>-14</b>	<b>-51</b>	<b>-125</b>	<b>-193</b>	<b>-237</b>	<b>-310</b>	
	<i>% HDP</i>	1,9	2,4	-0,2	-0,8	-2,0	-3,0	-3,6	-4,6	
<b>Kapitálový účet</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>46</b>	<b>51</b>	<b>72</b>	<b>95</b>	<b>91</b>	<b>86</b>	<b>91</b>	<b>96</b>	
	<i>% HDP</i>	0,8	0,9	1,2	1,6	1,5	1,3	1,4	1,4	
<b>Čisté půjčky/výpůjčky<sup>1)</sup></b>	<i>mld. Kč</i>	<b>157</b>	<b>191</b>	<b>58</b>	<b>44</b>	<b>-34</b>	<b>-106</b>	<b>-145</b>	<b>-213</b>	
	<i>% HDP</i>	2,7	3,2	1,0	0,7	-0,5	-1,6	-2,2	-3,1	
<b>Finanční účet</b>	<i>mld. Kč</i>	<b>142</b>	<b>177</b>	<b>1</b>	<b>11</b>	<b>-93</b>	.	.	.	
Přímé investice	<i>mld. Kč</i>	-103	-81	-95	-4,8	-62,0	.	.	.	
Portfoliové investice	<i>mld. Kč</i>	-33	58	112	75	137	.	.	.	
Finanční deriváty	<i>mld. Kč</i>	-14	-33	-40	-58	-65	.	.	.	
Ostatní investice	<i>mld. Kč</i>	205	157	-150	-297	-489	.	.	.	
Rezervní aktiva	<i>mld. Kč</i>	86	76	173	296	386	.	.	.	
<b>Mezinárodní investiční pozice</b>	<i>stav v mld. Kč</i>	<b>-733</b>	<b>-849</b>	<b>-956</b>	<b>-952</b>	<b>-1 132</b>	.	.	.	
	<i>% HDP</i>	-12,8	-14,4	-15,9	-15,6	-18,1	.	.	.	
<b>Zahraniční zadluženost</b>	<i>stav v mld. Kč</i>	<b>4 314</b>	<b>4 229</b>	<b>4 366</b>	<b>4 471</b>	<b>4 665</b>	.	.	.	
	<i>% HDP</i>	75,4	71,6	72,5	73,2	74,5	.	.	.	

<sup>1)</sup> Jedná se o součet bilancí běžného a kapitálového účtu  
Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.



## 4 Monitoring predikcí ostatních institucí

Sledované instituce v průměru předpokládají, že česká ekonomika v letošním i příštím roce vzroste o 2,1 %. Průměrná míra inflace by podle jejich odhadů měla v tomto roce zrychlit na 14,0 % a v roce 2023 zvolnit na 6,8 %. Růst průměrné mzdy by mohl letos činit 6,4 % a v příštím roce 8,2 %. Běžný účet platební bilance by měl v tomto roce vykazat deficit ve výši 3,6 % HDP, který by se v roce 2023 mohl snížit na 2,8 % HDP.

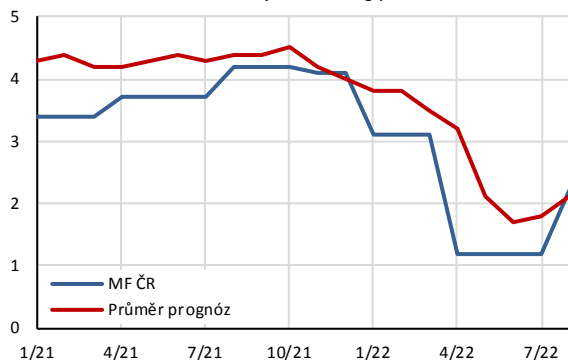
Při hodnocení rozdílů mezi aktuální predikcí MF ČR a průměrem odhadů jednotlivých institucí je však nutno vzít v úvahu datum zpracování jednotlivých prognóz a informace, které měli jejich tvůrci k dispozici.

Navzdory přetrvávajícím ekonomickým dopadům války na Ukrajině a mimořádně silnému růstu životních nákladů MF ČR odhaduje, že v roce 2022 vzroste česká ekonomika o 2,2 %. Zatímco odhad růstu české ekonomiky se pro rok 2022 od průměru sledovaných institucí příliš neliší, v roce 2023 MF ČR očekává podstatně nižší růst

HDP oproti průměru sledovaných institucí. Predikce míry inflace pro rok 2022 i 2023 je oproti průměru sledovaných prognóz poněkud vyšší. To je zapříčiněno především extrémním zrychlením cenového růstu v uplynulých měsících a zohledněním nových informací o možném vývoji inflačních faktorů uvnitř české ekonomiky, včetně nárůstu regulovaných cen, významného růstu cen komodit a déletrvajících fricí na nabídkové straně. V roce 2023 by mohl růst spotřebitelských cen zpomalit, průměrná míra inflace by se však stále měla pohybovat vysoko nad horní hranicí tolerančního pásma okolo cíle ČNB. Růst průměrné mzdy by měl být v tomto roce oproti průměru predikcí sledovaných institucí silnější, avšak v příštím roce by měl zpomalit (viz kapitolu 3.3). Prognóza výrazného schodku na běžném účtu platební bilance se pak opírá zejména o aktuální a očekávaný vývoj bilance zboží, na níž doléhají problémy exportně orientovaného průmyslu a vysoké ceny dovážených komodit.

**Graf 4.1: Prognózy růstu reálného HDP na rok 2022**

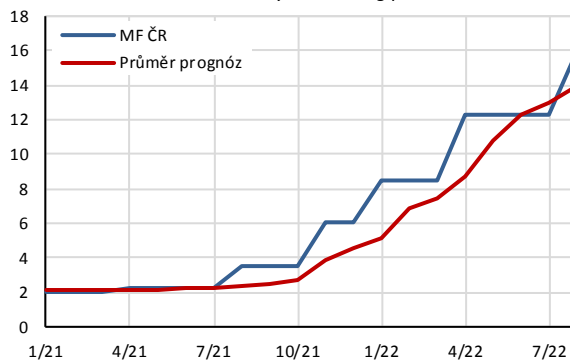
v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl



Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

**Graf 4.2: Prognózy míry inflace na rok 2022**

v %; na vodorovné ose měsíc, kdy monitoring proběhl



Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

**Tabulka 4.1: Shrnutí monitorovaných předpovědí**

		srpen 2022			srpen 2022
		min.	max.	průměr	predikce MF ČR
Hrubý domácí produkt (2022)	růst v % s.c.	1,1	2,5	2,1	2,2
Hrubý domácí produkt (2023)	růst v % s.c.	0,9	4,2	2,1	1,1
Průměrná míra inflace (2022)	%	9,0	16,8	14,0	16,2
Průměrná míra inflace (2023)	%	2,3	11,2	6,8	8,8
Růst průměrné mzdy (2022)	růst v %	4,5	8,1	6,4	7,4
Růst průměrné mzdy (2023)	růst v %	4,0	13,0	8,2	6,5
Poměr salda BÚ k HDP (2022)	%	-5,6	-0,7	-3,6	-4,6
Poměr salda BÚ k HDP (2023)	%	-4,9	-1,2	-2,8	-4,0

Pozn.: Šetření vychází z veřejně přístupných prognóz 11 institucí, z čehož 7 institucí je tuzemských (ČNB, MPSV, domácí banky aj.) a ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, OECD, MMF aj.). U monitorovaných předpovědí HDP se nerozlišuje, zda příslušná instituce publikuje předpovědi bez očištění, nebo s očištěním o počet pracovních dnů.

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí. Výpočty a predikce MF ČR.

## 5 Srovnání ekonomického výkonu ČR s vybranými státy

Počátkem roku 2020 vypukla pandemie COVID-19, která významným a bezprecedentním způsobem narušila běžné fungování ekonomik po celém světě, ČR nevyjímaje. Vlády napříč kontinenty nařizovaly celostátní karantény omezující volný pohyb osob, aby se limitovalo šíření viru. Byly rušeny hromadné akce, zavíraly se školy, obchody, hotely a restaurace. Průmysl téměř zastavil výrobu. Jednalo se o celosvětovou krizi, která svým rozsahem, původem a dopady neměla v současném světě obdoby. Výsledkem byl meziroční propad globálního hospodářství o 3,1 % v roce 2020, tuzemská ekonomika poklesla o 5,5 %.

Před vypuknutím pandemie rostla česká ekonomika v průběhu let 2015–2019 ročně v průměru o 3,9 %. České hospodářství procházelo úspěšným obdobím charakterizovaným vysokým růstem, nízkou inflací a od roku 2016 nejnižší mírou nezaměstnanosti v EU. V těchto letech rostly všechny složky HDP, hlavně spotřeba domácností a investice. Avšak mohutná rána ve formě pandemie způsobila zásadní negativní zvrát v ekonomickém

vývoji a následné opakující se vlny epidemie oddalovaly ekonomické oživení. S následky mohutného šoku, který měl do velké části charakter poklesu agregátní nabídky, se ekonomiky v regionu vypořádaly různě. V roce 2021 hrubý domácí produkt Česka dosahoval v průměru 97,8 % hodnoty z roku 2019, zatímco Polsko a Maďarsko ve stejném roce svou předkrizovou úroveň již překonaly. Podobně jako Česko na tom byly v roce 2021 také Německo, Rakousko a Slovensko.

Nicméně v únoru 2022 přišel navzdory pozitivním růstovým vyhlídkám další nečekaný nabídkový šok v podobě ruské invaze na Ukrajinu, který možnosti oživení české ekonomiky zkomplikoval.

Cílem této kapitoly je na analýze výdajových složek HDP demonstrovat rozsah a intenzitu zasažení české ekonomiky pandemií COVID-19 ve srovnání s jinými zeměmi, stejně jako průběh a stav oživení národních hospodářství.

### 5.1 Výdaje domácností na konečnou spotřebu

Průměrný podíl spotřeby domácností na HDP v ČR činil od roku 2015 přibližně 47 %, což je nejméně ze států střední Evropy. V Polsku se spotřeba domácností na tvorbě HDP podílela z 58 %, na Slovensku 56 %, v Maďarsku 49 %. Celkově v průběhu posledních pěti let měly ČR, Slovensko, Maďarsko a Polsko vyšší meziroční růsty spotřeby domácností než Německo a Rakousko.

Během roku 2019 zaznamenala spotřeba domácností v ČR značný meziroční růst, který plynul jak z rostoucího disponibilního důchodu a vysoké důvěry spotřebitelů, tak i rekordně nízké nezaměstnanosti. Toto období bylo charakterizováno přehřívajícím se trhem práce a dynamickým růstem mezd.

V roce 2020 byla spotřeba domácností negativně zasažena pandemií koronaviru a s ní souvisejícími protiepidemickými restrikcemi, které znemožňovaly realizaci nákupu zboží, a zejména služeb. Pandemie nejvíc zasáhla výdaje evropských domácností v sekci ubytování, stravování a pohostinství, dále v sektoru dopravy či kultury. Struktura spotřeby evropských domácností se během lockdownů změnila, a domácností tak většinu svých příjmů utrácely za potraviny a nealkoholické nápoje, poštu a telekomunikace a za bydlení, vodu, energie a paliva (World Economic Forum, 2021).

Omezené možnosti spotřeby, pesimistická očekávání domácností a pokles reálného disponibilního důchodu způsobily nejvýraznější meziroční pokles soukromé spotřeby mezi pozorovanými zeměmi v ČR a Rakousku v roce 2020 (viz graf 5.4), což patrně souviselo s nepříznivějším průběhem pandemie od podzimu 2020. Restriktivní

opatření, pesimistická očekávání i velká obezřetnost českých, rakouských a německých domácností se projevily extrémním nárůstem míry úspor. Oproti tomu země s dlouhodobě nižší mírou úspor, silnější dynamikou reálného hrubého disponibilního důchodu i relativně vyšším podílem spotřeby na HDP (Polsko, Maďarsko, Slovensko) zaznamenaly citelně nižší poklesy tohoto agregátu. Spotřeba domácností se tak v těchto státech vrátila na předkrizovou úroveň ještě ve 2. čtvrtletí 2021. Zatímco spotřeba domácností v Česku, Rakousku a v Německu byla pod předkrizovou úrovní po celý rok 2021.

V 1. čtvrtletí 2022 došlo k mezičtvrtletnímu poklesu spotřeby domácností v ČR, EU a Německu, což bylo způsobeno akcelerující inflací, pesimistickou náladou spotřebitelů a zhoršením celkové ekonomické situace (první dopady války na Ukrajině), viz graf 5.2. Nejvíce zdražovaly nezbytné položky, jako jsou energie a potraviny. Podle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen se průměrná inflace v ČR v 1. čtvrtletí 2022 pohybovala okolo 10 % (nejvyšší hodnota v regionu, viz graf 5.3), což vedlo k poklesu průměrné reálné mzdy o rekordních 3,6 %.

Červnová inflace podle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen dosáhla v ČR 16,6 %, což byla 4. nejvyšší míra inflace v celé EU (Eurostat, 2022). Spotřebitelská důvěra je nyní v ČR na svém historickém minimu (ČSÚ, 2022). Mezičtvrtletní pokles míry úspor v 1. čtvrtletí 2022 může také naznačovat zhoršování finanční situace českých domácností, které musí pokles kupní síly nahrazovat naakumulovanými úsporami. Vysoká inflace, pokles reálného disponibilního důchodu a z toho

vyplývající rekordně nízká důvěra domácností výrazně utlumily nákupní aktivitu domácností. Výsledkem byl negativní dopad na růst HDP a na celkové postpandemické

oživení české ekonomiky v porovnání s jinými zeměmi v regionu.

## 5.2 Výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu

V reakci na propad ekonomické aktivity v roce 2020 reagovaly vlády napříč EU proticyklickými opatřeními. Působení vládních programů tak zachovalo nejméně 54 milionů pracovních míst v celé EU (IMF, 2020). Na druhou stranu byly fiskální stimuly významným proinflačním faktorem a zhoršily také hospodaření veřejných financí. Nejvyšší meziroční zhoršení salda sektoru vládních institucí vykázalo v roce 2020 Rakousko (o 8,6 p. b.), Polsko (6,2 p. b.), ČR (6,1 p. b.) a Německo (5,8 p. b.).

Výdaje vládních institucí na konečnou spotřebu byly v letech 2020–2021 výrazně ovlivněny průběhem epidemie a opatřeními přijatými k jejímu potlačení. Přesto měly podobnou strukturu a rozsah, jelikož se jednalo zejména o výdaje ve zdravotnictví, sloužící např. k nákupu zdravotnického materiálu, ochranných pomůcek, testů či vakcín, nebo odměn ve zdravotnictví a dalšího personálu veřejného sektoru, který byl přímo vystaven riziku nákazy.

Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí v rámci expanzivní fiskální politiky a podpůrných opatření (viz graf 5.6) tak ve všech zemích během let 2020–2021 oproti roku 2019 značně vzrostly. Nejvýrazněji v Polsku (o 12,6 %), v Německu (o 10,1 %) a v ČR (o 10 %). Kromě výše uvedených výdajů na zmírnění dopadů epidemie došlo v ČR a Polsku během let 2020–2021 i k významnému růstu zaměstnanosti ve vládním sektoru (zejména ve zdravotnictví a vzdělávání). V Německu a Rakousku vzrostla zaměstnanost i v sektoru veřejné správy a obrany. To mimo jiné vysvětluje citelný nárůst spotřeby vládních institucí v těchto zemích (viz graf 5.6). Oproti tomu v Maďarsku a na Slovensku byl v letech 2020–2021 zaznamenán jen mírný růst zaměstnanosti v sektoru vládních institucí. To dohromady s méně výraznými výdaji v boji s epidemií vedlo k relativně slabšímu růstu výdajů na konečnou spotřebu vládních institucí (IMF, 2021).

## 5.3 Investice

Investiční aktivita byla v roce 2019 tažena jak soukromým sektorem, tak i vládními institucemi. Na růstu soukromých investic se projevilo vyšší využití výrobních kapacit, zdražování pracovní síly a uvolněné měnové podmínky. Investice sektoru vládních institucí byly podpořeny především národně financovanými projekty.

Podíl tvorby hrubého kapitálu na HDP v ČR patří k nejvyšším mezi sledovanými zeměmi a v průměru od roku 2015 dosahuje 27,3 % (z toho 26 p. b. tvorba hrubého fixního kapitálu). Nejmenší podíl tvorby hrubého kapitálu na domácím produktu má dlouhodobě Německo (21,2 %) a Polsko (19,8 %). Největší podíl na tvorbě hrubého fixního kapitálu v ČR, stejně jako na Slovensku, mají investice do strojů a zařízení a do ostatních budov a staveb. V Německu jsou to investice do položek obydlí a do strojů a zařízení. V Polsku, Maďarsku a Rakousku se jedná o investice do ostatních budov a staveb (zejména infrastruktura) a do strojů a zařízení (viz graf 5.12).

V roce 2020 byla tvorba hrubého kapitálu negativně ovlivněna přijetím restriktivních opatření na potlačení šíření koronaviru, globální recesí a silným nárůstem nejistoty. Ve srovnání s jinými zeměmi byl největší pokles tvorby hrubého kapitálu v roce 2020 zaznamenán v ČR a na Slovensku. Souviselo to s propadem soukromých investic, zejména investic firem do strojů a zařízení a do dopravních prostředků. Pokles soukromých investic v ČR a na Slovensku mohl být způsoben mj. omezením a odstávkami výroby v automobilovém průmyslu během

roku 2020. Investice vládních institucí v ČR, podporovány opět primárně realizací projektů financovaných z národních zdrojů, oproti roku 2019 vzrostly nejvíc mezi pozorovanými zeměmi. Ve 4. čtvrtletí 2020 se tvorba hrubého kapitálu v ČR meziročně propadla o 18 % z titulu záporného příspěvku změny zásob (vliv čerpání skladových zásob kompenzující výpadky v dodávkách) a poklesu soukromých investic (viz graf 5.10).

V roce 2021 tvorba hrubého kapitálu v ČR předstihla svou předcovidovou úroveň o 8 %. Důvodem byla extrémně vysoká akumulace zásob, což souviselo s hromaděním nedokončených výrobků na skladech (zejména v případě silničních vozidel) i s vytvářením obezřetnostních zásob. Firmy evidentně doplňovaly skladové zásoby, aby předešly výpadkům v dodávkách komponent či ztrátám vyplývajícím z vysoké inflace (graf 5.9). Oproti tomu soukromá investiční aktivita v ČR zůstala po celý rok utlumená, zatímco v jiných státech došlo k jejímu výraznějšímu oživení (zejména v Maďarsku a na Slovensku). V dynamice soukromých investic se negativně projevily problémy v dodavatelských řetězcích, a s nimi související propad využití výrobních kapacit na konci roku 2021 (o 11% oproti roku 2019). Růst celkových investic do fixního kapitálu brzdil nižší růst investic do strojů a zařízení (zvýšená míra rizika a nejistoty), ostatních budov (omezený počet projektů pozemního stavitelství) a do dopravních zařízení (poruchy v zásobování).

Globální problémy v dodavatelských řetězcích způsobily nedostatek výrobních vstupů zejména pro automobilový průmysl, v důsledku čehož v průběhu roku 2021 docházelo k omezování a odstávkám výroby. Dalším negativním faktorem byly rostoucí ceny a zvýšená nejistota ohledně budoucího vývoje. Pozitivně na obnovení tempa tvorby hrubého kapitálu působil obnovený hospodářský růst, rozvolnění protiepidemických restrikcí, uvolněné měnové podmínky či veřejné investice.

V 1. čtvrtletí 2022 tvorba hrubého fixního kapitálu v ČR citelně oživila a dosahovala 98,8 % hodnoty z roku 2019

## 5.4 Zahraniční obchod

V roce 2019 jak domácí, tak i zahraniční ekonomiky vykazovaly první známky zpomalení růstu. Dynamika obrátů v zahraničním obchodě byla meziročně výrazně nižší, a to vlivem zpomalení exportní výkonnosti. To bylo dáno především poklesem dovozů u obchodních partnerů ČR.

V první polovině roku 2020 došlo ve všech zemích vlivem přijatých protiepidemických opatření (odstávky výroby, uzavírání ekonomik) k výraznému propadu objemu vývozu i dovozu. Nicméně ve 2. polovině 2020 se vývoj zahraničního obchodu nesl ve znamení relativně rychlého obnovování výroby a dodavatelských řetězců. Na výrazném a na tehdejší poměry historicky nejvyšším přebytku obchodní bilance se podílelo zejména zboží určené pro investiční účely (motorová vozidla, elektrická zařízení) na straně vývozu, na straně dovozu pak pokles schodku minerálních paliv vlivem nižších cen nerostných surovin.

Silnou růstovou dynamiku vývozu i dovozu si zahraniční obchod ČR udržel i v 1. čtvrtletí 2021, a to i přes přetrvávající restriktivní opatření a nastupující omezení v dodavatelských řetězcích, které ovlivnily vývoj zahraničního obchodu (zejména pak stranu exportu) ve 2. polovině 2021 v souvislosti s nucenými odstávkami výroby v automobilovém průmyslu. Problémy v dodavatelských řetězcích kulminovaly ve 3. čtvrtletí 2021, kdy výroba aut mezičtvrtletně poklesla o 49,1 % (graf 5.16). Přičemž výroba aut v ČR do značné míry determinuje tempo růstu exportu zboží (viz graf 5.20). To způsobilo propad zahraničního obchodu ve druhé polovině 2021. Zásadní roli zde hrál právě vývoz motorových vozidel, jehož podíl na celkovém vývozu dlouhodobě přesahuje 20 %. Vyššího podílu v rámci sledovaných zemí dosahuje už jen Slovensko (34 %). Naopak vývoz v Polsku a Rakousku je více diverzifikovaný a podíl silničních vozidel na vývozu se pohybuje nad 10 % (viz graf 5.17).

Za pomalejším oživením zahraničního obchodu v rámci mezinárodního srovnání v ČR může stát struktura českého vývozu, potažmo průmyslu. Český průmysl je primárně orientován na vývoz. Zhoršení podmínek v průmyslu se tak negativně promítá do samotného exportu (viz graf

(viz graf 5.8). Růst investic byl tažen výhradně soukromým sektorem, zejména investicemi firem do obydlí, ostatních budov a staveb a do dopravních prostředků. Do značné míry se na tom mohla podílet transformace části dříve naakumulovaných zásob pro investiční účely. Se zahrnutím změny zásob vychází srovnání investiční aktivity ČR s okolními zeměmi o poznání pozitivněji. Úroveň tvorby hrubého kapitálu překonala o více než 10 % hodnoty z roku 2019, a po Polsku je tak mezi sledovanými zeměmi druhá nejvyšší.

5.19). Zásadní roli přitom hraje již zmíněný automobilový sektor. Podle Sdružení automobilového průmyslu (2021) se přitom až 90 % v tuzemsku vyrobených aut vyváží. V Německu, které se rovněž potýkalo s nucenými odstávkami výroby, a tudíž i pomalejším oživením vývozu, podíl aut podle VDA (2021) na vývozu dosahoval 76,7 %.

Silnou pozici automobilového průmyslu v ČR dokládá i jeho podíl na hrubé přidané hodnotě, který u nás a na Slovensku v roce 2019 přesahoval 6 %. V Německu dosahoval 5 %. Průměr EU je pak 2,4 % (viz graf 5.15). Země s vyšším podílem automobilového průmyslu, resp. průmyslu obecně, pak vlivem větší závislosti na dovážených surovinách vykazovaly pomalejší ožívání. ČR je na vnější šoky extrémně náchylná. Podle mezinárodních input-output tabulek publikovaných OECD (2021) je 42,0 % přidané hodnoty českého vývozu generováno v zahraničí. ČR se tak společně se Slovenskem (48,0 %) a Maďarskem (46,3 %) řadí mezi země s vysokou dovozní náročností (viz graf 5.18).

Kvůli chybějícím komponentám se navíc nedokončená výroba hromadila na skladech a zvyšovala stav zásob (viz graf 5.9). To v kombinaci s růstem dovozů pro mezispotřebu (což patrně souviselo s růstem skladových zásob z obezřetnostních důvodů) a vysokými cenami energetických komodit a surovin vedlo i ve srovnání s ostatními zeměmi k výraznému poklesu salda obchodní bilance, což významně přispělo k záporným příspěvkům zahraničního obchodu k tvorbě HDP a pomalejšímu pocovidovému oživení.

Z výše uvedeného vyplývá, že ekonomiky více zapojené do globálních dodavatelsko-odběratelských řetězců se vyznačovaly pomalejším zotavováním vývozu. V případě ČR míra otevřenosti (měřená podílem vývozu k HDP) v letech 2015–2021 dosáhla 76,0 %. Vyšší míry otevřenosti dosáhlo už jen Maďarsko (83,7 %) a Slovensko (92,0 %). Naopak nejnižší otevřenost vykazuje Polsko (55,0 %) a Rakousko (54,0 %). Unijní průměr se pak pohybuje na 48,0 % HDP.

## 5.5 Závěr

Pandemie koronaviru, která zasáhla svět na jaře 2020, výrazně narušila dosavadní ekonomické vazby a vztahy globalizovaného světa. Ekonomiky se s tímto externím šokem, který neměl v globalizovaném světě obdoby, vypořádávaly různým způsobem. Pro první vlnu koronaviru v Evropě přitom bylo charakteristické přísné restriktivní omezení ekonomické aktivity spojené s uzavíráním výroby s příslibem finanční podpory kompenzující vzniklé ekonomické škody.

Přesto se většina unijních ekonomik nevyvarovala silnému ekonomickému poklesu v 1. a zejména ve 2. čtvrtletí 2020. Následné oživení hospodářského výkonu přitom probíhalo s různou mírou intenzity a z velké části se odvíjelo od struktury ekonomik, důvěry ekonomických subjektů, dalších restriktivních opatření či odolnosti jednotlivých zemí vůči nabídkovým šokům.

Nejrychleji se na úroveň roku 2019 navrátily Maďarsko a Polsko (na začátku roku 2021). Naproti tomu ekonomiky ČR, Německa a Rakouska se na předkrizovou úroveň dostaly o rok později. Německo, ČR a Slovensko jsou silně orientované na průmysl a export, a tak bylo jejich oživení negativně ovlivněno především narušením dodavatelských řetězců.

Rozsáhlejší restriktivní opatření a vysoká obezřetnost domácností, které se projeví ve vysokém nárůstu míry úspor, výrazně tlumily spotřebu domácností v ČR, Rakousku a Německu. Naopak v případě Maďarska a Polska byla spotřeba domácností hlavním faktorem rychlého hospodářského oživení. Výdaje na konečnou spotřebu vládních institucí působily jako stabilizující složka a výrazně podporovaly následné oživení ve všech ekonomikách.

V případě tvorby hrubého fixního kapitálu byl největší propad zaznamenán v ČR, Německu a na Slovensku

v souvislosti s odstávkami výroby v automobilovém průmyslu a skokovým snížením využití výrobních kapacit. Investice firem do fixních aktiv po celý rok 2021 v těchto zemích prakticky stagnovaly. Kromě ustrnutí soukromých investic se však Polsko a Rakousko vyznačovaly vyšší investiční aktivitou vládních institucí, a to především do infrastruktury. Výše zmíněná závislost české, německé a slovenské ekonomiky na automobilovém průmyslu a zahraničních dodávkách se kromě omezené investiční aktivity projevila také na poklesu exportní výkonnosti.

Oživení české ekonomiky po pandemii tak ve výsledku bylo negativně ovlivněno především složitou situací v průmyslu, která se promítla ve slabém vývozu a snížených investicích firem do fixního kapitálu. Příliš nepomohly ani české domácnosti, které se vyznačují vysokou mírou úspor a relativní obezřetností, což výrazně limitovalo oživení spotřeby domácností, která oproti většině zemí citelně zaostává. Dominantním tahounem růstu tak byla akumulace zásob, která byla ze sledovaných ekonomik nejvýraznější, a to jak z důvodu silné průmyslové orientace a expozice k rizikům zadrhnutí dodávek klíčových komponent, tak z titulu snahy o předzásobení se před očekávaným nárůstem cenové hladiny, jenž je v ČR relativně silnější.

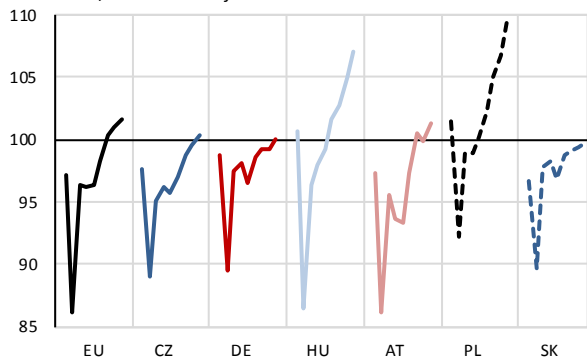
V současné době jsou vyhlídky do budoucna zatíženy nebývale vysokou nejistotou. Probíhající válka na Ukrajině, rostoucí cenová hladina, pokračující problémy v dodavatelských řetězcích a oslabená zahraniční poptávka ohrožují již tak křehké oživení české ekonomiky. Výzvou budou procházet jak fiskální politika – v nutnosti nastolení konsolidace veřejných rozpočtů při nalezení sociálního smíru – tak politika měnová – v cestě ke zkrácení pádivé inflace zpět ke svému cíli.

## 5.6 Přehled literatury a použitých zdrojů

- Broom, Douglas. (2021): This is how Covid-19 hit household expenditure in Europe. World economic forum, prosinec 2021, [cit. 21. 6. 2022], <<https://www.weforum.org/agenda/2021/12/pandemic-impact-europe-consumer-spending/>>.
- ČSÚ (2022): Konjunkturální průzkumy. Český statistický úřad, 25. 7. 2022, [cit. 27. 7. 2022], <<https://www.czso.cz/csu/czso/crj/konjunkturalni-pruzkumy-cervenec-2022>>.
- EK (2021): European Economic Forecast. Autumn 2021, European Commission, 11. 11. 2021, [cit. 15. 6. 2022], <[https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-autumn-2021\\_en](https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/european-economic-forecast-autumn-2021_en)>.
- Eurostat (2022): HICP - monthly data (annual rate of change), 19. 7. 2022, [cit. 25. 7. 2022] <[https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=prc\\_hicp\\_manr&lang=en](https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=prc_hicp_manr&lang=en)>.
- Georgarakos, D., Kenny, G. (2022): Household spending and fiscal support during the COVID-19 pandemic: insights from a new consumer survey. European Central Bank Working paper series 2022/2643, 14. 2. 2022, [cit. 22. 7. 2022], <<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2643~3c6b864dcf.en.pdf>>.
- IMF (2020): Regional economic outlook 2020, International Monetary Fund, říjen 2020, [cit. 8. 7. 2022], <<https://www.imf.org/en/Publications/REO/EU/Issues/2020/10/19/REO-EUR-1021#Executive%20summary>>.
- IMF (2021): Policy responses to Covid-19, International Monetary Fund, 2. 7. 2021, [cit. 12. 7. 2022], <<https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19>>.
- OECD (2021): OECD Inter-Country Input-Output (ICIO) Tables. Paříž, Organisation for Economic Co-operation and Development, listopad 2021, [cit. 20. 6. 2022], <<https://www.oecd.org/sti/ind/inter-country-input-output-tables.htm>>.
- Pragyan, D., Furceri, D., Ostry, J., Tawk, N. (2020): The economic effects of covid-19 containment measures, International Monetary Fund, 7. 8. 2020, [cit. 20. 7. 2022], <<https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2020/08/07/The-Economic-Effects-of-COVID-19-Containment-Measures-49571>>.
- Sdružení automobilového průmyslu (2022): Výroba a odbyt vozidel, 16. 5. 2022, [cit. 17. 6. 2022], <<https://autosap.cz/zakladni-prehledy-automotive/vyroba-a-odbyt-vozidel/>>.
- VDA (2021): Production of German Manufactures. German Association of the Automotive Industry, [cit. 10. 8. 2022], <<https://www.vda.de/en/news/facts-and-figures>>.

### Graf 5.1: Hrubý domácí produkt

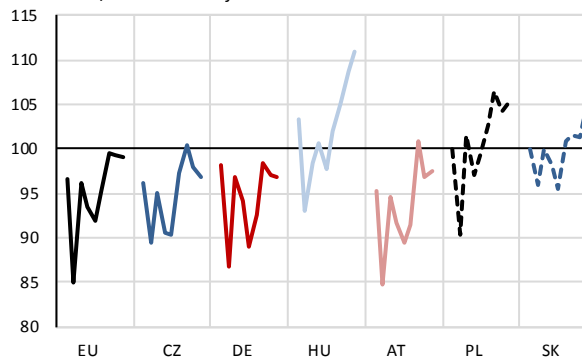
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.2: Spotřeba domácností

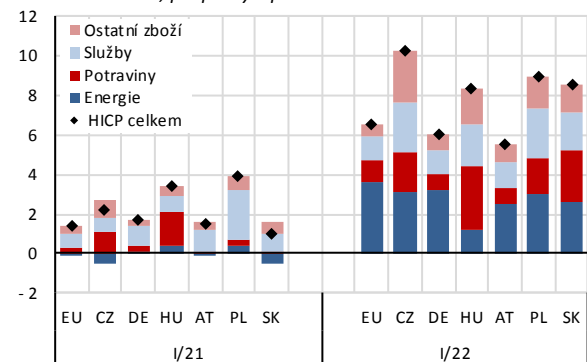
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.3: Harmonizovaný index spotřebitelských cen

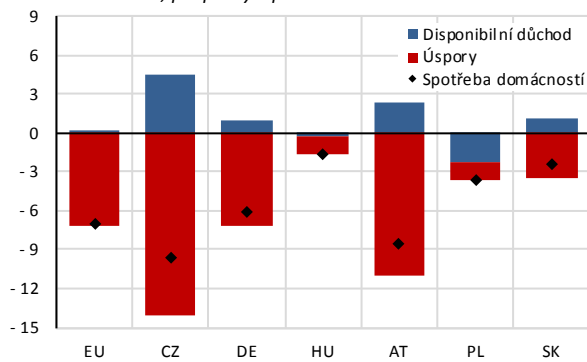
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.4: Spotřeba domácností – 4. čtvrtletí 2020

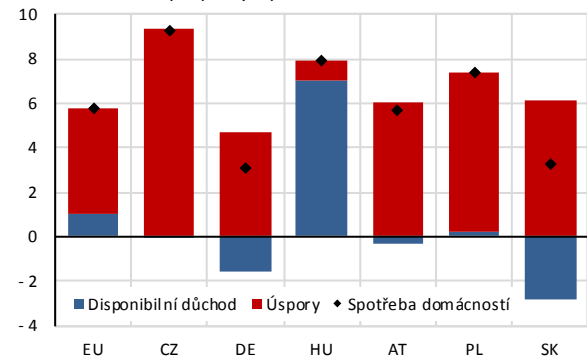
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.5: Spotřeba domácností – 4. čtvrtletí 2021

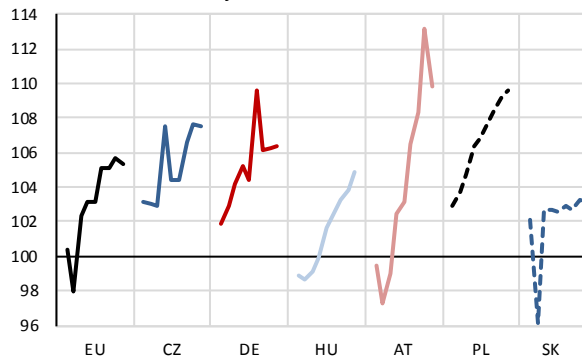
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.6: Spotřeba sektoru vládních institucí

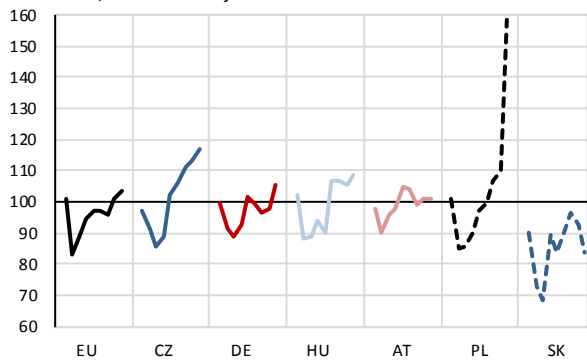
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.7: Tvorba hrubého kapitálu

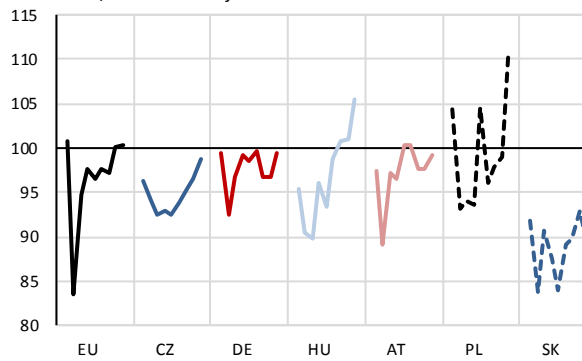
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.8: Tvorba hrubého fixního kapitálu

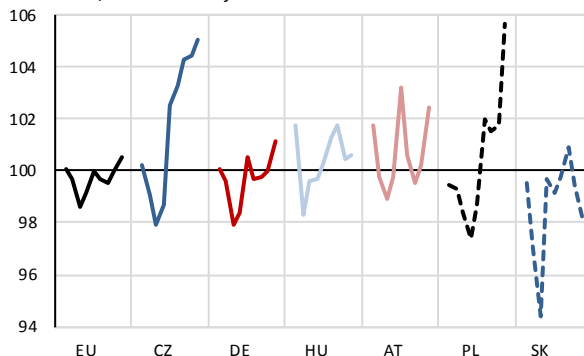
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.9: Příspěvek změny zásob k růstu HDP**

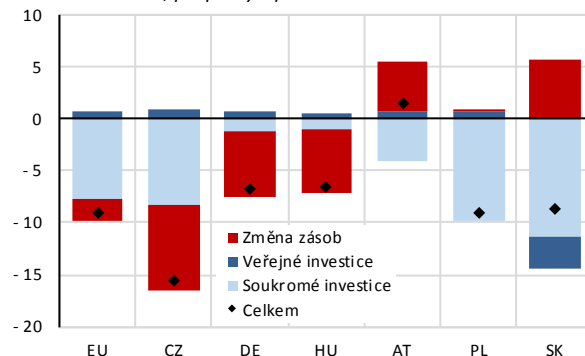
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.10: Tvorba hrubého kapitálu – 4. čtvrtletí 2020**

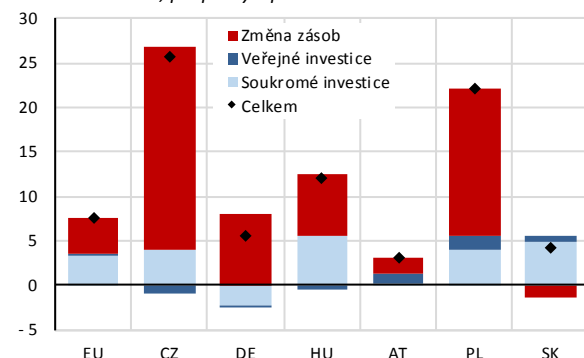
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.11: Tvorba hrubého kapitálu – 4. čtvrtletí 2021**

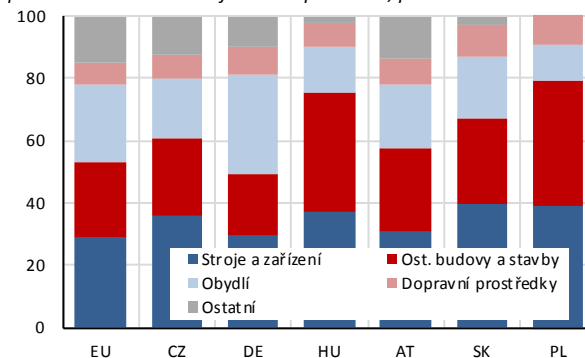
meziroční růst v %, příspěvky v procentních bodech



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.12: Věcné členění THFK**

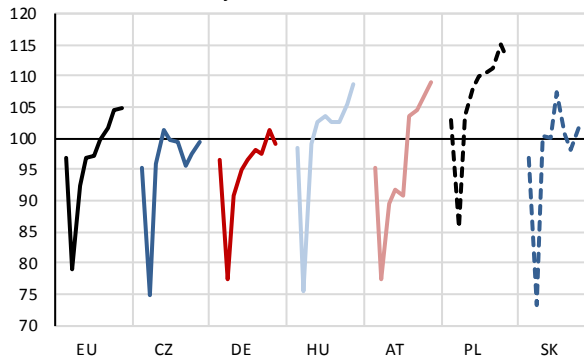
podíl na tvorbě hrubého fixního kapitálu v %, průměr let 2019–2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.13: Vývoz zboží a služeb**

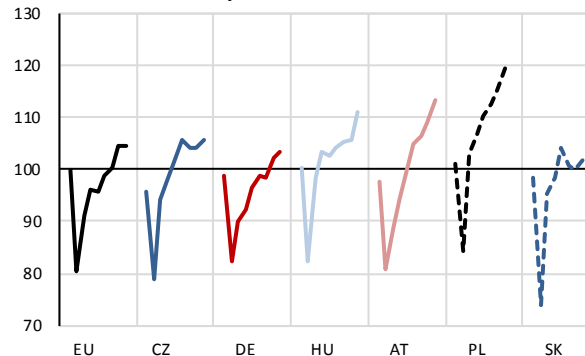
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.14: Dovoz zboží a služeb**

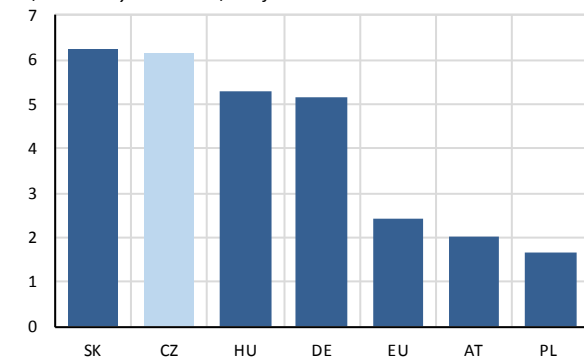
2019 = 100, čtvrtletní údaje od 1. čtvrtletí 2020 do 1. čtvrtletí 2022



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.15: Podíl automobilového průmyslu na HPH**

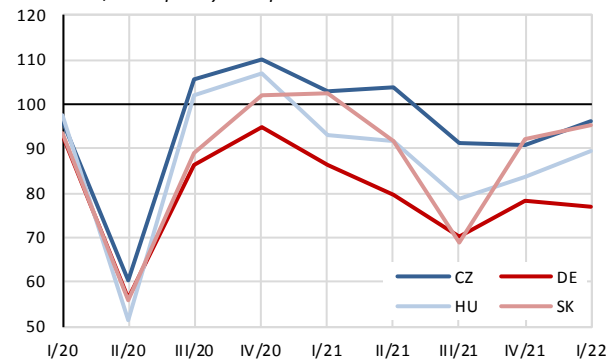
v %, stálé ceny roku 2015, údaje za rok 2019



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

**Graf 5.16: Výroba motorových vozidel**

2019 = 100, index průmyslové produkce

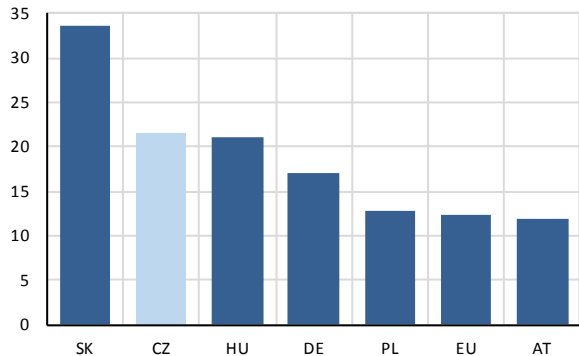


Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.



### Graf 5.17: Vývoz motorových vozidel

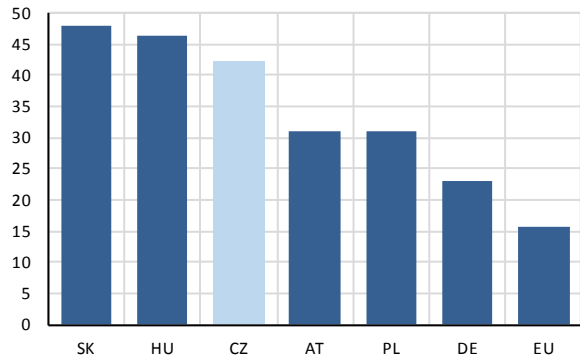
v % celkového vývozu zboží, běžné ceny, údaje za rok 2019



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.18: Dovošní náročnost vývozu zboží

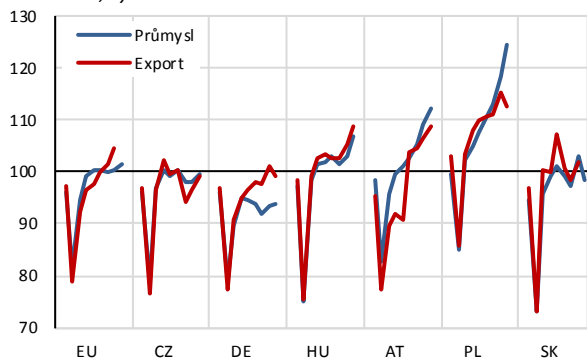
v %, údaje za rok 2018



Zdroj: OECD. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.19: Vývoz a průmyslová výroba

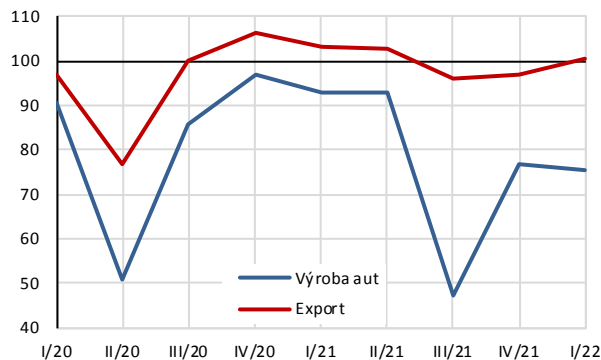
2019 = 100, vývoz zboží a služeb



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

### Graf 5.20: Výroba aut a export zboží – ČR

2019 = 100



Zdroj: Eurostat. Výpočty MF ČR.

# Slovníček pojmů

**Administrativní opatření u spotřebitelských cen** jsou opatření státních orgánů, která přímo působí na cenovou hladinu. Zahrnují vliv změn nepřímých daní (daň z přidané hodnoty a spotřební daně), cel a úprav regulovaných cen (např. elektřina, plyn, teplo, vodné a stočné, městská hromadná doprava).

**Běžné daně z důchodu a jmění (domácnosti)** jsou domácnostmi placené daně z příjmu, daně z převodu nemovitostí, místní poplatky a poplatky za používání dálnic.

**Běžný účet (platební bilance)** je souhrn bilance zboží (vývoz a dovoz), bilance služeb (příjmy a výdaje z dopravních služeb, cestovního ruchu a ostatních obchodních a neobchodních služeb), a bilance prvotních a druhotných důchodů.

**Cyklicky očištěné saldo sektoru vládních institucí** je saldo očištěné o vliv těch částí příjmů a výdajů, které jsou generovány hospodářským cyklem (např. vyšší daňové výnosy během konjunktury nebo naopak vyšší objem dávek v nezaměstnanosti v době recese).

**Deflátor hrubého domácího produktu** je cenový index, určený jako podíl nominálního a reálného HDP.

**Demografická míra závislosti** je poměr počtu obyvatel v seniorském věku (nad 64 let) k počtu obyvatel v produktivním věku 20–64 let.

**Disponibilní důchod domácností** je rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji domácností.

**Dlouhodobá nezaměstnanost** je počet osob s délkou trvání nezaměstnanosti delší než 12 měsíců.

**Dosahované ceny na zahraničních trzích (rozklad vývozu zboží)** jsou definovány jako cenový index, který vyjadřuje vážený průměr cen vývozu na trhy hlavních obchodních partnerů v příslušných měnách těchto států. Pro výpočet se jako aproximace používá deflátor vývozu očištěný o vliv nominálního efektivního měnového kurzu.

**Dovoz zboží** je obchodní výměna, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od nerezidentské k rezidentské jednotce.

**Dovozní náročnost (rozklad exportu zboží)** je index podílu váženého průměru reálného dovozu partnerských zemí na váženém průměru reálného HDP partnerských zemí.

**Druhotné důchody (platební bilance)** zachycují přeshraniční toky přerozdělených důchodů – zdrojů poskytnutých či získaných bez protihodnoty mezi rezidenty a nerezidenty.

**Dvoutýdenní (2T) repo sazba** (měnověpolitická sazba ČNB) je maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky uspokojovány v dvoutýdenních repo tendrech vyhlášených ČNB.

**Efektivní míra závislosti** je poměr počtu vyplácených starobních důchodů k počtu zaměstnaných.

**Exportní trhy** jsou definovány jako index vyjadřující vážený průměr reálných dovozů zboží 8 nejvýznamnějších obchodních partnerů ČR, mezi něž se (podle statistiky zahraničního obchodu se zbožím) v roce 2020 řadily Německo, Slovensko, Polsko, Francie, Rakousko, Spojené království, Itálie a Maďarsko.

**Exportní výkonnost** je index vyjadřující změnu podílu ČR na exportních trzích, který popisuje konkurenceschopnost českých výrobců na zahraničních trzích.

**Finanční účet (platební bilance)** zachycuje čisté přírůstky a úbytky finančních aktiv a pasiv v členění na přímé investice (akcie a ostatní účasti, dluhové nástroje a reinvestovaný zisk), portfoliové investice (účasti a podíly v investičních fondech a dluhové cenné papíry), finanční deriváty, ostatní investice (zejména půjčky, oběživo a vklady, úvěry, pojistné) a rezervní aktiva.

**Fiskální úsilí** je meziroční změna strukturálního salda indikujících expanzivní, neutrální či restriktivní fiskální politiku v daném období.

**Harmonizovaný index spotřebitelských cen** je kalkulován v zemích EU podle jednotných a právně závazných postupů, což (na rozdíl od národních indexů) umožňuje srovnatelnost tohoto ukazatele mezi zeměmi.

**Hlavní refinanční sazba Evropské centrální banky** je minimální nabídková sazba pro hlavní refinanční operace, což jsou pravidelné operace k zajištění likvidity a refinancování finančního sektoru.

**Hlavní refinanční sazba Federálního rezervního systému USA (Fedu)** je sazba, kterou stanovuje Fed pro mezibankovní trh.

**Hrubá přidaná hodnota** je nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky při používání svých výrobních kapacit a která je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách, a mezispotřebou, oceněnou v kupních cenách.

**Hrubé úspory domácností** jsou definovány jako součet disponibilního důchodu a změny podílu v penzijních fondech zmenšený o výdaje na konečnou spotřebu domácností.

**Hrubý domácí produkt** je celková hodnota nově vytvořeného zboží a služeb v daném období na určitém ekonomickém území vyjádřená v kupních cenách.

**Hrubý národní důchod** je hrubý domácí produkt upravený o saldo prvotních důchodů s nerezidenty, který vyjadřuje celkovou hodnotu zboží a služeb vytvořenou za dané období ekonomickými subjekty daného státu jak na území tohoto státu, tak v cizině.

**Hrubý provozní přebytek** je odměna vlastníkům fyzického kapitálu plynoucí z výrobního procesu. Jedná se o makroekonomické vyjádření zisku včetně odpisů, úroků a daně ze zisku.

**Index spotřebitelských cen** měří cenovou hladinu spotřebitelských výdajů. Je konstruován na základě pravidelného sledování vývoje cen vybraných zboží a služeb (tzv. reprezentantů) ve spotřebním koši domácností.

**Indikátor důvěry** je výsledek konjunkturálního průzkumu, do kterého se promítá široký okruh vlivů formujících očekávání ekonomických subjektů v průmyslu, stavebnictví, obchodu, službách a u spotřebitelů.

**Indikátor spotřebitelské důvěry** sestavovaný Ministerstvem financí je kalkulován z devíti dílčích otázek průzkumu u spotřebitelů Evropské komise, jež jsou nejsilněji korelovány s vývojem výdajů na konečnou spotřebu domácností v ČR. Otázky jsou v indikátoru váženy dle převrácené hodnoty variability a jsou agregovány do skupin ekonomický vývoj, finanční situace a sklon ke spotřebě.

**Jádrová inflace** je počítána Ministerstvem financí z dat Českého statistického úřadu, a to očištěním celkové inflace o administrativní vlivy a ceny potravin, nealkoholických nápojů a pohonných hmot. Neexistuje všeobecně přijímaná definice jádrové inflace, nicméně jádrová inflace by měla být měřítkem zásadního trendu inflace. Více než celková inflace odráží působení domácí poptávky, a proto i měnové politiky prováděné v ČR v režimu cílování inflace.

**Jednorázové a přechodné operace sektoru vládních institucí** jsou opatření s dočasným efektem (jeden až dva roky) na příjmy nebo výdaje sektoru vládních institucí (např. výdaje na odstraňování následků živelních pohrom).

**Jednotkové náklady práce** jsou definovány jako poměr nominálních náhrad na jednoho zaměstnance a reálné produktivity práce.

**Kapitálový účet (platební bilance)** tvoří převody nevyrobených nefinančních aktiv (např. půda – pozemky pro zastupitelské úřady aj.) a přerozdělení kapitálového charakteru (např. mezinárodní odpouštění dluhů, investiční granty a dotace).

**Kompozitní indikátor vývozu zboží**, sestavený Ministerstvem financí, je indikátor složený z dílčích otázek konjunkturálního šetření ČSÚ v segmentu průmyslu a podnikatelské důvěry v Německu měřené indikátorem Ifo.

**Kompozitní předstihový indikátor** je indikátor složený z otázek konjunkturálního průzkumu, které nejtěsněji vysvětlují vývoj relativní cyklické složky ukazatele (nejčastěji HDP) s předstihem jednoho čtvrtletí.

**Konjunkturální průzkumy** zjišťují názory respondentů na současnou ekonomickou situaci a vývoj v blízké budoucnosti.

**Kontrakt futures** je dohoda dvou stran o směně určitého množství nějakého produktu v předem určené kvalitě, za předem stanovenou cenu k předem stanovenému budoucímu datu dodání.

**Mediánová mzda** je měsíční mzda zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení, která je zjišťována ze šetření Informačního systému o průměrném výděлку.

**Mezinárodní investiční pozice** zachycuje přehled stavů finančních aktiv a pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky ve vztahu k nerezidentům k určitému datu.

**Míra ekonomické aktivity** je podíl pracovní síly na počtu osob ve stejné věkové kategorii.

**Míra hrubých úspor** je podíl hrubých úspor na disponibilním důchodu upraveném o změnu penzijních nároků.

**Míra nezaměstnanosti** (podle Výběrového šetření pracovních sil) je podíl počtu nezaměstnaných a pracovní síly.

**Míra závislosti podle platné legislativy (demografie)** je poměr počtu obyvatel v důchodovém věku podle platné legislativy k počtu ostatních obyvatel nad 19 let.

**Náhrady zaměstnancům** jsou celkové platby zaměstnavatelů svým zaměstnancům za jimi provedenou práci. Skládají se ze sumy mezd a platů a příspěvků na sociální zabezpečení placečných zaměstnavatelů.

**Nezaměstnanost (podle Výběrového šetření pracovních sil)** odpovídá počtu osob, které ve sledovaném období souběžně splňovaly tři podmínky: nebyly zaměstnané, hledaly aktivně

práci a byly připraveny k nástupu do práce nejpozději do 14 dnů.

**Nominální měnový kurz** je cena jedné měny vyjádřená v jednotkách jiné měny.

**Nominální efektivní měnový kurz** je vážený průměr indexů jednotlivých nominálních měnových kurzů.

**Odhad** označuje údaje za již skončené období, jež k datu uzávěrky nebyly dostupné.

**Ostatní investice (platební bilance)** zahrnují ostatní účasti, oběživo a vklady, půjčky, pojistné, penzijní a standardizované záruční programy, obchodní úvěry a zálohy, jiné pohledávky a závazky a Zvláštní práva čerpání (SDR).

**Ostatní placené běžné transfery (domácnosti)** zahrnují čisté pojistné na neživotní pojištění, soukromé mezinárodní transfery, pokuty ve správním a blokovém řízení, sázky apod.

**Ostatní přijaté běžné transfery (domácnosti)** jsou domácími přijaté náhrady z neživotního pojištění, soukromé mezinárodní transfery, výhry v sázkách a loteriích, státní příspěvky na stavební spoření apod.

**Placené důchody z vlastnictví (domácnosti)** jsou domácími placené úroky a renta.

**Podíl nezaměstnaných osob** je podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 až 64 let v evidenci úřadů práce a počtu obyvatel ve stejném věku.

**Potenciální produkt** je úroveň ekonomického výkonu při průměrném využití výrobních faktorů.

**Pracovní síla** je součet zaměstnaných a nezaměstnaných osob.

**Predikce** je označení pro prognózu budoucích čísel, používající matematické i expertní metody.

**Primární (strukturální) saldo** je (strukturální) saldo sektoru vládních institucí, od něhož jsou odečteny úrokové výdaje (tzv. dluhová služba).

**Produkční mezera** je ukazatel pozice ekonomiky v cyklu, stanovený jako rozdíl mezi skutečným a potenciálním produktem měřený v procentech potenciálního produktu.

**Produktivita práce (reálná)** je hrubý domácí produkt ve stálých cenách připadající na jednoho zaměstnaného.

**Průměrná míra inflace** je relativní změna průměru indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců proti průměru indexu spotřebitelských cen v předcházejících 12 měsících vyjádřená v procentech.

**Průměrná mzda** je podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající v průměru na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc v přepočtu na plný úvazek.

**Průměrná reálná mzda** je průměrná mzda přepočtená na srovnatelné hodnoty pomocí indexu spotřebitelských cen.

**Prvotní důchody (platební bilance)** jsou přeshraniční toky výnosů mezi rezidenty a nerezidenty z poskytnutých finančních zdrojů, práce a nevyrobených nefinančních aktiv. Zahrnují úroky, dividendy, reinvestované zisky, pracovní příjmy, daně a dotace na produkci a dovoz.

**Přijaté důchody z vlastnictví (domácnosti)** jsou domácími přijaté úroky, dividendy, důchody z půdy, čerpání podnikatelského důchodu, důchodu z rozděleného zisku apod.

**Reálný efektivní měnový kurz** je vážený průměr indexů jednotlivých reálných měnových kurzů.

**Reálný hrubý domácí důchod** je reálný hrubý domácí produkt upravený o obchodní zisk nebo ztrátu plynoucí ze směnných relací a vyjadřuje tak reálný objem důchodů vytvořených v dané ekonomice.

**Reálný hrubý domácí produkt** vyjádřený v cenách referenčního roku je očištěn o vliv inflace a vyjadřuje tak fyzický objem nově vytvořeného zboží a služeb.

**Reálný měnový kurz** je nominální měnový kurz očištěný o vliv rozdílů v inflaci, jehož vývoj v čase je specifikován pomocí bazického indexu. V Makroekonomické predikci je inflace vyjádřena deflátorem HDP.

**Registrovaná nezaměstnanost** je počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadu práce.

**Saldo sektoru vládních institucí** je rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji sektoru vládních institucí. V případě kladného výsledku jde o přebytek, v případě záporného o schodek/deficit. Saldo sektoru vládních institucí se vykazuje v mezinárodně srovnatelné metodice ESA 2010.

**Sektor vládních institucí** je vymezen mezinárodně harmonizovanými pravidly na úrovni EU. Sektor vládních institucí v ČR zahrnuje v metodice ESA 2010 tři základní subsektory: ústřední vládní instituce, místní vládní instituce a fondy sociálního zabezpečení.

**Směnné relace** je index, jehož změna vyjadřuje, jak se vyvíjí relativní cena vývozu k ceně dovozu.

**Sociální příspěvky** jsou příspěvky na sociální a zdravotní pojištění, penzijní připojištění a zákonné úrazové pojištění placené zaměstnavatelem i zaměstnancem.

**Souhrnný indikátor důvěry** shrnuje indikátory důvěry za segment průmyslu (40 %), stavebnictví (5 %), obchodu (5 %), služeb (30 %) a spotřebitelů (20 %).

**Standard kupní síly (PPS)** je umělá měnová jednotka, která eliminuje rozdíly v cenových hladinách mezi jednotlivými zeměmi a umožňuje tak porovnávat veličiny v objemovém vyjádření.

**Strukturální saldo sektoru vládních institucí** je saldo bez vlivu hospodářského cyklu a jednorázových a přechodných operací, čímž indikuje výchozí nastavení rozpočtové a fiskální politiky.

**Tříměsíční sazba (3M) PRIBOR** je referenční krátkodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrnou sazbu, za níž si mohou banky na trhu mezibankovních depozit půjčit se splatností 3 měsíce.

**Tvorba hrubého fixního kapitálu** je investice do fixních aktiv, což jsou vyrobená aktiva používaná pro výrobu zboží a služeb po dobu delší než jeden rok.

**Tvorba hrubého kapitálu** je součet tvorby hrubého fixního kapitálu, změny zásob a čistého pořízení cenností.

**Úhrnná plodnost** je počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce.

**Úvěry v selhání** jsou úvěrové pohledávky, jejichž úplné splacení je nejisté, nepravděpodobné či nemožné (splátky jistiny či příslušenství jsou po splatnosti déle než 90 dní).

**Výdaje domácností na spotřebu** jsou souhrnem výdajů sektoru domácností za konečné statky krátkodobé, střednědobé nebo dlouhodobé povahy a služby vyjádřené v kupních cenách.

**Výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu** zahrnují platby vládních institucí, které jsou následně použity buď pro spotřebu jednotlivců v sektoru domácností (především úhradu zdravotní péče zdravotními pojišťovnami za služby zdravotnických zařízení), nebo jsou spotřebovány celou společností (jako např. výdaje na armádu, policii, soudnictví, státní správu apod.). Služby sektoru vládních institucí, které jsou poskytovány ke spotřebě celé společnosti, jsou obvykle oceněny na úrovni vlastních nákladů na danou službu, protože neprocházejí trhem, který by je ocenil. Z výše uvedených důvodů se spotřeba skládá zejména z mezispotřeby (tj. zboží a služeb, vyjma fixních aktiv, spotřebovaných v procesu výroby jiného statku či služby), náhrad zaměstnancům (mzdy a platy včetně pojistného hrazeného zaměstnavatelem), naturálních dávek domácnostem (zejména platby zdravotních pojišťoven lékařským zařízením mimo sektor vládních institucí) či spotřeby fixního kapitálu. Nezapočítává se celá hodnota těchto transakcí, ale pouze ta, která se váže k produkci oceněné vlastními náklady. Náklady na tvorbu činností procházejících plně či částečně trhem, za něž dostává sektor vládních institucí úplatu, jsou pak z výdajů na jeho spotřebu očištěny.

**Výhled** je označení pro prognózu vzdálenějších budoucích čísel, používající především extrapoláčnických metod.

**Výnos desetiletých státních dluhopisů** je referenční dlouhodobá úroková sazba, která vyjadřuje průměrný výnos státních dluhopisů, jejichž zbytková doba do splatnosti se pohybuje v rozmezí 8 až 12 let.

**Vývoz zboží** je obchodní transakce, při které dochází ke změně vlastnictví zboží od rezidentské k nerezidentské jednotce.

**Zahraniční zadluženost** je přehled finančních pasiv všech sektorů tuzemské ekonomiky vůči nerezidentům dluhového charakteru, tj. závazků se smluvně určenou dobou splatnosti, za kterou náleží věřiteli výnos ve formě úroku.

**Změna podílu v penzijních fondech (domácnosti)** je rozdíl mezi přijatým pojistným a vyplacenými důchody z penzijního připojištění.

**Změna zásob** je změna stavu materiálu, nedokončené produkce, hotových výrobků a zboží určeného k dalšímu prodeji.



**Ministerstvo financí České republiky**

odbor Hospodářská politika

Letenská 15

118 10 Praha 1

<http://www.mfcr.cz>